

Pannonia Books
2 Spadina Road
Toronto 4, Canada

ÉLŐ KÖNYVEK
★
MAGYAR KLASSZIKUSOK

AZ ELŐSZÓT ÍRTA
GRÓF KLEBELSBERG KUNO

ÉLŐ KÖNYVEK
★
MAGYAR KLASSZIKUSOK
XI. KÖTET

A BEVEZETÉSEKET ÍRTÁK

Ambrus Zoltán	Kapi Béla	Radó Antal
Baltazár Dezső	Kéky Lajos	Rákosi Jenő
Berzeviczy Albert	Kozma Andor	Ravasz László
Császár Elemér	Lányi József	Sajó Sándor
Décsi Lajos	Négyesy László	Szász Károly
Galamb Sándor	Pekár Gyula	Tordai Anyos
Hevesi Sándor	Pintér Jenő	Vargha Gyula
	Voinovich Géza	

A KISFALUDY-TÁRSASÁG
MEGEJZÁSÁBÓL KIADJA
A FRANKLIN-TÁRSULAT BUDAPESTEN

MAGYAR NÉPBALLADÁK ÉS ROMÁNCOK

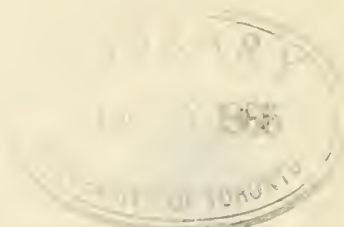
VARGHA GYULA BEVEZETÉSÉVEL

A KISFALUDY-TÁRSASÁG
MEGBIZÁSÁBÓL KIADJA
A FRANKLIN-TÁRSULAT BUDAPESTEN

PH
3132
K5
Löt. 40

Nyomatott finom famentes pehelykönnyű
papiroson a Franklin-Társulat betűivel.

1090168

A MAGYAR NÉPBALLADA.

Írta VARGHA GYULA.

Gyulai Pál Arany Jánost a ballada Shakespeare-jének nevezte. Méltán. Az egész világirodalomban, Goethét sem véve ki, nincs egyetlen költő, kinek balladáiban annyi mesterileg megrajzolt jellem s annyi tragikai mélység lenne, mint Arany remekeiben. Greguss Arany balladáiból vonta le a műfajnak tömör és szellemes meghatározását: tragédia dalban elbeszélve.

Költészetünk azonban, Arany remekein kívül, balladában gazdagnak nem mondható. Sem régiebb, sem újabb költőink ballada-kísérletei maradandóbb nyomot nem hagytak irodalmunkban. Önkéntelenül fölmerül a kérdés, hogy a balladák mestere úgy áll-e magában, mint síkságon kiemelkedő hegykúp, melyet vulkánikus erő emelt magasra, társtalanul s szinte idegenül. Hogyan s mily hatások alatt vált Arany ballada-költővé? Kétségtelen, hogy tudós költőnk a világirodalom örökéletű alkotásainak nem egy elemét fogadta lelkébe; de mint a magyar faj legnemesebb hajtása s tipikus képviselője, költészetében mindig azt szólaltatta meg, ami a magyar nép lelkében él, sohasem azt, ami attól idegen. Lehet, hogy az északi, különösen a skót balladák ismerete és tanulmányozása nélkül e műfajt ő sem emelte volna a tökélynek oly magas fokára, de még bizonyosabb, hogy ha a magyar néplélekből hiányzanék a balladatermő erő, Arany remekei sohasem születtek volna meg. Az ősi gazdag televényből, a magyar néplélekből szívta ő azokat a nedveket, melyek megnevelték költészetünk legszebb virágait.

Sokáig élt a köztudatban, hogy a magyar nép költészete epikai dalokban nagyon szegény. Első nagy népköltési gyűjteményünk, az 1847-ben megjelent Erdélyi János-féle, valóban még csak sovány tarlózás. Erdélyi nem ismerte a ballada-elnevezést használni, «*Románcok és rokon*» cím alatt foglalta össze az ide sorozható darabokat. Csak a múlt század hatvanas éveinek kezdetén, Kriza János székelyföldi gyűjtésével, kezdtük látni gazdagságunkat. A fölfedezés onnan jött, ahonnan legkevesbbé lehetett várni, hiszen Gyulai Pál még 1860-ban az Erdélyi Múzeum-Egyletben «Adalék népköltészetünkhöz» című felolvasását azzal kezdte, hogy «majdnem általános az a meggyőződés, hogy az erdélyi népköltészet csekély figyelemre méltó». Ennek cáfolatául hivatkozott Kriza Jánosnak, akkor még kiadatlan gazdag gyűjteményére s finom esztétikai elemzés kíséretében bemutatott néhány ismeretlen népkölteményt, kimondva, hogy ezek «az összes magyar népköltészet legszebbjei közé tartoznak».

Ha ily későn kezdődött népballadánk gyűjtése, kétségtelen, hogy a századok folyamán nagyon sok, a legtöbb örök feledésbe merült. Nehány történeti följegyzés s egy-két töredék sor őrzi emléköket. Balladatörmelékeket sejthetünk, anint már Erdélyi megjegyezte, gyermekdalaink, egyes soraiban. Ilyen a «Lengyel László, jó királyunk» emlegetése. Ilyennek látszik ez a két sor is: «Nyisd ki asszony kapudat, Most kerülöm váradat.» A Dózsa György-féle parasztlázadásról keletkezett népballada nyomait sejteti, egy másik gyermekdalunk.

Gyűjteményünk legrégebbi darabjának a «*Szilágyi és Hajmási*» című látszik. Kétségkívül Mátyás király nagybátyjáról szól. A Miklós név nem téveszthet meg bennünket. A szendrői névtelen balladája, mely ugyanezt az eseményt mondja el, Szilágyi Mihályt említi, Mihályt említenek a szerb népköltemények is, melyekben a törökverő Szilágyi Mihály emléke szintén elevenen él.

Többi székely balladánkban is fordulnak elő elvértve történeti nevek : Bátori Boldizsár, Barcsai, Betlen Anna, Daniel Imre, Ugron János, a nélkül azonban, hogy történeti eseményeket beszélnének el. Itt-ott mégis találunk kormeghatározó nyomokat. *Fogarasi István* a török császárnak kötelezi el testvérhugát «jegybeli mátkának». *Boriska* töröknek adja el szintén mostohaleányát. Mindkét ballada elevenen festi azt az irtózást, mely a keresztény leányokat a pogány törökkel szemben eltöltötte, hogy inkább választották a halált, mint a gyűlölt nászt. *Oláh Gerő*, a magyar vitézeknek a törökkel vívott bajnoki küzdelmeit hozza emlékünkre, melyek Takács Sándor, kitűnő történetírónk műveiben oly eleven életre keltek. A török liódottság korára mutat valamennyi.

Nagyon sűrűn találkozunk népmesei motivumokkal. Ilyen a leánynézőbe kocsisi ruhában menő királyfi, ilyen a *Hegyi tolvaj*, *Biró Márton*, *Kis Julia* stb. Tudjuk, hogy a legtöbb mesetípus nemzetközi közkincs. Valószínűleg a legtöbb keletről származott, de elterjedésök útját ki tudná nyomon követni! Az eredetiség a kidolgozásban van. Midőn a székely balladák napfényre kerültek, oláh írók azzal a gyanúsítással álltak elő, hogy azok oláh népballadák fordításai. Gyulai Pál, Arany László, Szabó Károly nyomban megcáfolták ezt a rosszakaratú alaptalan állítást. Gyulai részletes elemzéssel mutatja ki *Molnár Annáról*, hogy mennyire más, mint az állítólagos oláh eredeti : s mily magasan áll a magyar népballada, mely az előadásnak szinte páratlan remeke, a terjengős, szétfolyó oláh fölött. A magyar nő alakja is mennyivel nemesebb, kit a mindennél erősebb anyai szeretet tölt el, míg az oláh asszonyt csak babonás félelme viszi vissza otthonába. «A kölcsönzést — mondja Gyulai — különben sem oly könnyű bebizonyítani. Ha a két ballada közt valóságos rokonság léteznék is, akkor is kérdés maradna, vajjon a székely vette-e az oláhtól vagy megfordítva.» A mese- és ballada-motivumok ván-

dorlása kétségtelen. *Körmives Kelemennéről* magyar kutatók is megállapították, hogy a befalazás babonája nem nálunk keletkezett. De az oláhok éppoly kevéssé tartják eredeti tulajdonuknak. Hozzájuk a délszlávoktól került. Horvátországtól Bulgáriáig mindenütt megtalálható, sőt még egy új-görög variánst is fedeztek föl.

Népballadáinknak meglehetősen élesen elkülönülő két típusa van, az alföldi magyar és az erdélyi székely balladák csoportja. Az előbbiekben több a lírai, az utóbbiakban az epikai elem. Versformájuk is erre mutat. Az alföldi balladák többnyire gyorsan összecsengő nyolcasokban, a székelyek többnyire lassabban hömpölygő alexandrinokban szólnak. Színezetök is más, a székely balladák sokkal sötétebbek, komorabbak, mint az alföldiek, melyek a szenvedély legszilajabb kitörése közben is megőrzik világosságukat. Mintha itt a sík Alföld napsütéses tiszta levegőjében járnánk, míg amott a fenyvesek sötét árnyéka vagy a hegyek felhője és köde borulna ránk.

Vannak azonban népballadáink, melyek bár jellegkönnél fogva elárulják termőhelyöket, az ország minden részében ismeretesek. A *Hegyi tolvaj* kétségkívül székely eredetű, de elterjedt Szeged vidékére, sőt a Dunántúlra is; viszont a *Szócs Marcsáról* szóló, mely Gömör vagy Borsod megyéből származott, elkerült a Székelyföldre is, sőt ott nyerte legtökéletesebb alakját.

Népballadáink versalakja valami nagy változatosságot nem mutat, nem úgy, mint Aranyéi, melyek jóformán mind más-más versalakban, saját egyéni hangon szólnak meg. Leggyakoribb az ősi nyolcas és az alexandrin. Ez utóbbit nem tartják eredeti magyar formának, azt vélik, idegen jövevény, mert írott emlékeinkbe csak a XVI. században tűnik fel először. Ez azonban nem elég bizonyíték. Korábbi időből csak kevés verses emlékünk maradt fenn s az is, ami van, csaknem kizárólag latin egyházi énekek fordítása. Ezek a fordítások természe-

tesen megtartották az ősi magyar nyolccsal annyira rokon eredeti latin versalakot. Azt is joggal fölvehetjük, hogy ha az alexandrin csakugyan külföldi jövevény, miért leggyakoribb éppen Erdély bércei közt, a Székelyföldön, mely idegen hatásoknak legkevésbé volt kitéve? De, ha idegen jövevény volna is, annyira magyarrá vált, annyira a magyar ritmus zenéje csendül meg benne, hogy arról a rendkívüli áthasonító erőről tanuszkodnék, mely a magyar léleknek egyik legérdekesebb sajátága. De mintha az alföldi és székely alexandrinok közt is volna némi különbség. Az előbbi lágyabb, olvadóbb, még akkor is, ha szintén sötét tárgyat énekel. Az üldözött alföldi betyár, *Barna Péter* így sóhajt fel:

Jó ló volt a fakó, jó ló is ellette,
 Áldja meg az isten, aki fölnevelte.
 Fújd el szellő, fújd el, hosszú útnak porát,
 Ne lelje vármegye fakó lovam nyomát.

Az erdélyi balladák alexandrinje sokkal keményebb, zordonabb. Az ősi nyolcas és az alexandrin mellett vannak természetesen más versalakok is. Talán legdalamosabb ezek közt a *Megöltek egy legényt* kezdetűé, mely azért is nevezetes, hogy Arany ebben a formában írta Zách Kláráját, oda téve a cím alá zárjelben: «Énekli egy hegedős a XIV. században.» Költőnk mintegy azt akarta ezzel kifejezni, hogy költeménye a Zách Kláráról szóló feledésbe merült régi népballada visszaálmodása.

Balladáink túlnyomó része rímes, de vannak rím-telenek is. Arany János megállapította, hogy ezek a legrégibbek: «hogy a mi költészetünk is eredetileg csupán a ritmus báját ismerte s minden efféle, mint rím és mérték, nála legfőlebb esetleges volt: alig szenved kétséget», mondja a magyar versidomról írt tanulmányában. Valóban a gondolat-ritmus egyik legfontosabb, lépten-nyomon előforduló sajátága székely balladáinknak. Hellyel-közzel előfordul a betűrím, az alliteráció is,

mely annyira uralkodó északi finn-ugor rokonaink költészetében.

Az sem szenved kétséget, hogy mint többi népdalaink, népballadáink is dallammal együtt születtek. Nem egy népballadánk dallama ismeretes, sőt *Fehér Annának* még ma is több dallama él a nép ajkán. Ezek egyike végtelenül szomorú, szinte síró dallam, nemzeti zenénknek talán egyik legősibb maradványa. A balladákban uralkodó szomorú, rejtelmes hangot zenéjük is megkapólag kifejezi.

Míg népmeséinkben gyakori a kísérteties, a démoni, népballadáinkban alig van rá példa. Csak egy töredék utal rá, hogy a Leonora-monda, a halott vőlegény, nálunk is előfordult. A démon szerető is csak kivételesen, burkoltan jelenik meg, holott a skótoknak talán legszebb balladájuk éppen erről szól. Az Alföld betyárromantikájában sincs semmi rejtelmes, csak síró szomorúság az akasztófa alatt, amint Arany olyan gyönyörűen mondja :

«Hegyes-éles jajja úti betyárnak,
Ki hallja szavát törvényfa-madárnak.

Balladáinkban egyik fő-fő mozgató erő a szerelmi, ez a legösztönösebb, leghatalmasabb emberi érzés. A szerelemnek gyönyörű glorifikációja a *Legszebb virág*. A búzavirág, szőlővirág és a szegfűvirág az elsőségért versenyez. A búzavirág magának követeli az elsőséget, mert a templomban azt mondják róla : «ez a Krisztus teste» ; a szőlővirág, mert róla meg azt : «ez a Krisztus vére». A szegfűvirág mégsem érzi magát legyőzve, bátran visszafelel :

Szebb vagyok, jobb vagyok aunyiban náladnál,
Szűzek, szép leányok engemet leszednek,
Bokrétába kötnek, a templomba visznek,
S a szeretőjüknek süvegébe tesznek.

Profánnak tetszik a szegfű büszke beszéde, pedig nem az. A leányok a leszakított szegfűt előbb a templomba viszik s a megszentelt virágot tűzik szeretőjük süvege mellé. Lehetne-é szebben idealizálni a leányszív gyöngéd, szízi szerelmét?

Balladáinkban, mint népdalainkban általában, kevés a symbolum. Egy azonban párját ritkítja, a *Bús gerlice*, mely a hitvesi hűséggé mélyült szerelmet jelképezi. A párjavesztett gerlice nem száll zöld ágra, nem száll zöld búza közé, ha inni megy a folyóra, a tiszta vizet felzavarja, mindenütt mindig vesztett párját siratja:

Társam társam, édes társam
Sohasem lesz több oly társam,
Mint te voltál, édes társam.

A csöndesen melegítő hitvesi hűség azonban ritkán szolgál ballada-tárgyul, annál gyakrabban a hitvesi s általában a női hűtlenség. Nagy különbség, ha férjes asszony csalja meg az urát, vagy ha leány válik hűtlenné szeretőjéhez. Előbbi esetben a bosszúállás szinte a törvényes büntetés jellegét ölti magára, bármily rettenetes, mint a *Bátori Boldizsár* s még inkább a *Barcsai* című balladában. *Monosi János* már kész volna megbocsátani feleségének:

Meghagyom életed, hogyha nem említed
A dersi főbíró.

De a szerelmétől elvakított asszony mit törődik az étellel, kíváncsiabb neki a halál:

Dehogy nem említem, el sem is felejttem,
Az eszemből soha, soha ki nem vetem,
Fejem a fejével egy gödörbe hulljon,
Vérem a vérével egy patakot mosson,
Lelkem a lelkével Isten előtt álljon.

A férj le is ütteti mind a szerelmes asszony, mind a dersi bíró fejét.

De a kifejlés hűtlenség esetén sem mindig tragikus. *Molnár Anna* egy pár változatában az asszonyt nem erővel rabolja el a kóbor katona, hanem a csábító szavaknak engedve maga hagyja ott urát. Nem is a megbánás viszi vissza a nőt, a férj mégis megbocsát neki, mert hiszen kis gyermekének anyára van szüksége. Egyik balladánkban *a megcsalt férj* még humorizál is, úgy tesz, mintha nem látna tovább az orráuál, de végre jól ellátja feleségét s ez nyögi el a siralmas refrént, melyet eddig strófáról-strófára a férj mondogatott. E vers különösen azért érdekes, mert egészen olyan, mintha Beranger pajkos műzsája sugalta volna. Csodálatos, hogy még a gall szellem játékos kedve is felcsillan nálunk.

A megcsalt legény sem veszi a legtöbbször szívére szeretője hűtlenségét. Gombház, ha leszakad lesz más. De a szenvedély sokszor épp oly elemi erővel tör ki, mint a megcsalt férjeknél. A *Haláltáncban* a legény halálra táncoltatja a leányt: «Ha nekem nem adták, másnak se adjanak!» *Zilahi Pista* balta fokával üti le *Szücs Marcsát*; de neki sem kell az élet:

Vérem a vérével egy patakot mosson,
Testem a testével egy sírban nyugodjon!

kiált fel, a balladai páthosznak ezekkel a gyakran ismétlődő megkapó szavaival.

A megcsalt asszonynak vagy leánynak ereje nincs a bosszúra, csak könnyje vagy átká van. Néha a lány szerelme oly erős, hogy nem is csábítóját, hanem önmagát átkozza, mint a *Siroki erdőben*:

Vert volna volna meg isten, mikor neked hittem,
Téged áldott volna, vert volna meg engem.

De már a *Szegény Ilus*, ki hitt a tarka keszkenőnek, hitegető szónak, cifra esküvésnek, átokra jajdul:

Verje meg az isten mind a két világon,
Miatta hervad el szép fiatalságom.

A megejtett leány sokszor gyermekgyilkos anyává lesz s életével vagy örökös rabsággal fizet könnyelműségéért. De nem egyszer a szegényenél is erősebb az anyai érzés, csak csábítóját átkozza :

Csicsis lelkem, eszem a szép szádat,
Verje meg a jó isten apádat.

Sőt néha annyira erős az anyai szeretet, hogy még a haragot és gyűlöletet is elnémítja. Milyen megható, midőn a rengő bölcső mellett dudolgatja a «kis lány», a fiatal anya :

«Alugyál el, Istennek báránya,
Szeretetből jöttél a világra».

Balladáink azonban ritkán festik az anyai szeretet gyöngédségét, sokkal gyakrabban rajzolnak rideg, kemény, szívtelen anyákat. *Budai Ilona*, midőn vad erdőben martalócok elől menekül, inkább két apró gyermekét hagyja el, mint pénzes ládáját. *Kádár Katában* az anya úri kevélysége hálálba taszítja a két hű szeretőt. Az édesanya *Landorvári Dorkának*, *Gyöngyvári Katicának* fejét véteti, pedig tudja, hogy az, aki leányát megejtette, szívesen elvenné s kész ezt életbe-halálba követni. Külön típus, melyben a menyasszony, mikor vőlegénye viszi, útközben hal meg. Több változata van ennek. Majd az anya adja olyannak, kit nem szeret, majd az anya átka kíséri és rontja meg a leányt, mert az ő akarata ellen ment férjhez.

Az is jellemző, hogy balladáink a szerelmet erősebbnek festik a vérség kapcsánál. Az *áspis kígyót* sem az apa, sem az anya, sem a testvér nem veszi ki az ifjú kebléből, félti mind a saját kezét ; de rózsája gondolkodás nélkül nyúl az áspis kígyó után :

Inkább elleszek én az egy kezem nélkül,
Mintsem én ellennék a galambom nélkül.

A társadalmi különbségre sem néz a szerelmes leány. A *tisztartó leánya*, amint a juhászbojtár síró furulyája behallatszik az ablakon, felsóhajt :

Én istenem,
Mért vagyok én a tisztartó leánya.

Ez a lemondás szomorú hangja ; de már az *ispánné* leánya nem titkolja szerelmét, bátran szembeszáll anyjával, s midőn az kitagadással fenyegeti, elszántan felel :

Nem bánom én, édes anyám, tagadj meg,
Az én szívem a gulyásért hasad meg.

Teleki Évi lemondani nem tud kedveséről, inkább a halált választja. *Szép Julia*, a király leány, *Kis Júlia*, Herónak, a görög Leánder kedvesének ez a magyar képmása, halálba követi kedvesét.

De a szerelem nemcsak mindig gyászt hoz, hanem örömet is. Gyönyörű példák vannak erre gyűjteményünkben. *Szép Ilona* egyike a legbájosabb idilleknek. A bíró fia agyonüti Szép Ilona gunárját. A lány panasza megy a bíróhoz s hosszan elsorolja, hogy mi mindent kíván a gunár minden porcikájáért. A bíró kimondja a tréfás ítéletet :

Számtalan sok kívánsága Szép Ilonának,
Akasztófa ezért helye bíró fiának,

erre szép Ilona :

Akasztófa olyan legyen, mint kinyílt rózsa,
Két karom két szép karfája, akasztófája.

Ép ily bájos idill a *Pálbeli Szép Antal*. A legény holtuak teszi magát, úgy csalja magához szerelmesét.

De nemcsak ily kedves enyelgő hangon szóló balladánk vannak. Van elég humoros, sőt szarkasztikus is. A szegény sorsú legény (a *«Mondj uradnak enegem»* című balladában) ki gazdag lányt vesz feleségül, midőn nyájas

szóval, ajándékokkal nem tudja azt magához édesgetni, somfabotot vág az erdőn, azzal szelidíti meg a durcás kevélyt. Ritka komikai erő nyilatkozik egyik humoros balladánkban. A nyelves asszony jajveszékelve kérdi komájától, nem látta-é az urát? A koma nagy komolyan mondja, hogy látta biz ő, reggel sírva ment el háza előtt. Erre az asszony még jobban jajveszékkel, a koma pedig tódítja: «Tegnap viradtára, Egy cserfa ágára Felakasztá sugár nyakát, Úgy végezte házasságát». Az asszony most már átkozni kezdi nyelvességét, mellyel urát halálba kergette, s ő is fel akarja kötni magát. A koma, látva az asszony bűnbánatát megvigasztalja, hogy ne búsoljon, él az ura:

Ő van pipacsárdában;
Ott iszik táncol bújában.

Az egész balladában nincs egyetlen leíró sor, az egész eleven párbeszéd.

A párbeszédes alak általában egyik legjellemzőbb vonása balladáinknak. Szinte drámai elevenséget ad nekik. A szilárd kompozíció is különösen erős oldaluk népballadáinknak. Egyik kiváló példája ennek *Molnár Anna*, melyben nincs egyetlen fölösleges sor s a tömör előadásnak szinte netovábbja. Méltán mondja Gyulai erről a soráról: «Hívta, nem jött, elrabolta», hogy versenyre kelhet Cæsar lires mondásával: Veni, vidi, vici. Hasonló mesteri alakítást látunk a *Szöcs Marcsáról* szóló balladában, ép így a *Siroki erdőben*, mely tárgyra közel rokon Goethe *Vor Gericht* című balladájával, de azt szépségre felülmulja. Jól jegyzi meg róla Gyulai Pál: «A maga nemében legszebb magyar népballada. Nemcsak tartalma teszi azzá, mely nemes és mély érzésről tanuskodik, hanem különösen formája, mely remekül eltalált utóhangja az eljátszott drámának».

Népballadáink az érzéseknek lihetetlenül széles hangkörét fogják át. A lehellétszerű gyöngédségtől a szen-

vedély legféktelenebb kitöréséig minden árnyalatra találunk példát. Lehet-e a hangnak meghatóbb gyöngéd-ségét elképzelni, mint a hogy a halálra készülő *Julia szép leány* a magas egekből jődögélő gyalogösvényen leereszkedő fodor fehér bárányról elmondja látományát, s az anya keservénél, mellyel leányát elsiratja :

Leányom, leányom! virágos kertemben
Első raj méhemnek gyenge lépecskéje,
Gyenge lépecskének sárguló viassza,
Sárga viaszának földön futó füstje,
Földön futó füstje, mennybe ható lángja!
A mennyei harang húzatlan szólalék,
A mennyei ajtó nyitatlan megnyílék,
Jaj! az én leányom oda bevezeték.

Ezzel ellentétben ott van *Barcsai*, ez a megrendítő sötét tragédia. A megcsalt férj a hűtlen feleségen rettetetes bosszút áll. Tetőtől talpig gyolcsba csavartatja, tetőtől talpig beszurkoztatja s talpánál kezdve végig meggyújtatja. De még ez a szörnyű égő fáklya sem elégti ki bosszúszomját, őrzöngve kiált fel :

Fejéhez állítok egy oláh furulyást,
Lábához állítok egy cigány hegedűst,
Fújjad oláh, fújjad az oláh furulyát,
Húzzad cigány, húzzad a cigány hegedűt ;
Fújjátok széltibe, húzzátok izibe,
Mostan hadd vigadjon feleségem szive!

A szenvedélynek elhhez a vulkánikus kitöréséhez foghatót a tragikai páthosz legnagyobb titánjainál, Aischylosznál és Shakespeare-nél sem találunk.

A magyar néplélek csodálatos gazdagságáról s félelmes erejéről tanuskodnak ezek a példák.

MAGYAR NÉPBALLADÁK ÉS ROMÁNCOK

SZILÁGYI ÉS HAJMÁSI.

«Pajtásom, pajtásom, kenyeres pajtásom!
Már hét esztendeje, hogy mű fogván estünk
Császár tömlöcébe, két gerezd szólóért;
Azután nem láttuk a napnak járását,
Hódnak, csillagoknak változó forgását.»

Ezt ajtón hallgatta császár szép leánya.
Szóval így felmondja császár szép leánya:
«Halljátok meg szómat, két magyar urfiak!
Atyám tömlöcéből szabadúlt ifiak:
Felfogadjátok-é, ha innen kiviszlek,
Hogy Magyarországba engemet bévisztek?»
Arra szóra mondja nagy Szilágyi Miklós:
«Bizon felfogadjuk, császár szép leánya!»

Azonnal elmene császár szép leánya
Az apja házába;
A kezéhez vevé tömlöcnek kócsait,
A zsebébe tévé kevés aranyait,
Sietve elmene s megnyitá az ajtót.

Megindulának ők, onnan el, sietve,
Mikor mentek volna, vissza-visszanéze
Császár szép leánya.
«Halljátok meg szómat, két magyar urfiak!
Atyám tömlöcéből szabadúlt ifiak,
Imhol jön, imhol jön az atyám táborá;
Jaj, már ha elérnek, tüktöket levágnak
S engem visszavisznek.»

«Ne félj semmit, ne félj, császár szép leánya,
Münket sem vágnak le, ha kard el nem törik,
Téged se visznek el, ha az Isten segít.»

Azon megérkezett a kegyetlen tábor.
«Pajtásom, pajtásom, láss a kúsasszonyhoz,
Ne hagyjam magunkat.»
Elérte a tábor, harcba mene velle.
Egy elmenetibe gyalogösvényt vágott,
Visszajövetibe szekérutat csapott ;
A nagy táborból csak élve egyet hagyott :
Aki menne haza s a hírt mondaná meg.

Mikor az eltelék, — hogy elindulának,
Igy mondja, így mondja Hajmási László ezt :
«Pajtásom, pajtásom, próbáljuk meg egymást,
Hogy melyiké legyen császár szép leánya?»
«Halljátok meg szómat, két magyar urfiak,
Atyám tömlőcéből szabadult ifiak!
Érettem, de soha ne vagdalkozzatok :
Hanem térdre állok, vegyétek fejemet.»
Azonnal azt mondja nagy Szilágyi Miklós :

«Pajtásom, pajtásom, kenyeres pajtásom,
Én neked bocsátom császár szép leányát,
Mert van nekem otthon jegyesem, gyűrűsöm :
Hittel elköltözött hűtes feleségem.»

Err' a szóra császár szép leánya
Hajmási Lászlónak ottan elmarada.
Nagy Szilágyi Miklós haza elindula,
Hajmási László is kisasszonyt elvivé.

MOLNÁR ANNA.

Elindúla Ajgó Márton
 Hosszú útra, rengetegre ;
 Megtalálta Molnár Annát :
 «Gyere velem Molnár Anna,
 Hosszú útra, rengetegre».
 «Nem mehetek, Ajgó Márton :
 Vagyon nékem csendes házam,
 Csendes uram, jámbor uram,
 Karon ülő kicsi fiam.»
 Hívta, nem jött, elrabolta.

Elindúltak most már ketten
 Hosszú útra, rengetegre ;
 Megtaláltak egy burus fát,
 Leülének árnyékába.
 «Nézz egy kicsit a fejembe.»
 Hullni kezd az asszony könnye,
 «Mér' sirsz, mér sirsz, Molnár Anna?»
 «Nem sirok én, Ajgó Márton,
 Ami hull, a fa harmatja.»
 «Nem hull most a fa harmatja,
 Mert éppen álló dél vagyon.»

Fölindúla Ajgó Márton
 Ekkor a fa tetejébe ;
 Visszaejté a pallosát.
 «Add fel, add fel, pallosomat!»
 Felhajítja a pallosát,
 Ketté vágja az derekát.
 Felöltözik ruhájába,
 Térdig érő angliába.
 Elindula hazájába,
 Megállott a kapujába'.

«Csöndes gazda, jámbor gazda,
 Adsz-e szállást az éjtszaka?»

«Nem adhatok vitéz uram,
Vagyon nekem síró fiam.»
Addig kérte, míg megadta.

«Csöndes gazda, jámbor gazda,
Van-e jó bor a faluba?
Hozz egy kupát vacsorára.»
Mig az ura borért jára,
Kigombolta a dolmányát,
Megszoptatta síró fiát.

FOGARASI ISTVÁN.

Ablakba' könyököl Fogarasi István,
Mellette könyököl az ő testvérhuga.
«Hallottad-e hírit édes testvérhugom,
Elköteleztelek bé Törökországba,
Nagy török császárnak, jegybeli mátkának?»

«Nem hallottam hírit, édes testvérbátyám!
Adjon isten nékem inkább víg vacsorát,
Víg vacsora után könnyü betegséget,
Szép piros hajnalba' világból kimulást.»

Meghallgatá isten az ő kívánságát,
Ada isten neki egy jó víg vacsorát,
Víg vacsora után könnyü betegséget,
Szép piros hajnalba' világból kimulást.

Eljöve, eljöve a nagy török császár,
Kérdezi: «Hol vagyon gyűrűsöm, jegyösöm?»
«Virágos kertiben virágokat plántál.»
Oda mene, oda a nagy török császár;
Hát a virágok is mind elhervadoztak,
Az ő szeretője pedig sehol sincsen.

Visszajöve, vissza a nagy török császár,
 Kérdezi: «Hol vagyon gyűrűsöm, jegyösöm?»
 «Leányok házában magát öltözteti.»
 Oda mene, oda a nagy török császár,
 Hát a leányok is mind gyászba öltöztek
 S az ő szeretője nyújtópadon fekszik.

Add ide, add ide, Fogarasi sógor,
 Add ide énnékem, gyűrűsöm, jegyösöm!
 Csináltatok néki márvánkő koporsót,
 Bé is béhúzatom földig bakacsínnal,
 Meg is megveretöm aranyfejű szeggel,
 Meg is gyászoltatom hatvan katonával.»

Nem adom, nem adom, te nagy török császár,
 Csináltatok én is márvánkő koporsót,
 Bé is béhúzatom földig bakacsínnal,
 Meg is megveretöm aranyfejű szeggel,
 Meg is gyászoltatom hatvan katonával,
 Hadd nyugodjék itten apjával, anyjával,
 Apjával, anyjával szülötte földében.»

BÁTORI BOLDIZSÁR.

Asztalnál ül vala gyöngé Judit asszon,
 Lábánál röngette szép arany bőcsőjít:
 «Beli, fiam, beli, szép futkosó fiam!
 Mert neköd nem apád Bátori Boldizsár;
 Im, az a te apád, erdéli kapitány
 Aki adta neköd szép arany bőcsőjít,
 Annak négy szarvába négy arany peregöt,
 Osztán a fejedre bozsongi süvegöt.»

Hát ajtón hallgassa Bátori Boldizsár.
 «Meg ne tagadd, asszon, mostan beszédödet.»

«Bizon nem tagadom, lelkem jámbor uram,
 Leányokat szidom, a rossz leányokat :
 Virágomnak szépít nyilatlan leszótték,
 Bokrétába szótték, legényeknek tötték!

Megtagadád, asszon, mostan beszédödet?
 Nyiss ajtót, nyiss ajtót, asszon feleségöm!»

«Minnyát nyitok, minnyát, lelkem jámbor uram!
 Hadd hozzam lábamba karmazsin csidmámot,
 Hadd vessem nyakamba vont arany szoknyámot.»

De nem győzé várni, berúgá az ajtót.
 «Készülj, asszon, készülj hónap álló délre,
 A rózsapiacra, a fővevő helyre!»

«Hol vagy édes szolgám, legkedvesebb postám?
 Készítsd elő nekem hat lovas hintómat!»

Ők elkészülének, el is indulának.
 El is indulának, oda is jutának.

«Várj kicsit, várj kicsit, te fekete hóhér!
 Mert a halottnak is hármát harangoznak,
 Lám árva fejemnek egyet sem kondítanak.»

Azomba érkezik erdéli kapitány :
 Egyszer megforditsa, kétszer megcsókózza,
 Kétszer megforditsa, százszor megcsókózza ;
 «Enyém vagy, nem másé, te asszonyi állat!»

KÁDÁR KATA.

«Anyám, anyám, édes anyám,
Gyulainé édes anyám!
Én elveszem Kádár Katát,
Jobbágyunknak szép leányát.»
«Nem engedem, édes fiam,
Gyula Márton!
Hanem vedd el nagy uraknak
Szép leányát.»

«Nem kell nekem nagy uraknak
Szép leánya,
Csak kell nekem Kádár Kata,
Jobbágyunknak szép leánya.»

«Elmehetsz hát, édes fiam,
Gyula Márton!
Kitagadlak, nem vagy fiam,
Sem egyszer, sem másszor.»

«Inasom, inasom, kedvesebb inasom,
Huzd elő hintómat, fogd bé lovaimat.»

Lovakat befogták, utnak indultanak.
Egy keszkenőt adott neki Kádár Kata :
«Mikor e' színibe vörösre változik,
Akkor életem is, tudd meg, megváltozik.»

Megyen Gyula Márton hegyeken völgyeken.
Egyszer változást lát a cifra keszkenőn.
«Inasom, inasom, kedvesebb inasom,
A föld az istené, a ló az ebeké.
Forduljunk, mert vörös szín már a keszkenő,
Kádár Katának is immár rég vége lett.»

A falu végénél volt a disznópásztor :
«Hallod-e, jó pásztor, mi ujság nálatok?»

«Nálunk jó ujság van, de neked rossz vagyon,
Mert Kádár Katának immár vége vagyon.

A te édes anyád őtet elvitette,
Feneketlen tóba belé is vetette».

«Jó pásztor, mutasd meg, hol vagyon az a tó,
Aranyim mind tiéd, a lovam s a hintó.»

El is menének ők a tónak szélire :

«Kádár Kata, lelkem, szólj egyet, itt vagy-e?»

A tóba megszólalt Kádár Kata neki,
Hozzája béugrék hamar Gyula Márton.

Édes anyja vízi buvárokat küldött,
Megkapták meghalva, összeölelkezve.

Egyiket temették oltár eleibe,
Másikat temették oltár háta mögé,
A kettőből kinőt két kápolna-virág,
Az oltár tetején összekapcsolódtak.
Az anyjok oda ment, le is szakasztotta.

A kápolna-virág hozzá így szólala :

«Átkozott légy, átkozott légy,

Édes anyám, Gyulainé!

Életemben rossz voltál,

Most is meggyilkoltál!

KÁDÁR KATA.

(Ujabb változat.)

«Anyám, anyám, édes szülőm,
Engedje meg szép kérésem,
Hogy vegyem el Kádár Katát,
Jobbágyunknak szép leányát.»

Miklós urfi szépen kéri ;

Édes anya nem igéri :

«Nem engedem édes fiam,

Nem engedi az én rangom».

Miklós mondá az anyjának :
 «Kádár Katát szeretem csak,
 Csak egyedül Kádár Katát,
 Jobbágyunknak szép leányát».
 Édes anyja azt feleli :
 «Abból ugyan nem lesz semmi!
 Vagyon lányuk az uraknak,
 Abból neked is juttatnak».
 Miklós urfi megbúsula.
 Készül, indul bujdosásra.
 «Szolgám, szolgám, édes szolgám
 Nyergeljed meg pej paripám!
 Menjünk, menjünk, amíg látunk,
 Legyen örök bujdosásunk».

Miklós urfi elindula,
 Azt meglátja Kádár Kata,
 A kapuját megnyitotta,
 Hogy Miklós bemenjen rajta.
 «Ne nyiss kaput, Kádár Kata,
 Nem megyek én most be rajta ;
 Hanem megyek a világba
 Holtig tartó bujdosásra.»
 Kádár Kata megbúsula,
 Miklós urfihoz így szóla :
 «Állj meg kincsem, szép Miklósom,
 Hadd adjam rád egy pár csókom!
 Adjak neked egy bokrétát,
 A kezedbe kézi ruhát.
 Mikor ruhám vérrel habzik.
 S a bokrétám hervadozik —
 Akkor leszen veszedelmem!»

Elindulnak, mennek, mennek.
 Hosszú utnak, rengetegnek,
 A ruháját Miklós urfi
 Eléveszi, meg-megnézi, —
 Hát a ruha vérrel habzik,
 Bokrétája hervadozik.

Mind a kettő azt jelenti :
 Kádár Katát most veszítik!
 Miklós urfi megfordula,
 Egy molnár gazdát találta,
 Kihez közel lovagola,
 Kihez ő ekképen szóla :
 «Hallod-e, te molnár gazda,
 Mi hir van a falutokba?»
 «Nincs ott ugyan semmi egyéb :
 Kádár Katát elvesztették».
 «Hallod-e, te molnár gazda,
 Vigy el engem éppen oda,
 Hol elveszett Kádár Kata,
 Jobbágyomnak szép leánya.
 Pej paripám tied legyen,
 S minden ékes öltözetem.»
 Molnár gazda szót fogada,
 Miklós előtt elindula ;
 Őt elvitte arra helyre,
 Feneketlen tó szélire.
 Onnét beszólalt a tóba :
 «Élsz-e, kincsem, Kádár Kata?»
 Kádár Kata is szólalik :
 «Nálad nélkül alig telik».
 Miklós urfi ezt hallotta,
 Szívét a bánat elfogta,
 Kezét fejére kulcsolta,
 S beléereszkedék hozzá,
 A nagy feneketlen tóba.
 Egyikből nőtt muszkáta szál,
 A másikból rozmarint szál,
 Addig-addig növekedtek,
 Vizen felül emelkedtek,
 S ott is összeölelkeztek.
 Miklós anyja ment sétálni,
 Megtalálta őket látni ;
 Vizi buvárt elhivatá,
 Mind a kettőt kiásatá.
 Az egyiknek csináltattak

Fejér márványkő koporsót,
 A másiknak csináltattak
 Vörös márványkő koporsót.
 Az egyiket eltemették
 Az oltárnak eleibe,
 A másikat eltemették
 Az oltárnak háta mögé.
 Az egyikből nevelkedett
 Fejér márvány liliomszál,
 A másikból nevelkedett
 Vörös márvány liliomszál.
 Ott is addig nevelkedtek,
 Mig össze nem ölekeztek.

PÁLBELI SZÉP ANTAL.

«Anyám, édes anyám, bizony meg kell halnom,
 Bizony meg kell halnom Varga Ilonáért!»
 «Ne halj, fiam, ne halj, Pálbeli szép Antal,
 Csináltatunk mü es egy csoda malmocskát.
 Az első kereke béla-gyöngyöt járjon ;
 A középső köve ékes csókot hányjon ;
 Harmadik kereke aprópénzt hullasson :
 Ez a szeretetnek első regulája!
 Ennek látni jőnek szűzek, szép leányok,
 Talám itt köztik lesz Varga Ilona es.»

«Anyám, édes anyám, eressen el engem
 Csoda-malmom látni.»

«Ne menj, fiam, ne menj csoda-malom látni :
 Megvetik az hálót s megfogják az rókát.»

«Anyám, édes anyám, bizon meg kell halnom,
 Bizony meg kell halnom Varga Ilonáért!»

«Ne halj, fiam, ne halj, Pálbeli szép Antal,
Csináltatunk mű es egy erős vas-hídat ;
Annak látni jönnek szűzek, szép leányok,
Talám itt köztik lesz Varga Ilona es.»

«Anyám, édes anyám, eressen el engem
Erős vas-híd látni!»

«Ne menj, fiam, ne menj erős vashíd látni :
Megvetik az hálót, megfogják az rókát.»

«Anyám, édes anyám, bizon meg kell halnom,
Bizon meg kell halnom Varga Ilonáért!»
«Ne halj, fiam, ne halj, Pálbeli szép Antal,
Tedd holtta magadat ;
Neked látni jönnek szűzek, szép leányok,
Talám itt köztik lesz Varga Ilona es.»

«Anyám, édes anyám, eressen el engem
A halottas házhoz.»
«Többször nem jössz vissza a halottas háztól.»

«Kelj fel, fiam, kelj fel, Pálbeli szép Antal!
Kiért te meghótál, kapud előtt sétál.
Kelj fel fiam, kelj fel, Pálbeli szép Antal!
Kiért te meghótál, udvarodon sétál.
Kelj fel, fiam, kelj fel, Pálbeli szép Antal!
Kiért te méghótál, most a lábadnál áll.»

«Soha sem láttam én ilyen szép halottat!
Szeme mosolygólá, szája csókolólá,
Lába felugrólá.»
Ő szépen felkele, szépen megölelé.

BARCSAI.

«Menj el uram, menj el aj ki Kolozsvárra,
 Aj ki Kolozsvárra apám udvarába,
 Hozd el onnan, hozd el a nagy vég vásznakat,
 A nagy vég vásznakat s ingyen kapott gyolcsot». ---

«Ne menj apám, ne menj, aj ne menj hazól ki,
 Anyám asszony bizon Barcsait szereti», —
 «Hallod asszony, hallod, mit ebeg a gyermek?»
 «Ne hidd, édes uram, részeg az a gyermek.»

Aval elindúla az asszony szavára,
 Az asszony szavára aj ki Kolozsvárra.
 Mikor fele utját elutazta volna,
 Csak eszibe juta küsebb gyermek szava,
 Ahajt megfordula, haza felé tére,
 Haza felé tére, hazájába ére.

«Nyiss ajtót, nyiss ajtót, asszony feleségem!
 «Mingyár' nyitok, mingyár', édes jámbor uram!
 Hadd vessem nyakamba viselő szoknyámat,
 Hadd kössem előmbe az előruhámat.»

«Nyiss ajtót, nyiss ajtót, asszony feleségem!»

«Mingyár' nyitok, mingyár', édes jámbor uram,
 Hadd húzzam lábamba fejelés csizmámat,
 Hadd kössem fejemre viselő ruhámat.»

«Nyiss ajtót, nyiss ajtót, asszony feleségem!»

Aj mit tuda tenni, ajtót kelle nyitni.

«Add elé, add elé, a nagy láda kólcsát!»

«Nem adom, nem adom a nagy láda kólcsát :

A szomszédba jártam, kerten által hágtam,

A nagy láda kólcsát ottan elhullattam,

Hanem megtaláljuk szép piros hajnalkor,

Szép piros hajnalkor, világos viradtkor.»

Ahajt csak bérugá gyontáros ládáját,

Végig lehasította az egyik oldalát,

Csak kihengeredék Barcsai belőlle,

Aj kapja a kardját, fejit vevé velle.

«Hallod feleségem, hallod asszony, hallod,
 Három halál közzül melyiket választod?
 Avagy azt választod, hogy fejedet vegyem,
 Vagy selyem hajaddal házat kisöpörjem,
 Avagy azt választod, reggelig virasztasz,
 Hét asztal vendégnek vígon gyertyát tartasz?»
 «Három halál közzül én is azt választom,
 Hét asztal vendégnek vígon gyertyát tartok.»

«Inasom, inasom, én küsebb inasom,
 Hozzad elé, hozzad a nagy kászu szurkot.
 Hozzad elé, hozzad a nagy vég vásznakat,
 A nagy vég vásznakat, ingyen kapott gyólcso.
 Fejinél kezdjétek, talpig tekerjétek,
 A sok ingyen gyólcso fejire kössétek,
 Fejinél kezdjétek, talpig szurkozzátok,
 Talpánál kezdjétek, végig meggyujtsátok.
 Fejihez állítok egy oláh furujást,
 Lábához állítok egy cigány hegedűt,
 Fújjad, oláh, fújjad az oláh furuját.
 Huzzad, cigán, huzzad a cigány hegedűt ;
 Fújjátok széltibe, huzzátok ízibe,
 Mostan hadd vigadjon feleségem szíve.»

A HEGYI TOLVAJ.

Odvas fenyőfának vagy három ága,
 A legelső ága hajlott Moldovára,
 A második ága hajlott Kolozsvárra,
 A harmadik ága Kis-Magyarországra.
 Annak tetejében egy kis flegoria,*
 Kiben növelkedik egy nagy hegyi tolvaj.

«Szolgám, édes szolgám, menj le udvaromra,
 Huzd elő félgyászoz hintómat,
 Fogd eleibe négy szürke csitkómat ;
 Én is hadd menjek el szerencse-próbálni
 Király udvarára, királykisasszonyhoz.»

* Flegoria.

Ő is elment,
 Felöltözött akkor, mint egy császárurfi,
 Beszállott királynak udvarába
 Félgyászos hintóval,
 Négy szürke csitkóval.
 Mégis megkérte a királykisasszonyt hitestársul,
 Fel is tette félgyászos hintóba
 A királyi kisasszonyt,
 Megcsapta ő szürke csitkóját,
 Ugy elment ő hetedhét országon,
 Amig utólérte a kis flegóriáját.

Felszállott ő kis flegóriájába,
 Hát mondani kezdte :
 «Feleség, feleség, készits el engem,
 Hadd menjek el én is szerencse-próbálni,
 Keresztut-állani.»

Ő fel is felkészítette,
 El is ment a hegyi tolvaj.
 Felesége ablakba üle,
 Ott a könnye hullani kezde.

«Madár, kicsi madár,
 Vidd el levelemet
 Az én atyámnak.
 Ugyan ada férjhez
 Egy hegyi tolvajhoz,
 Ki most is oda van
 Keresztut-állani,
 Ember-ölögetni.
 Inkább adott volna engem
 Egy szegény cigánynak.»

A tolvaj ajtaján hallgatta,
 Hogy az ő felesége mint panaszol sírva.
 Azt mondja a hegyi tolvaj :
 «Asszony, feleségem, nyisd meg az ajtót!»
 «Bizony mindjárt nyitom, édes jámbor uram,
 Csakhogy vegyem én fel halni való gunyám.
 Minden halottnak hármat harangoznak,
 Én uri fejemnek még meg sem kondítják.»

A tolvaj tovább nem állhatta,
Az ajtóját már berugta.

«Mét sírsz, édes feleségem!»

«Hogy ne sírnék, édes jámbor uram?
Konyhán forgolódtam, cserefát tüzeltem,
Cserefának füstje kihuzta az könyvem.»

«Asszony, feleségem, inkább állasz-e te
Két asztalvendégnek vigan gyertyát tartani,
Mint most mindjárt fejed nélkül maradni?
Szolgám, édes szolgám, menj le magad nekem

A pincébe,
Hozz fel magad nekem két kászu szurkot
S két türedék vásznat.»

Lábánál kezdette, fejénél végezte
A vászonba tekerést.

Mikor ő szurokkal kezdette csepegtetni,
Akkor már a tolvaj nem volt hová fusson,
Mert ajtót, ablakot a királykisasszony
Nemzetsége elállott.

Ajtón, ablakokon reá lövöldöztek,
A nagy hegyi tolvajt mindjárt meg is fogták.

A király megfogatta,
Udvarába vitette,
Négy délceg csitkónak
Farka után köttette
A nagy hegyi tolvajt.

A várost véle meg is kerülték.
Mikor már annyira ment, hogy megholt,
Akkor a városnak négy szegire tétették,
Onnét is fegyverekkel lelődözték,

Már a királyi kisasszonynak
Nem is volt, hogy hová legyen ;
A szurok a testén mind el volt olvadva,
Mint' harmadnapok alatt
Meg kellett, hogy haljon.

KÖMÍVES KELEMENNÉ.

Ihol elindula tizenkét kőmíves :
 Ugy menyen, ugy menyen Déva vára felé.
 Ők is rakni kezdik magas Déva várát.
 Akit éjjel raktak : az nappal leomlott ;
 Akit nappal raktak : az éjjel leomlott! . . .
 Azt a törvényt tette Kelemen kőmíves :
 Melyik' felesége hamarébb kihozza
 Az ebéd vékáját,
 Kő közé rakassék, ott megégettsék
 Magas Déva vára, halmára rakassék!

Ihol elindúla az ő felesége,
 Az ebéd vékáját a fejire téve
 S a kicsi gyermeket a karjára véve
 Őtet is meglátta az ő kedves társa :
 «Istenem, istenem! támassz eleibe
 Vagy két fenevadat : talán visszatérik.»
 Azt is elkerülte.
 «Istenem, istenem!
 Támassz eleibe egy fekete felhőt,
 Hullas eleibe apró köves essőt ;
 Talán visszatérik!»
 Azt is kikerülte . . .

„Jó napot, jó napot tizenkét kőmíves!
 Istenem, istenem! mi dolog lehessen?
 Háromszor köszönni, egyszer se fogadni! . . .”
 «Azt a törvényt tette a te kedves társad :
 Melyik' felesége hamarébb kihozza
 Az ebéd vékáját,
 Kő közé rakassék s ott megégettsék,
 Magas Déva vára, halmára rakassék.»
 „Nem bánom, ha úgy is!
 Ha ugy megútáltad velem életed is . . .”

Az ebéd vékáját fejről levették,
 Az ő kicsi fiát karjáról levették.
 Mikor térdig rakták, csak tréfára vette ;
 Mikor övig rakták, bolondságra vette ;
 Mikor csecsig rakták, ő valóra vette :

„Ne sírj kicsi fiam!
 Vannak jó asszonyok, neked csecsit adnak;
 Vannak jó gyermekek, téged elrengetnek;
 Az égi madarak ágról-ágra szállnak,
 Neked csirikolnak, téged elaltatnak!...
 „Apám, édes apám! hol van édes anyám?”
 «Ne sírj, kicsi fiam, mert haza jó öste!»
 Östét is elvárta, s nem volt édes anyja.
 „Apám, édes apám! hol van édes anyám?”
 «Ne sírj, kicsi fiam, mert haza jó reggel!»
 Reggelt is elvárta, s nem volt édes anyja.
 Mind a kettő meghót!...

BÁCS JANCSI.

Csütörtökön jó hajnalban,
 Készülék fel a havasra.
 Befogám a jó négy ökröt,
 Jó négy ökröt, jó szekérbe
 S elindulék az erdőbe,
 Ki Firicsko tetejére.
 Hogy kiértem az erdőre,
 Egy cserefát vevék szemre.
 Gondolám, hogy azt levágom
 S az ökrök után felrakom.
 Jó gazdámnak kicsi fija
 Jöve velem — halálomra,
 Ő vala a segítségem,
 Ő egyedül ott mindenem.
 Ahogy vágni kezdém a fát,
 Nem es gondolám a halált,
 Pedig a mán hátomnál állt
 S várta, hogy levágjam a fát.
 Vágom, vágom szép csendesen,
 A halálra rá sem nézek,

Mig a fa a törzsökétől
Szakad a fészim * életől.

Még egy nihány vágás fára . . .
«Készü'j Jancsi az halálra! —»
Bács Jancsinak sohajtása
Felhallék a mennyországba . . .

Kettőt vág ő még az fára
S ráesik az fa reája.
Szökött vóna ki előle,
De az halál nem engedé.
Odanyomá őt a nagy fa,
Nem búhata ki alóla.
Nem vala ott senki jelen,
Kí segítségire legyen.

Katona Sámel küs fija
Vala mindennek tanuja,
Ki a mezőre béfuta,
A pásztoroknak hirt ada.

Pásztorok kiszabadíták,
De már későn szabadíták
Kevés élet vót még benne :
Mett csak nihány órát éle.

*

«Nyitsd ki asszonyom kapudot :
Viszik a jámbor szógádót ;
Nem csattogtassa kapudot.
Nem sepri az estáloedot.

Szász Anikó, hű szeretőm!
Már megengedj mindenekről.
Megnyughatol csókjaimtól
S ölelgető karjaimtól . . .»

* Fejszém.

SZÉP JULIA.

«Szép Juliám, szép leányom,
Kertemben nyílt tulipánom,
Ne szeresd te jobbágyodat!»

Nem szeretem jobbágyomat,
Csak szeretem az ifiat,
Szép ifiat, a lelkemet!

Jaj kimene öreg király
Mégfogatá az ifiat,
Fölteteté csonka torony,
Csonka torony tetejére.

Hej kimene szép Julia,
Meglátá őt az ifiu!
«Hej Juliám, szép Juliám,
Kertbe' nyíló szép violám,
Menj be te is az apádhoz,
Essél térdre eleibe,
S mondd meg neki ilyen szókkal:
«Atyám, atyám, öreg király!
Vétesse be az ifiat,
Csonka torony tetejéből,
Ne veresse az esővel,
Ne fútassa hideg széllel,
Ne sütesse a napfénnel».

Hej bemene szép Julia,
Térdre esék apja előtt
S monda neki ilyen szókkal:
«Atyám, atyám, öreg király!
Vétesse le az ifiat
Csonka torony tetejéről,
Ne veresse az esővel,
Ne fútassa hideg széllel,
Ne süttesse a napfénnel!»

Jaj kiméne öreg király,
 Levéteté az ifiat
 Csonka torony tetejéről,
 Kiviteté sik mezőre,
 Sík mezőnek közepére.
 Ott őt mindjárt megöleté,
 Szívét, máját kivéteté,
 S Juliának haza küldé.

Hogy meglátá szép Julia.
 Hogy megölték az ifiat,
 Fejét földre csüggesztette,
 Magát halni eresztette.

Hogy meglátá öreg király,
 Hogy haldoklik Juliája :

«Hej Juliám, szép leányom,
 Kertembe nőtt tulipánom!
 Ha én ezt így tudtam volna,
 De hogy megölettem volna,
 Fiamnak fogadtam volna,
 Királyságom, országomat,
 Mind, mind neki adtam volna.»

A MEGÉTETT JÁNOS.*

«Hát te hol jártál, szívem, lelkem Jánosom?
 «Jaj, én ángyoméknitt, édes anyám asszony!
 Jaj, fáj szívem, fáj, vesd meg ágyamot!»

Hát ott mit adtak, szívem lelkem Jánosom?»
 «Ott négy lábu rákot** édes anyám asszony,
 Jaj, fáj szívem, fáj, vesd meg ágyamot!»

* *Megélti* = megétetni.

** Négy lábú rákon a nép varasbékát ért mint mérget.

«Hát azt mibe' adták, szivem lelkem Jánosom?»

«Azt egy szép tányérban, édes anyám asszony
Jaj, fáj szivem, fáj, vesd meg ágyamot!»

«Azért vagy tán beteg szivem lelkem, Jánosom?»

«Az a földbe viszen édes anyám asszony.
Jaj, fáj szivem, fáj, vesd meg ágyamot!»

«Hát mit hagysz apádnak, szivem lelkem Jánosom?»

«Jó vasas szekerem, édes anyám asszony,
Jaj, fáj szivem, fáj, vesd meg ágyamot!»

«Hát mit hagysz bátyádnak, lelkem szivem Jánosom?»

«A szép négy ökrömet, édes anyám asszony,
Jaj, fáj szivem, fáj, vesd meg ágyamot!»

«Hát mit hagysz ecsédnek, szivem lelkem Jánosom?»

«Négy szép hámos lovam, lelkem anyám asszony,
Jaj, fáj szivem, fáj, vesd meg ágyamot!»

«Hát mit hagysz hugodnak, szivem lelkem Jánosom?»

Házi rakományom, édes anyám asszony,
Jaj, fáj szivem, fáj, vesd meg ágyamot!»

«Hát mit hagysz ángyodnak, szivem lelkem Jánosom?»

«Örök kárhozatot, édes anyám asszony,
Jaj, fáj szivem, fáj, vesd meg ágyamot.»

«Hát mit hagysz anyádnak, szivem lelkem Jánosom!»

«A bút s a bánatot, édes anyám asszony,
Jaj, fáj szivem, fáj, vesd meg ágyamot!»

SZABÓ ORZSIKA.

«Istenem, Istenem, hát én mért születtem,
 Hogy ily szerencsétlen lett az én élcsem?
 Kis Küküllő mellett,
 Nagy Küküllő mellett
 Nálamnál szebb sem volt,
 Nálamnál jobb sem volt,
 Még is csuffá leve az én vig életem.
 Így üli, így üli három királybíró
 Elvesztő törvényem a bíró házánál,
 A bíró házánál, Mezei Mártonnál.»

«Hová mégy, hová mégy szép Szabó Orzsika?»
 Így kérdi barátja, jó leány barátja.
 «Elmegyek, elmegyek a bíró házához,
 A bíró házához, Mezei Mártonhoz.
 Ott ülik énnekem elvesztő törvényem!»

Hogy ő elhallgatta, úgy sirt, úgy kesergett . . .
 Szóval így felmondja egyik királybíró :
 «Ne sirj, ne keseregj, szegény Szabó Orzsik,
 Mert az én törvényem téged meg nem ölhet».
 Másik királybíró szóval ezt feleli :
 «Mert az én törvényem őt meg nem öleti».
 Mit hazudott, mit már a nagy királybíró?
 Szóval így feleli átkozott Pap János :
 «Biz' az én törvényem őt meg is öleti!
 Mert hosszú szilvásban, aszaló torkában
 Hallottam sirását a kicsi gyermeknek.
 Ő onnan kivette, csihányba aprítá,
 S a disznónak adá.
 Kiturá a disznó jobb lábát s bal karját!»
 Más két királybíró engede ő neki.
 Odament a nénje, tisztektől megkéré :
 Adnák a kezire, hogy őt elkísérné :
 Kezeihez vevé a nénje és vezeté,
 Nagy sokaság úton Orzsikát kíséré.

Kérdezi a nénjit :

«Aj kedves jó néném, hát mi hova megyünk?»

«Az Isten házába, a templomba megyünk,

Édes jó testvérem!»

Mikor addig értek, és mégis csak hitta :

«Édes kedves néném, itt vagyon a templom,

Itt az Isten háza — hát még hová megyünk?»

«Eherré a dombra, a szőlő fejére.»

Mikor kiérének a szőlő fejére,

Aj a gödör készen, tövissel berakva!

Ahajt csak elrémul szegény Szabó Orszik,

Hol a temetője, az ő vég ideje.

Segesvári hengér a kezét megfogá,

Gödörhöz hurcolá,

S őt a tövis közé tüstént bebocsátá,

Töviset tevének még a fejére is s földet hánytak reá.

Akkor a testvére onnat eltintorga,

Orszik ott marada tövissel berakva,

Tövissel berakva, földdel betakarva . . .

Strázsákat vetének gödör mellékre, erős őrizetre . . .

Strázsák ott hallgatták, hogy miket kesereg

Szegény Szabó Orszik, hogy miket panaszol :

«Istenem, istenem, jaj beh nem gondoltam,

Hogy kamuka szoknyám koporsóm is legyen,

Patyolat gyors ruhám szemfödelem legyen.

Az én történetem okozta ezt nekem.

De oh én Istenem hallgass meg most ingöm!

De verd meg Pap Jánost mind a mennyen s földön :

A maradékát is, Atyám, eltöröljed,

Nyomóssá e földön de soha ne tégyed!

De oh jó strázsáim most meghallgassatok!

Menjen el az egyik, menjen el oh! haza,

Az édes anyámhoz s a jó testvéremhez,

Nyissák oh nyissák ki a varroládámat,

Vegyék ki, vegyék ki, mi van a fenekén.

Hagyják hazugságba átkozott Pap Jánost,

Mert ott van a gyermek, de halva született!»

Mikoron megkapta ott az ő testvére

Gyaluba takarva a kicsi gyermeket,

Az utcára vitte,
 Ottan beszélette
 S mindennek mutatta.
 Doktort hoztak neki, meg is vizitálták,
 Az Orzsik szavait igaznak találták,
 Megismerték rajta, hogy halva született.
 Akkor az ő nénje lábáról leesett,
 Kétségbe is esett,
 Hogy halva vették föl ott a hideg földről,
 Az édes anyja is abba' pillanatba'
 Bujába elindult,
 Elment föl Cséjjére,
 Hideg csorgón küjjel,
 S magát fölakasztá,
 Az édes apja is szekérre rakodott,
 Innen elbujdosott, elment, elbujdosott,
 Hogy soha is senki róla hirt nem hallott,
 Jóságá, birtoka mind másra maradt.

«Leányim, barátim, így higgy a legénynek,
 A hamis hitűnek :
 Mert a legénynek van három hamis hite,
 Egyik hamis hite : a kalap fejében,
 Másik hamis hite : a bunda zsebében,
 A harmadik pedig : a bocskor orrában.

Ne higgy a legénynek, a hamis hitűnek,
 Mert megcsal ő téged,
 Széles pántlikákkal, apró édes csókkal,
 Zörgő mogyoróval, csattogó dióval,
 Mézes beszédekkel, sűrű hazugsággal.
 Mert én hittem neki, sűrű hazugságnak,
 S immár csufja lettem az egész világnak.
 Tudom, hogy fenmarad az emlékezetem,
 Meddig a föld s világ, nem felejtnek engem ;
 Nem vettem én hasznát az én szépségemnek,
 Csuffá tett az engem s csuffá az én végem :
 Mert a halottnak is hármat harangoznak,
 De Szabó Orzsiknak egyet sem kondítanak!»

A FOGOLY KATONA.

Leszállott a páva
 Tengernek partjára,
 Tengernek partjáról
 Nagy török Császárnak
 Dali udvarába.
 Onnét szálla páva
 — Kényes pávamadár
 Tömlec ablakára ;
 Ottan fúdogálá :
 Szomoru énekit
 Szomoru fogságban —
 Egy székelly katona :
 «Hej páva, hej páva!
 Császárné pávája! . . .
 Ha én páva volnék,
 Jó reggel felkelnék,
 Folyóvizre mennék,
 Folyóvizet innám,
 Szárnyim csattogtatnám,
 Tollamat hullatnám.
 Fényes tollaimat
 Szép leány fölszedné,
 Az ő édesinek
 Kalapjába tenné,
 Bokrétába kötné.»
 Hát ott üldögele
 Cifra ablakába'
 Császár szép leánya,
 Gyöngé violája.
 Ahajt meghallotta
 Szomoru énekit
 Székely katonának.
 «Nyits ajtót, nyits ajtót,
 Fegyveres istrázsa!
 Császár szép leánya,

Gyöngé violája,
 Tőled azt kívánja. —
 Ki vagy te, ki vagy te,
 Énekes katona?»
 «Nem látod : rab vagyok,
 Tértyig vasba' vagyok.
 Székely fiu voltam,
 Bátor fiu voltam ;
 Most semmi sem vagyok
 S mégis a strázsának
 Számolni kell rólam.»
 «Velem jössz te mostan
 Énekes katona!»
 «Hova menjek én el,
 Császár szép leánya?»
 «Cifra palotámba,
 Éjjeli szállásra.»
 «Nem látod : rab vagyok?
 Tértyig vasba' vagyok.»
 Ottan levéteté
 Nehéz vasat róla
 Fegyveres strázsával ;
 Ottan átölelé
 Szegény székely legént
 Két gyenge karjával.
 Onnét elvezeté
 Cifra palotába,
 Ottan lefekteté
 Puha selyem-ágyba.
 «Enyém vagy te mostan
 Szép fogoly katona!»
 «Van nekem szeretőm,
 Császár szép leánya!»
 Ajtón hallgatózék
 A nagy török császár.
 «Nyits ajtót egyszerre,
 Beste-lélek lánya!»
 Jaj, nem nyitá ajtót,
 Berugá a császár,

A nagy török császár.
 Székely katonának
 Ott fejét elvette,
 Testét a tengerbe
 Belé is vetette.
 «Hát te beste-lélek!
 Három halál közül
 Melyiket választod?
 Vizbe vettesselek?
 Megégettessenek?
 Vagy halálig tartó
 Tömlecre vesselek?»

Jaj hiába kéri
 Császár szép leánya,
 — Gyöngé violája —
 A nagy török császárt.
 Vizbe nem vetteté,
 Tűzbe nem vetteté,
 Záratá toronyba,
 Szomorú fogságba.

Onnét siratozá
 Szép fogoly katonát,
 Onnét fúdogálá
 Szomorú énekét
 Székely katonának.
 Szomorú énektől
 Éjjel sem alhaték,
 Nappal sem nyughaték
 A nagy török császár.
 «Hozzatok élémbe,
 Beste-lélek lányát!»
 Eleibe vitték.
 «Hát te mit énekelsz,
 Beste-lélek lányát?
 Éjjel nem alhatom,
 Nappal nem nyughatom.»

«Szomoru énekit
 Székely katonának.»
 «Egyszerre vigyének
 A tűzbe vessétek!»
 Egyszeribe vitték,
 A tűzbe vetették.
 Tűz meg nem égette
 Császár szép leányát,
 Gyöngé violáját.
 «Egyszerre vigyének,
 Tengerbe vessétek
 Beste-lélek lányát!
 Székely katonához!»
 Egyszeribe vitték,
 Tengerbe vetették,
 Tenger befogadta,
 Szépen eltakarta,
 Székely katonával
 Egy helyre habarta
 Császár szép leányát,
 Gyöngé violáját!

BIRÓ MÁTÉ.

Ne menj el, ne menj el,
 Híres bíró Máté!
 Maradj a Rikába',
 Ne menj a városba,
 Király városába
 Királylány rabolni.
 Király szép leánya
 Hej, nem neked való!
 Selyem a ruhája,
 Halovány orcája;
 Liliom dereka
 Nem erdőre való!

«Féket a fejébe,
Gyémántköves féket
Legjobbik lovamnak!
Még ma el kell hoznom
Király szép leányát,
Gyöngé Ilonáját.»

Ne menj el, ne menj el,
Híres Biró Máté!
Menj legalább este,
Ne menj fényes reggel.
Otthon van a király
Fényes nagy sereggel.
«Nyerget a lovamra,
Legjobbik lovamra,
Szép aranyos nyerget!
Az a fényes sereg
Nem jár a nyomába
Király leányának,
Gyöngé Ilonának.»
Jaj, hiába kéri
Tizenkét legénye
Híres Biró Mátét,
Rablók kapitányát.
Sárga paripáján
Aj csak elváltata
Király városába,
Királylány rabolni.

*

Ihol jó, ihol jó,
Szép király kisasszony,
Szép selyem ruhába.
Kinek minden szála
Meg van aranyozva,
Kinek hosszúságát
Három leány hozza.

Fordulj meg, fordulj meg,
 Hires Biró Máté!
 Nem lesz ma jó dolgod :
 Sárga lovad horkol.
 «Csak tüszköl a portól.»
 Fordulj meg, fordulj meg,
 Hires Biró Máté!
 Lovad ágaskodik :
 Bizony rosszat érez.
 «Éles zabbal jól tartották,
 Sátés fűvel megvakarták,
 Azért ágaskodik,
 Azért bokrosodik.»

Jaj, nem fordul vissza
 Hires Biró Máté.
 Vágtat egyenesen
 Király lány elébe,
 Templom ajtajához.
 Szép gyengén fölkapá
 Király szép leányát,
 Gyöngé Ilonáját
 Aranyos nyergébe,
 S elvágtatva véle
 Rablók tanyájára,
 Rika erdejébe.

*

«Jó napot, jó napot,
 Tizenkét szép legén!»
 Neked is jó napot,
 Hires Biró Máté!
 «Hamar megjártam-e,
 Tizenkét szép legén?»
 Jó hamar megjárád,
 Hires Biró Máté!
 Ott szépen levevé
 Aranyos nyergéből

Király szép leányát
 Szőke Ilonáját
 Szépen lefekteté
 Puha moha-ágyra,
 Ottan megölelé,
 Ottan megcsókolá,
 Két erős karjával
 Gyengén átkarolá
 Király szép leányát,
 Gyöngé Ilonáját
 Híres Biró Máté,
 Rablók kapitánya.

Nézz ki csak az utra,
 Híres Biró Máté!
 «Mért néznék, mért néznék,
 Tizenkét szép legén?»
 Nem mondók-e neked,
 Híres Biró Máté!
 Király szép leánya,
 Hej, nem neked való.
 Selyem a ruhája,
 Halovány orcája ;
 Liliom dereka
 Nem erdőre való!
 «Mit beszélsz, mit beszélsz,
 Tizenkét szép legén?»
 Kelj föl az ágyadból
 Híres Biró Máté!
 Ahajt jó a király
 Fényes nagy sereggel.
 Híres Biró Máté
 Felszökik az ágyból,
 Puha moha-ágyból.
 Keresi a kardját,
 Aj de nem találja ;
 Keresi a lovát,
 Aj! azt sem találja.

«Csak ti ne hagyjatok,
Tizenkét szép legén!»
Aj! az is elfút a
Tizenkét szép legén.

*

Add meg magad egybe,
Híres Biró Máté,
Rablók kapitánya!

*

Jaj mért nem hallgaték
Legényim szavára!
Mért nem fordulék meg,
Mikor lovam horkolt,
Mikor ágaskodék,
Mikor bokrosodék
Sárig szín paripám!

Szépen közbe vették
Király katonái,
Ott összekötözték,
Nehéz vasba verték,
Király városába'
Mély tömlöcbe vették.
Onnét fúdogálá
Estétől reggelig
Híres Biró Máté
Szomoru énekét :

«Ne menj el, ne menj el,
Híres Biró Máté!
Maradj a Rikába,
Ne menj a városba,
Király városába
Király lány rabolni.

Király szép leánya
 Hej, nem neked való!
 Selyem a ruhája,
 Halovány orcája;
 Liliom dereka
 Nem erdőre való!»
 Ablak alá méne
 Király szép leánya,
 Gyöngé Ilonája.
 Onnét meghallgatá
 Szomoru énekét
 Rabló kapitánynak.
 Onnét haza méne
 Király szép leánya.
 Sirva feküvék le
 Szép selyem ágyába,
 Zöld selyem vánkosát
 Könnyével öntöze
 Hires Biró Mátét
 El nem feledheté
 Király szép leánya,
 Gyöngé Ilonája.

GÖRÖG ILONA.

«Bizony csak meghalok,
 Anyám, édes anyám!
 Görög Ilonáér'.
 Bizony csak meghalok
 Karcsu derekáér';
 Karcsu derekáér';
 Piros orcájáér';
 Piros orcájáér';
 Dombos ajakáér';
 Dombos ajakáér',
 Gömbölyü faráér'
 A lenvirág szemü
 Görög Ilonáér'.»

«Ne halj fiam, ne halj,
 Zetelaki László!
 Csináltatok néked
 Olyan csudamalmot,
 Kinek első köve
 Béla gyöngyöt járjon,
 A második köve
 Sustákat hullasson,
 A harmadik pedig
 Szép suhogó selymet.
 Oda is eljönnek
 Szüzek, szép leányok,
 Csudamalom látni.
 A tied is eljő
 Csudamalom látni
 — Szép Görög Ilona.»

«Ereszszen el anyám,
 Édes lelkem anyám!
 Csodamalom látni.»
 «Ne menj fiam, ne menj,
 Szép Görög Ilona!
 Megvetik a hálót,
 Megfogják a halat.»

«Bizony csak meghalok
 Anyám, édes anyám!
 Görög Ilonáér',
 Bizony csak meghalok
 Karcsu derekáér';
 Karcsu derekáér',
 Piros orcájáér';
 Piros orcájáér',
 Dombos ajakáér';
 Dombos ajakáér',
 Gömbölyü faráér',
 A lenvirág-szemü
 Görög Ilonáér'.»

«Ne halj fiam, ne halj,
 Zetelaki László!
 Csináltatok neked
 Olyan csudatornyot,
 Kinek szélessége
 Dunapartig érjen,
 Kinek magassága
 Az egekig érjen.
 Oda is eljönnek
 Szüzek, szép leányok
 Csudatorony látni,
 A tied is eljő
 Csudatorony látni,
 Szép Görög Ilona.»
 «Eresszen el anyám,
 Lelkem édes anyám!
 Csudatorony látni.»
 «Ne menj fiam, ne menj,
 Szép Görög Ilona!
 Megvetik a hálót,
 Megfogják a márnát.»

«Bizony csak meghalok
 Anyám, édes anyám!
 Görög Ilonáért.
 Bizony csak meghalok
 Karcsu derekáér';
 Karcsu derekáér',
 Dombos ajakáér';
 Dombos ajakáér',
 Piros orcájáér';
 Piros orcájáér',
 Gömbölyü faráér'
 A lenvirág szemü
 Görög Ilonának.»

«Halj meg fiam, halj meg,
 Zetelaki László!

Oda is eljönnek
 Hires szép leányok
 Csudahalott látni.
 A tied is eljő
 Csudahalott látni,
 Szép Görög Ilona.»

«Édes lelkem anyám,
 Eresszen el engem
 Csudahalott látni,
 Csudahalott látni,
 Ki érettem meghót.»
 «Ne menj fiam, ne menj,
 Csudahalott látni ;
 Megvetik a hálót,
 Megfogják a márnát,
 Anyjától elviszik
 Szép Görög Ilonát.»

*

Nem hallgat anyjára,
 Bémegy a házba,
 Ottan felöltözik
 Kék selyem ruhába.
 A lábába húza
 Piros, patkós csizmát,
 A fejére köte
 Piros selyem ruhát,
 Elejibe köte
 Fejér előkötőt.

«Kelj fel fiam, kelj fel,
 Zetelaki László!
 Kiér' te meghótál,
 Az uton jődögél.
 Kelj fel fiam, kelj fel,
 Zetelaki László!
 Kiér' te meghalál,
 Belépék a házba!»

*

Láttam én halottat,
 De ilyent soha sem,
 Kinek az ő lába
 Felszökőleg álljon,
 Kinek az ő karja
 Ölelőleg álljon,
 Kinek az ő szája
 Csókolólag álljon,
 Ki föl is ébredjen,
 Csak én megcsókoljam!

DANIEL IMRE.

Maradj itthon, maradj, én édes jó uram,
 Látod beteg vagyok, könnyen meghalhatok
 Nyitott szempilláim nem lesz, ki befogja,
 Aki megölelje, aki megcsókolja,
 Ha már te is elmegy, ujszülött fiamat!
 — Jaj nem maradhatok, drága feleségem,
 Még tegnap kaptam a citáló levelet
 Nagy vörös pecséttel a fejedelemtől,
 Abba vagyon írva : egyszeribe menjek!

Kesereg az asszony, jaj de nem hallgatja
 Jó Daniel Imre
 Otthon csak azt mondja : Megyen Fejérvárba,
 De nem oda megyen.
 A szomszéd faluba vagyon egy szép asszony.
 Ahhoz járogat ő.
 Beugrat a kapun, a szép asszony várja
 Tyúkos vacsorára ; tölti poharába
 Piros színű borát, orcájára rakja
 Szerelmes csókját.

Reggelig mulatna ott Daniel Imre,
 Ha meg nem érkezne puskásan a gazda.
 Ott keresztül lőtte ; testit a Vargyasba,
 A Vargyas vizébe beléeresztette.

Vágtat a paripa a Vargyasra inni,
 Héj, de nem ihatik : vér vagyon a vízbe.
 A Daniel vére.
 Haldoklik az asszony ; nyitott szempilláit
 Nincs, aki befogja, — aki vigasztalja,
 Aki megcsókolja most született fiát.

BIRÓ SZÉP ANNA.

Aj Biró szép Anna ablakba ül vala,
 Hímit varrja vala fekete selyemmel,
 Hol selyme nem érte, könnyeivel tötte,
 De ki es tekintte egyszer az ablakán.
 Hát ott sétál vala három hajdu legén ;
 Szóval felfelelé aj Biró szép Anna :
 «Hova valók vagytok három hajdu legén?»
 «Aj bizon mi vagyunk mező-madarasi»
 Hallottátok hirit az én édösömnek,
 Az én édösömnek, Hajdu Benedöknök?»
 «Aj bizon hallottuk, igen jó barátunk,
 Igen jó barátunk s kinyeres pajtásunk.»
 Szóval felfelelé aj Biró szép Anna!
 «Ha tü nem bánnátok s ha tü akarnátok,
 Magam es elmennék az én édösömhöz,
 Az én édösömhöz, Hajdu Benedökhöz»,
 Szóval felfelelé nagyobb hajdu legén :
 «Jaj de hogy nem bánjuk, igen is akarjuk»
 Mindjár' felöltözik aj Biró szép Anna :
 Nyakába veté a szép selyem szoknyáját,
 Eleibe tette fátyol karincáját,
 Tiz ujjába huzta tiz arany gyűrűjét,
 Jobb felől zsebibe háromszáz aranyát,
 Bal felől zsebibe három száz forintját.
 Se szél nem fuvinta, se ág nem csapinta,
 Mégis elhasada fátyol karincája.
 Szóval felfelelé az ő édes anyja :

«Ne menj el, ne menj el én édös leányom,
 Mert nem lösz szöröncsés a te utazásod».

Mégis csak elmöne aj Biró szép Anna,
 Ók is mönnek vala röngetög havason,
 Röngetög havason, röngeteg erdőkön.

Szóval fölfelelé aj Biró szép Anna :
 «Jaj én úgy ihatnám, hogy szinte möghalok!»

Szóval fölfelelé nagyobb hajdu legén :
 «Várj kicsit, nem sokat aj Biró szép Anna!
 Elmegyünk, elmegyünk rózsza mezejibe,
 Rózsza mezejibe, rózsabokor alá.»

Mindaddig menének, mig oda érének,
 S ók es leülének rózsabokor alá.

Szóval fölfelelé aj Biró szép Anna :
 «Jaj én úgy alhatnám, hogy szinte meghalok,
 Ha tü nem bánnátok, ha tü akarnátok,
 Egy csöppött alunnám rózsabokor alatt.»

Szóval fölfelelé nagyobb hajdu legén :
 «Jaj dehogy nem bánjuk, igen is akarjuk.»

Ekkor elaluvék rózsabokor alatt.

Aval fölfelelé nagyobb hajdu legén :
 «Öljük meg, öljük meg aj Biró szép Annát.»

Szóval fölfelelé kisebb hajdu legén :
 «Ne öljük meg szegént, hagyjuk meg életét,
 Hagyjuk meg életét, hadd jöjön el velünk.»

Szóval fölfelelé nagyobb hajdu legén :
 „Ha őt meg nem őjük, őjük meg tégedet!»

Meg es csak megölik aj Biró szép Annát,
 Róla le es veszik dárága gunyáját.

Ók es mennek vala röngetög havason,
 Távulról meglátták Hajdu Benedököt :

Szóval, fölfelelé aj Hajdu Benedök :
 «Hova valók vagytok három hajdu legén?»

«Aj bizon mi vagyunk mező-madarasi.»

«Hát ti hol kaptátok dárága gunyákat?»

Szóval fölfelelé nagyobb hajdu legén :
 «Hát bizon mi kaptuk Barassó piacán,
 Barassó piacán kótya-vetyén kaptuk.»

Szóval felfelelé Hajdu Benedök is :
 «Hazudtok, hazudtok mert én jól ismerem!»
 Fölütte a kardját s belé ereszködött.

BÍRÓ SZÉP ANNA.

(Változat.)

Ehol eszik-iszik három szép katona,
 Aj, Bíró Pannának kötött kapujába',
 Azon csak kimene, aj, Bíró szép Anna.
 «Hova valók vagytok három szép katona?»
 ,Nem is igen közel, nem is igen messzi,
 Csak a Maroson tul mező-detrehe mi.'
 «Hát ismeritek-e az én édesemet,
 Az én édesemet, Hajdu Benedeket?»
 ,Ismerjük, ismerjük, jó legény barátunk,
 Jó legény' barátunk, kenyeres pajtásunk.'
 «Valamit izennék, megmondanátok-e?
 Valamit küldenék, oda adnátok-e?»
 ,Mű bizon nem viszünk, nem is mondunk semmit,
 Jöjj el te is velünk Mező-Detrehemig.'
 «Várjatok hát kicsit három szép katona,
 Míg felöltözködöm innepi gunyámba ;
 Innepi gunyámba, vont-arany szoknyámba.
 Kajszen katrincámba, szép piros csizmámba.
 Fátyolkeszkenőmet kössem a fejemre,
 Kevés költő pénzem tegyem a zsebembe.»
 Mikor menyen vala udvar közepéig,
 Fátyolkeszkenője elhasada végig.
 Aj, Bíró szép Anna, szóval kérdi vala :
 ,Anyám, édes anyám, mi legyen az oka?
 Ág nem érintette, szél nem fuvintotta,
 Szép fátyolkeszkenőm még is elhasada.'
 Szóval így felele az ő édes anyja :
 «Ne menj el, leányom, nem igen jó jel az.»

,Biz elmenyek anyám, aj én édes anyám,
 Hogy lássam még egyszer az én kedves mátkám».

Mennek, mennek addig, mennek jó darabig,
 Míg egyszer eljutnak a jegenyefáig ;
 Szóval mondja vala a nagyobb katona :
 ,Üljünk le, üljünk le, aj Bíró szép Anna,‘
 «Bizon nem ülök én, bizon nem ülök én»,
 Mennek, mennek addig, Citrom patakáig ;
 Mig ismét így szóla nagyobbik katona :
 ,Üljünk le, üljünk le, aj Bíró szép Anna‘
 Ahajt leülének, hogy megnyugonnának,
 Hogy megnyugonnának, ennének, innának,
 Álomba borúla aj Bíró szép Anna,
 Sugni-bugni kezde nagyobbik katona :
 ,Öljük meg, öljük meg, kedves jó barátim,
 S osztozzunk a pénzin, drága szép gunyáin.‘
 Szóval mondja vala a nagyobbik társa :
 «Bizon nem bánom én, bizon nem bánom én».

Szóval mondja vala az ő kisebb társa :
 «Bizon nem ölöm én, bizon nem ölöm én».

«Bizon ha nem ölöd, ölünk mi tégedöt.»
 ,Bizon nem bánom én, bizon nem ölöm én.‘
 Hallá álmosszal, haj Bíró szép Anna,
 ,Ne ölj meg, ne ölj meg, három szép katona,
 Háromszáz forintom, azt is nektek adom,
 Azt is nektek adom s senkinek se mondom.‘
 A nagyobb katona bicskát elékapá,
 Hasának akasztva torkáig hasítá.
 A holtról lefoszták a sok drága gunyát,
 Kardokra facsarták s karokra hajíták.
 Hajdu Benedek is felnyergelé lovát,
 Felnyergelé lovát, hogy kövesse utját.
 Felfordula frissen piros pej lovára,
 Ugy hántassa magát a Maros partjára,
 A Maros partjára, egy fa árnyékába,
 Ott reá bukkan a három katonára.
 ,Jó napot, jó napot, hajdulegényeknek!‘
 «Jó napot, jó napot, Hajdu Benedeknek!»
 Szóval felkérdezi nagyobb hajdulegényt :

„Honnan jötök mostan három hajdulegény?”
 «A Maros vizin tul Nyárad vize mentin
 Temetésen voltunk, nénénk temetésén.
 Onnan hozzuk mostan, amit itt nálunk látsz.
 Háromszáz forintot s a sok ékes gunyát».
 „Ismerem, ismerem, a sok ékes gunyát,
 Bizon megöltétek aj Bíró szép Annát.”
 Szóval mondja vala nagyobb hajdulegény :
 «Bizon nem öltük mi, bizon nem öltem én».
 Szóval mondja vala az ő nagyobb társa :
 ««Bizon nem öltük mi, bizon nem öltem én»».
 Szóval mondja vala az ő kisebb társa :
 «Bizon megölték ők, bizon megölték ők.
 Ingem is akartak, de ingem elhagytak,
 Ingem is akartak, de ingem elhagytak».
 Hajdu Benedek is megragadá őket,
 Jertek a bíróhoz, — vasba verék őket :
 Még egyszer fordula kisebbik pajtáshoz :
 „Vigy el ingem, vigy el, én kedves mátkámhoz,
 Pej paripám tiéd nyereg szerszámokkal,
 Ékes öltözetem háromszáz forinttal,
 Csak vezess el engem, csak mutasd meg nekem,
 Hol van az én mátkám, az én szép jegyesem?”
 Mennek, mennek addig, Citrom patakáig,
 A keserves gyászos nagy halom sirjáig,
 Amikor meglátta az ő kedves párját,
 Az ő kedves párját, Bíró szép Annáját :
 Nem sírt, nem könnyezett, csak csókolja vala,
 Csak csókolja vala, s szóval mondja vala :
 „Vérem a véreddel egy patakot folyjon,
 Lelkem a lelkeddel mennyországba jusson.”
 Azzal az ő kardját csak hamar felüté
 S bele ereszkedék szép mátkája mellé.

KIS-GERGŐ ISTVÁNNÉ.

«Uram édös uram, édös jámbor uram!
 Eressz el engemet, igen szépen kérlek,
 Legkissebb leányod' látogatására ;
 Hallottam felőle, nem szánja a szegént!»
 El is indula, reá is találta,
 Kapuban áll vala legkissebb inassa.
 «Inasom, inasom, én édös inasom.
 Mondd meg asszonyodnak, ne sajnáljon tőlem,
 Ne sajnáljon tőlem egy szelet kenyeret,
 Egy szelet kenyeret, s egy kis pohár vizet».
 «Asszonyom, asszonyom! édes asszonyom!
 Azt mondja egy koldus, ne sajnáljon tőle
 Egy szelet kenyeret, s egy kis pohár vizet».
 «Mintsem kenyeremet egy koldusnak adnám,
 Komondor kutyámnak oda hajitanám :
 Mintsem a vizemet egy koldusnak adnám
 Palotám földjével inkább fölitatnám.»
 «Hallod-e hallod-e, te nagyságos asszony!
 Mikor leány voltál, ki leánya voltál?»
 «Kis-Gergő Istvánné legkissebb leánya».
 «Bizon ha te voltál legkissebb leánya,
 Úgy hát én is vagyok az ő hűtös társa».
 «Te vagy-e, te vagy-e lelkem édes anyám?
 Gyere be, gyere be, sietve jere be!
 Csináltatok neked jó köményes levet,
 Adok neked, adok, patyolat gyors inget,
 Neked adom, neked, írott palotámot,
 Neked adom, neked, gyontáros hintómat,
 Neked adom, neked, hat szép paripámot.»
 «Köményes levedet egye meg a kutya,
 Patyolat-gyors inged, fujja el a nagy szél,
 Írott palotádöt égesse meg a tűz,
 Gyantáros hintódat egye meg a rozsdá,
 Hat szép paripádöt verje le döghalál,
 Nem kell nekem semmid, te magad sem kellessz,
 Maradj csak magadnak szép nagyságos asszony!»

MÓNUSI JÁNOSNÉ.

Ablakba' könyököl Mónusi Jánosné,
 Ott himet varr vala fekete selyemmel,
 Hol selyme nem éri, a könnyivel tölti.
 Lábával rengeti kis futkosó fiát :
 «Beli fiam, beli, Mónusi Samuka,
 Beli fiam, beli, Mónusi Samuka,
 Ha az Isten neked emberkort ad érne,
 Ne hidd te apádnak a Mónusi Jánost,
 Hanem hidd apádnak a dersi főbíró.»
 Ajtóban hallgatá jó Mónusi János :
 «Nyiss ajtót, nyiss ajtót, asszony feleségem!»
 «Mindjárt megnyittatom édes, jámbor uram!»
 Én Mónusi János berugá az ajtót.
 «Meg ne tagadd asszony mostan beszédedet!»
 «Nem tagadom uram, a szolgálót hittam.»
 «Megtagadád asszony úgy-e beszédedet?
 Meghagyom életed, hogy ha nem emlited
 A dersi főbíró, de ha megemlited
 A fejét vétetem ő néki és neked!»
 Dehogy nem emlitem, el sem is felejtém,
 Az eszemből soha, soha ki nem vetem.
 Fejem a fejével egy gödörbe hulljon,
 Vérem a vérével egy patakot mosson,
 Lelkem a lelkével Isten előtt álljon!»

És Mónusi János haragra gyulada,
 A dersi főbíró rögtön elhivatja,
 A dersi főbíró amint oda ére
 Mind a kettőt egybe állította térdre.
 És mind a kettőnek fejét elütteté,
 És mind a kettőt egy gödörbe teteté

BETLEN ANNA.

Sárosi Mihály, Betlen János
 Egy asztalnál ülnek vala,
 Együtt esznek, isznak vala,
 Együtt beszélgetnek vala. —
 Szóval mondja Sárosi Mihály :
 «Hallja-e kend, kedves komám,
 Fenyítse meg kend a hugát,
 Éjtszakának ideiben
 Ne járjon az istállóba.
 Kocsisomat szeretgeti
 Hiv paripám ébresztgeti». —
 «Hallja-e kend, kedves komám,
 Az én hugom jámbor leány.»
 Szóval mondja Sárosi Mihály :
 «Megmutatom jámborságát
 Két karomnak erejével,
 Fényes kardomnak élével».
 Hallja kapu csikorgását,
 Magos patkó kopogását,
 Selyem szoknya suhogását.
 Mindgyárt ment az istállóba,
 Az istálló ajtajába.
 Szóval mondja kocsissának :
 «Nyisd ki kocsis az ajtódat» :
 «Nem nyithatom, kedves gazdám,
 Szabadon van hiv paripám,
 Ha kinyitom elszalasztom,
 Tudom soha meg nem fogom.»
 Úgy megrúgá az ajtaját
 Hogy két felé esék mindgyárt.
 Hát ott vagyon Betlen Anna.
 Kardját belé akasztotta,
 Selyem szoknya elhasada,
 Piros vére kicsordula. —
 Haza méne Betlen Anna,
 Lefekvék a vetett ágyba.

Reggel oda ment az ánya :
 «Mi lelt, mi lelt Betlen Anna?»
 «Aj mi nem lelt, kedves ángyom!
 Béhágék a kőkertembe,
 Rózsabokor megakaszta,
 Selyem szoknya elszakada,
 A vér mingyát kicsordula.
 Talpig vagyok aludt vérben,
 Magam pedig haló félben.»
 «Hallod-e te Betlen Anna!
 Áll ki te az udvarodra,
 Imádkozzál az Istennek,
 Bocsássa meg bűneidet.»
 Ángyom, ángyom, kedves ángyom,
 Mossanak meg ürmös borbá,
 Takarjanak gyenge gyolcsba,
 Küldjenek ki Kolozsvárra,
 Vegyen minden példát róla,
 Az árvának hogy van dolga.

JULIA.

Julia szép lány egykoron kimene
 Búzavirág szedni, a búza mezőbe ;
 Búzavirág szedni, koszoruba kötni,
 Koszoruba kötni, magát ott mulatni.
 Fel is feltekinte a magas egekbe :
 Egy szép gyalog ösvény hát ott jődögél le.
 Azon ereszkedék fodor fehér bárány,
 A napot s a holdat szarva között hozván ;
 A fényes csillagot a homiókán hozta,
 Két szép arany perec, aj! a két szarvába.
 Aj! a két oldalán két szép égő gyertya,
 Mennyi szőre, szála, annyi csillag rajta.
 Szóval mondja neki fodor fehér bárány :
 Meg ne ijedj tőlem, Julia szép leány!
 Mert most esett híjja szüzek seregének,

Ha eljönél velem, én oda vinnélek,
 A mennyei karok, a szent szüzek közé,
 Hogy betelnék veled azok kegyes rendje.
 A mennyei kulcsot adnám a kezébe,
 Első kakasszókor jőnék nézésedre,
 Másod kakasszókor téged megkérnélek,
 Harmad kakasszókor téged elvinnélek.

Az anyjához fordul Julia szép leány,
 Szóval mondja neki: anyám, édes anyám!
 Én is csak kimenék, búzavirág szedni,
 Búzavirág szedni, koszoruba kötni,
 Koszoruba kötni, magamat mulatni,
 Fel is feltekinték a magas egekbe:
 Egy szép gyalog ösvényt hát ott jődögél le.
 Azon ereszkedék fodor fejér bárány,
 A napot s a holdat szarva között hozván;
 A fényes csillagot a homlokán hozta,
 Két szép arany perec, aj! a két szarvába.
 Aj! a két oldalán két szép égő gyertya
 Mennyi szőre, szála, annyi csillag rajta.
 Szóval mondja nekem fodor fejér bárány:
 Meg ne ijedj tőlem, Julia szép leány!
 Mert most esett híja szüzek seregének,
 Ha elmennék vele, hogy oda vinnélek,
 A mennyei karba, a szent szüzek közé,
 Hogy betelnék velem azok kegyes rendje.
 A mennyei kulcsot a kezembe adja,
 Első kakasszókor jőnek látásomra,
 Másod kakasszókor engemet megkérnek,
 Harmad kakasszókor engemet elvisznek.

Sirass, anyám, sirass, éltemben hadd halljam,
 Hadd halljam éltemben, hogy siratsz holtomban.
 «Leányom, leányom! Virágos kertemben
 Első raj méhemnek gyenge lépecskéje,
 Gyenge lépecskének sárguló viassza,
 Sárga viasszának földön futó füstje,
 Földön futó füstje s mennybe ható lángja!

A mennyei harang huzatlan szólalék,
A mennyei ajtó nyitatlan megnyilék,
Jaj! az én leányom oda bevezeték.»

GÁL FERUS, GÁL GÁSPÁR.

Nemes Alfaluban egy özvegy asszonynak
Vala két szép fia : Gál Ferus, Gál Gáspár.
Dali szép ifiak, mint két szép virágszál.
«Istenem, Istenem, hogy történék dolgunk
A kerek mezőben, a nagy Bodza mellett,
Egy vörös pipáért, egy dészüs * oláhért!
Isten megfizesse, kedves édes anyám,
Hogy kilenc hónapig a méhedben hordtál,
Kilenc hónap után a világra hoztál.
Mikor förösztgettél gyöngé meleg vízbe,
Förösztgettél volna lobogó melegbe ;
Mikor takargattál gyöngé gyölcs ruhába,
Takargattál volna tüzes parázsába ;
Mikor sirdogáltál rengő bölcsőm mellett,
Sirdogáltál volna a koporsóm mellett.
Isten megfizesse, Gál Katalin néném
Ennyi rabságunkban, hogy minket tápláltál,
Étellel, gyertyával, szép fehér ruhával,
Isten megfizesse, Gál Amburus bátyám,
Ennyi rabságunkban még hozzánk se jártál.
Mikor szántogattunk Bodza vize mellett,
Akkor tanítottál, hogy üssük az oláht.
Istenem, Istenem, hogy történék dolgunk
A kerek mezőben, a nagy Bodza mellett,
Egy veres pipáért, egy dészüs oláhért!
Megirták már nekünk az úti cédulát,
Hogy ne nyomjuk többé az alfali utcát,
Megkötötték nekünk a végső bokrétát,
Veresből, fehérből, tiszta feketéből.

* dészü = tüzü, tüző.

Látod édes öcsém ezt a töltött tyukot,
Ezt a töltött tyukot, hogy ennek nincs feje :
Holnap nyolc órákor így lesz a mi dolgunk.»

BUDAI ILONA.

Budai Ilona ablakba könyökle,
Hallja, hogy ellenség rabol a környékbe.
Csak eszibe juta kéncsös küs ládája
S kéncsös küs ládáját hóna alá fogja.
Hajadon küs lányát jobb kezén vezette,
Futkosó küs fiát bal kezére vötte.

Megyen, megyen, megyen sűrű fenyves erdőn,
Egy fölkhagyott úton, sötét röngetegön.
Hát mintha hallaná lovak dobogását
S csakhamar letörszi hajadon küs lányát.
Hajadon küs lányá ilyenképpen síra :
«Anyám, édös anyám, ne hagyj el az utba!
Essék meg a szüved, ne hagyj itt engömet!»
«Bizon itt hagylak én, leányom, tégedet,
Mert leány helyébe leányt ad az isten,
De pénzem helyébe ingyen nem ad isten.»

Megyen, tovább megyen sűrű fenyves erdőn,
A fölkhagyott úton, sötét röngetegön.
Hát mintha hallaná lovak dobogását,
S csakhamar letörszi futkosó küs fiát.
Futkosó küs fia ilyenképpen síra :
«Anyám, édes anyám, ne hagyj el az utba,
Essék meg a szüved, ne hagyj itt engömet!»
«Bizon itt hagylak én, édös fiam téged,
Mert fiu helyébe fiut ad az Isten,
De pénzöm helyébe ingyen nem ad isten.»

Megyen, tovább megyen sűrű fenyves erdőn,
Az elhagyott úton, sötét röngetegön,

Mig eljuta végre egy szép tágas rétre,
 Hát egy bival tehén azon jöddögél le,
 Az idei bornyát szarva között hozta,
 A tavalyi bornyát maga után rítta.
 Ezt hogy megpillantá Budai Ilona,
 A földre borúla, keservesön sira,
 Keservesön sira, kárhoztatá magát :
 «Az oktalan állat nem hagyja el bornyát.
 Istenem, istenem, én édös istenem,
 Hát én lelkös lévén, hogy hagyám gyermekem?»
 Avval visszafordult a nagy fenyves erdőn,
 Az elhagyott úton, sötét röngetegön ;
 Csakhamar elérte s oda nyujtá ujját
 S híni kezdé szépön az ő kicsi fiát.
 «Bizon nem mögyök én, mert nem voltál anya,
 Ha a löttél vóna, itt nem hagytál vóna!»
 Megyen, tovább megyen a nagy fenyves erdőn.
 A föl hagyott úton, sötét röngetegön ;
 Csakhamar elérte s oda nyujtá ujját,
 S híni kezdé szépön ha adon küs lányát.
 «Bizon nem mögyök én, mert nem vótál anya,
 Ha a löttél vóna, itt nem hagytál vóna.»

Hogy ezt így hallotta, ilyenképpen sira :
 «Immár olyan vagyok mint ut mellett a fa ;
 Aki ott elmegyen, ágaimat rontsa,
 Ágaimat rontsa s a sárba tapossa.»

KEREKES IZSÁK.

Hallottad-e hírét a híres Szebennek,
 A híres Szebennek s a híres Mohának,
 A Mohában lakó Kerekes Péternek,
 S Kerekes Izsáknak, ő felnőtt fiának?
 Ez egyszer ittason ment az istállóba,
 Ott is lefeküvék a lovak jászlyába.

Egyszer csak kimene az ő édes apja
 A tornácba s lenéz onnan a határra.
 Hát bizony jődögél nagy fekete sereg,
 Úgy látszik messzűnnen mint a setét felleg,
 Nem tudják, miféle, kuruc-e vagy labanc,
 De mégis gondolják : a szebeni rácok.

Ekkor csak lemene Izsák édes apja
 A lovak jászlyához s ilyen szókkal mondja :
 «Kelj fel, fiam, kelj fel, jó Kerekes Izsák!
 Mert bizony jődögél nagy fekete sereg,
 Úgy látszik messzűnnen mint a setét felleg,
 Nem tudjuk, miféle, kuruc-e vagy labanc,
 De mégis gondoljuk : a szebeni rácok.»

Ekkor megfordula az első álmából,
 De mégsem kele fel a lovak jászlyából.
 Másodszor kimene az ő édes anyja,
 S ilyen szókkal költi igen hamarjába :
 «Kelj fel, fiam, kelj fel jó Kerekes Izsák!
 Mert bizony jődögél nagy fekete sereg,
 Úgy látszik messzűnnen, mint a setét felleg,
 Nem tudjuk miféle, kuruc-e vagy labanc,
 De mégis gondoljuk : a szebeni rácok.»

Ekkor megfordula második álmából,
 De még se kele fel a lovak jászlyából,
 Harmadszor kimene szép gyönyörű mátká
 A tornácba s mindjárt lenéz a határra.
 Hát jó az ellenség igen hamarjába',
 És leszalada ő a lovak jászlyához,
 És így kezd beszélni a kedves urához :
 «Kelj fel, szivem, kelj fel ; itt van az ellenség,
 Nem tudjuk, miféle, kuruc-e vagy labanc.
 De mégis gondoljuk : a szebeni rácok.»

És ekkor felugrék jó Kerekes Izsák,
 Igen hamarjába' a lovát kihozák,

Felköté a kardját mindjárt oldalára,
 S felfordúla szépen jó barna lovára,
 És visszatekinte s ilyen szókkal beszélt :
 «Kiontatom vérem apámért, anyámért,
 Megölettem magam szép gyűrűs mátkámért,
 Meghalok én még ma magyar nemzetemért.»

E szók után lovát sarkantyúba kapja,
 S az ellenség felé nagy bátran ugratja :
 Hát jönnek a rácok, ő meg előttök van,
 Kard-emelve vágat igen iszonyuan.
 «Add meg magad, add meg, jó Kerekes Izsák'.»
 — A rácok előre neki azt kiáltják —
 «Látjuk, hogy vitéz vagy, de csak egyedül vagy,
 A reménység téged most mindjárast itt hagy,
 Akár mint mesterkedj', a mi kezünkbe vagy!»

«Mit adok rajtatok, ha egyedül vagyok!
 Kard nem jár meg engem, akár mint vágjatok.»
 Mond Kerekes Izsák s vagdal jobbra-balra.
 Hullatja a rácot a kardja egymásra,
 Egy elémentébe' gyalog ösvényt vága,
 És visszajöttébe szekérutat nyitja,
 De ekkor megbotlék a lovának lába,
 Ő meg a lováról a földre borúla.

Jó Kerekes Izsák így járt a lovával,
 A rácok pediglen karddal és dárdával
 Vágják, ölik ötet s mindaddig göbődik,
 Amíg egyet sem rug s nem is vergőlődik.

Igy pusztították el Kerekes Izsákot,
 Aki a kardjával levága sok rácot.

OLÁH GERŐ.

(A XVII. század második feléből.)

Oh gyönyörű tavaszidő!
 Szerencsétlen új esztendő!
 Az kit akarsz megújítasz, —
 Engem pedig szomorítasz.

Gyerünk alá jó katonák,
 Az alföldre, Kecskemétre,
 Ott próbálunk jó szerencsét —
 Talám Isten jobban adja!

Mennek vala az alföldre;
 Oláh Gerő vitéz legény
 Talál elől egy nagy őzet,
 Mindjárt mondja fakó lónak:

«Édes lovam, fakó lovam
 Értük el amaz nagy őzet!»
 Az fakó ló csak eléri,
 Oláh Gerő csak ellövi.

Mindjárt mondja az urának:
 «Uram, uram, Oláh Gerő —
 Ne kergess én rajtam őzet,
 Ha törököt nem fogsz, nem vágsz!»

Paripája mindaddig fut,
 Amig ura ahhoz nem jut;
 Habos tajték róla szakad,
 Elesvén egy árkon akad.

«Vigy ki innét jó lovacskám,
 Szépen nevelt jó mackókám:
 Hidd el, bizony meghízlallak,
 Őz után már nem nyargallak.»

«Mondám, rajtam bátor szívvel
 Pogányt vághatsz erős kézzel :
 De te kételő töröddel,
 Őzet üztél fegyvereddel.»

«Hozz ki még egyszer jó lovam,
 Meglátd : törökre lesz utam ;
 Bor, pecsenye lesz abrakod —
 Nem leszen többé panaszod.

Hordozd bátran bús szívemet,
 Keresd fel régi kedvemet ;
 Hidd el, majd az pogány oszol,
 Oláh Gerő az hol harcol!»

«Ülj fel hát, ne félj töröktől :
 Én is hírom pogány vértől ;
 Terjeszd tovább nagy híredet —
 Keményítsd meg fegyveredet!

Látod hazád rontására
 Népednek elrablására
 Miként pogányság készülne —
 Hogy benneteket elvesztene.»

«Éltem nem szánom hazámért,
 Királyom maradásáért ;
 Hírem s nevem lesz nyereség,
 Nem prédál többé ellenség.

Pórteleki* hazánk fénye,
 Buga Jakab* nagy reménye,
 Jászberényi* is népestől,
 Majd hozzánk jön seregestől.

* A kurucháborúk vitéz hadnagyai; maga Oláh Gergely is az lehetett.

Ellenségünket töressük,
 Mérges nyíllal sértegezzük ;
 Majd sok török test lesz eves —
 Kiknek nem kell kávé-leves.

Minden vitéz józan légyen,
 Hijába zsoldot ne végyen ;
 Szerezzen jó hirt népünknek —
 E volt tárgya fegyverünknek.»

BEZERÉDI NÓTÁJA.

(1707 első feléből.)

Sárvár alatt sűrű berek a Csere ;
 Leskelődő labancokkal van tele ;
 Sűrű berek még sincs annyi levele —
 Mint amennyi lompos labanc bújt bele.

Héja madár le-lecsap a folyhóbúl . . .
 Lovas labanc ki-kicsap az erdőbül,
 Kurucot lát, hertelenül megpördül,
 Törbe csalni úgy akarná, de nem gyün.

Kurucokat Bezerédi vezeti,
 Ki a kardját német hússal eteti,
 A csújtárját* német vérrel festeti,
 Tíz-húsz rác ha reágyün, csak neveti . . .

Bezerédi táncoltatja a lovát,
 Villogtatja rettenetös pallosát,
 Dobot veret, fuvatja a trombitát,
 Meg is indul, odacsap, meg hátat ad.

* Csújtár = csótár, nyeregtakaró.

Bolond ésszel a rác magát elhivé ;
Csak úgy árad a berekből kifelé,
Szép térhelyre Bezerédi kivivé,
Ott egyszersmind arcul fordul s vág belé.

Az német is kiözönlik rác után,
Gyalog vagyon, a kuruc jó paripán ;
Bezerédi híres serény kapitány :
Közre kapja, vágja, rontja szaporán.

Bezerédi híres vitéz kapitány ;
Sarabolja-darabolja magyarán.
Az német is neki búsul egynihány,
Rája támad, lüvés esik lován.

Bezerédi elvesztette az lovát
Bukompanni megtalálta a nyomát ;
Odaugrat, rázza hegyes dragonyát . . .
Bezerédi gyalog is nagy harcot ad.

Az sok labanc mikoron rárohana :
Bezerédi csak egyedül ott vala,
Jó kardjával hármát-négyet suhinta
Németekben tágosságot úgy csapa.

Párducbűrét az nyakábúl levonák,
De az árát életekkel megadák ;
Odamennek egynihány jó katonák --
Dandárját az németnek ott megnyomák.

Több kuruc is, hogy meglátja ezeket,
Bátorodik, üzi, mint az ebeket . . .
Bezerédi maga üz egy sereget,
Sárvár felé úgy hajtják a németet.

A Rábában vértül hiznak az halak,
Véres vizben egymásra tátogatnak,
Dicsírgetik Bezerédit magoknak :
Hogy ő volna fundátora javoknak.

Német testek buritják az parragot,
Vadmadarak lakodalmat laknak ott ;
Dícsírgetik Bezerédit, Baloghot :
Hogy nekik oly rakott asztalt rakatott.

Kél a szél, a fákat vígan legyinti ;
Kurucokat az jó Isten segíti, —
Országunkat még egyszer megépíti,
Német ebtől valahára megmenti.

A KÖLESDI HARCRÓL.

(1708 szept. 2.)

A kölesdi harcon, a kölesdi harcon
Hej! én is ott voltam, elejének vágtam ;
Elejének vágtam, közepét bontottam,
Mint kaszás az füvet, döntöttem, rontottam.

Mikor Balogh Ádám a kardját emelte :
Sándor László akkor dandárt reávitte.
«Vedd fel, fiam, bátran németnek lövését,
Ne mutasd szivednek semmi röttenését,
Ne mutasd szivednek semmi röttenését!»

Mikor Balogh Ádám a kardját emelte :
Szekeress István is ezerét vezette.

«Rajta, rajta! rontsad rácok sűrű rendét —
Hadd ne dülja gaz nép édes hazád földét!»

Az Sió berkéig lőn nagy sivalkodás,
Fel Simontornyaig, sűrű nagy roppanás,
Akkor Balogh Ádám indíta több hadat :
Német is elveszett, a rác is elszaladt.

«Haj, édes ezerem! Haj Somogyi Ádám! . . .
Most immár utánna, mindenütt az hátán!
Most immár utánna, mindenütt az hátán!»

Lovassa üldözte, — gyalogja öldözte,
Szegszárdig az mezőt vérével öntözte.

Megégett Rácország, megmaradt három ház . . .
Elesett négyezer, megmaradt három száz.

BUJDOSÓ SZEGÉNY LEGÉNY.

(1711.)

Egy bujdosó szegény legény,
Idegen földön jövevény,
Üldögél az erdő mélyén —
Hogy ne is látná az napfény.

Terebély nagy sátoros fa,
Szomorkodva ül alatta :
Sárga levél béhullatja,
Az madár is elsiratja.

Fakó lova ott füvelget,
Le sem vötte kantárt nyerget ;
Hegyesőrt az nyergen cserget,
Rácot rajta már nem kerget.

Fejér abaköpenyegje
Az legénynek leterítve ;
Nyakbanvető farkasbőre,
Bús fejével arra dől le.

Sárga levél csak hulldogál,
 Bús madárszó csak sirdogál,
 Nyugszik ő is, vagy álldogál :
 Csak szomorú nótát tanál.

Rossz világ van idehaza,
 Bujdosik már az katona,
 Édes anyja ha siratja,
 Egész világ csak átkozza.

Erdők, berkek, vad kősziklák :
 Bús fejünköt lappongtatják ;
 Ezek mégis bátor tanyák :
 Bújdosókat nyúgosztalják.

Levelét fa csak hullajtja,
 Keltünk-jártunk eltakarja,
 Kis madárka bús szózatja
 Hírünk-nevünk elsiratja . . .

Úgy elmégyek, meglátjátok,
 Soha hirem sem halljátok ;
 De ha mégis hallanátok :
 Tudom, hogy megsiratnátok!

Piros kantár a kezembe,
 Piros csizmám a kengyelbe,
 Indulok lengyel végekre, —
 Búsan nézek hazám fele.

Szülőföldem, Isten hozzád! . . .
 Az hazám már Lengyeloerszág,
 Az hazám már Lengyelország,
 Mégis sirva gondolok rád!»

S az merre jár lova lába :
 Búsúl az erdő utána,
 Árnyékot borít reája —
 Elbujdosó katonára.

Az az árnyék elfedezzen,
 Az az ösvény elvezessen!
 Szíved mindent elfelejtsen :
 Hogy ne fájjon, emlékezzen!

— Ez éneket oly időben
 Szörzék Ungh vize mentében,
 Mikor volnánk menőfélben . . .
 Vezéreljen a jó Isten!

BUJDOSÓ RÁKÓCZI.

(Régi népének.)

Kiállott Rákóczi
 A munkácsi sánkra,
 Reá támaszkodék
 Pántos pallosára.
 Reá támaszkodék
 Pántos pallosára, —
 Reá rivalkodék
 Az rézdobosára :

«Dobosom, dobosom,
 Udvari dobosom!
 Most néked megmondom :
 Ne azt verd, hogy : Mars, mars! . . .
 De azt verd, hogy : Rajta! . . .
 Ördög nyúzza anyádat —
 Ne úgy verjed dobodat!
 Ne úgy verjed mint eddig :
 Isten tudja, hogy lesz, mint?
 Hanem úgy verd : Rajta!
 Rajta, rajta, rajta!

Úgy verd : a föld rengjen,
 Ég is visszazengjen,

Aki él, meghallja, —
 Sőt azt is, ki halva
 Fekszik, felriassza :
 Rajta, rajta, rajta!
 Én híres vezérim :
 Bottyánom, Bercsényim,
 Pekrym, Bezerédym,
 Kik vagytok vitézim :
 Rajta, rajta, rajta!
 Utolsó nagy harcra!»

— Halálos nehéz köd
 Mindent búsan beföd :
 Jobb is, ha nem látja :
 Mert csak szive fájna —
 Tán meg is szakadna . . .
 Dobos már dobolhat,
 Rákóczi únszolhat :
 Rajta, rajta, rajta! . . .
 A tábor, a tábor
 Zászlóit lehajtja
 A majthényi páston, —
 Szegény kuruc tábor . . .
 Hajh, Károlyi Sándor!

«Hajh, Károlyi Sándor,
 Károlyi Sándorom!
 Hová lött, hová lött
 Az én szép táborom?
 Most rejá kérdelek :
 Felelj meg érette!
 Kénszerítlek letött
 Hétszeres hitedre ;
 Valld bé, ne is tagadd :
 Eladtad jó urad!

— Úgy leszen még dolgod
 Néked, mint Júdásnak ;

Bosszút áll, nem hagyja,
 Igaz maradékja
 Hív Esze Tamásnak,
 Nagy Bóné Andrásnak,
 Meglásd csak, meglásd csak!

«Nem kérem én az országom,
 Inkább világgá bújdosom.
 Úgy is tudom már:
 El köll mennem már! . . .
 Kovácsom, kovácsom,
 Udvari kovácsom!
 Fordítsd meg a patkót
 Hódos paripámon,
 Az elejét hátra,
 Ne fordúljon vissza!
 Úgy sem jövök vissza
 Szép Magyarországra!

«Két országom, népem:
 Vitéz magyar, székely,
 Az Isten megáldjon!
 Patak, istenhozzád, —
 Német már a gazdád!
 Isten hozzád Munkács:
 Engem többé nem látsz,
 Legkedvesebb várom! . . .

Én édes hazámat,
 Szép Magyarországom
 Már többé nem látom, —
 Már többé nem látom.»

«Eljön még az idő,
 Szegény Magyarország —
 Megátkozod te még
 E keserves órát! . . .
 Idegen nemzetnek

Be súlyos a járma!
 Régi vezérének
 — Tulajdon vérének —
 Sírva néz utána,
 Sírva néz utána . . .

«Szeret Magyarország,
 Óhajt Erdélyország,
 S holtig szán, holtig bán, —
 Még a gyermekök is
 Tudom, visszakíván!
 Mikor rég elmentem :
 Visszasóhajtatok!
 Mikor rég megholtam,
 Akkor is sirrattok.
 Haló porombúl is
 Feltámasztanátok, —
 Összeszednétek még
 Porhanyó csontimot! . . .»

«Amerre tenger zúg,
 Amerre a szél jár,
 Csillag lehanyatlak, —
 Ott nyugszom meg én már.»

— Beh szomorún szól a
 Rákóczi rézdobja,
 Nem mondja már : Rajta!
 Rajta, rajta, rajta! . . .
 Hanem azt dobolja,
 Messzéről zokogja :
 «Szülőföldem, bölcsőm,
 Te bús Magyarország!
 Immár Istenhozzád,
 Immár istenhozzád!»

UGRON JÁNOS.

«Hová méssz, hová méssz kevély Ugron János?»
«Nyitra vármegyébe Nyitra Katicához».

«Ne menj oda, ne menj, mert hibás a leány,
Legelső hibája, sánta az a leány».

«Nem bánom, nem bánom, mit gondolok véle,
Csináltatok neki magas sarku csizmát,
Földig érő szoknyát».

«Hová méssz, hová méssz kevély Ugron János?»
«Nyitra vármegyébe Nyitra Katicához».

«Ne menj oda, ne menj, mert hibás a leány,
Második hibája, részeges a leány».

«Nem bánom, nem bánom, mit gondolok véle,
Nem bánom, nem bánom, bőven a pincébe',
Bőven ígyék benne».

«Hová méssz, hová méssz kevély Ugron János?»
«Nyitra vármegyébe Nyitra Katicához».

«Ne menj oda ne menj, mert hibás a leány,
Harmadik hibája, haragos a leány»,

«Nem bánom, nem bánom, mit gondolok véle,
Ha látom haragját, kiállok előle.
Kiállok előle».

MAGYARÓSI TAMÁS.

Honnét házasodol Magyarósi Tamás?

«Én is házasodom, aj bé-Brassóból
Vén Vajda Jánosné felnőtt szép leányát,
Vajda Ilonáját!»

Hindógál a hintó, sirdogál a leány,
Vissza-visszatekint Magyarósi Tamás ;

«Mért sirsz, mért keseregsz jegybeli szép mátkám?
Te tán azt gondolod, hogy nincsen énnekem
Jó tizenkét ökröm, jó vasas szekerem».

«Én azt nem gondolom, jól tudom, hogy vagyom.»

— Szóval fölfeleli nagyobbik nyoszolyó :

Add ide, add ide Magyarósi Tamás,

Gyöngé gyolcs ingedet al-póka-ruhának!

«Nem adom, nem adom gyöngé gyolcs ingemet

Al-póka-ruhának a beste kurának!»

Hindogál a hintó, sirdogál a leány,

Vissza-visszatekint Magyarósi Tamás :

«Mért sirsz, mért keseregsz jegybeli szép mátkám?

Te tán azt gondolod, hogy énnekem nincsen

Jó csata ménesem, jó eszténa juhóm».

«Én azt nem gondolom, jól tudom, hogy vagyon!»

— Szóval fölfeleli kisebbik nyoszolyó :

«Add ide, add ide Magyarósi Tamás

Selyem sinór öved al-póka-kötőnek».

«Nem adom, nem adom selyem sinór övem

Al-póka-kötőnek a beste kurának!»

«Kocsisom, kocsisom, fordítsd meg a hintót,

Mondd meg az anyjának, az ördög adtának,

Ha így nevelt leányt, így is vegye hasznát!»

SZÉP ILONA.

«Isten jó nap, bíró gazda, kelmed házában!»

«Hozott Isten szép Ilona az én házamban!»

«Mért sirsz, mért sirsz szép Ilona az én házamban?»

«Én elhajtám lúdaimat szép zöld pázsitra,

Oda jöve bíró fia, lúdam behajtsa,

Agyon üté kelmed fia szép gunáromat!»

«Ne sírj, ne sírj szép Ilona szép gunárodért,

Megfizetem szép gunárod, mondsza : mennyit ért?»

«Minden legkisebb tolláért egy-egy aranyat,

Hátul legyező farkáért arany legyezőt,

A szárnyáért, két szárnyáért két arany tányért,

A lábáért, két lábáért két arany kalászt,

A nyakáért, szép nyakáért hat sing pántlikát,

A fejéért, szép fejéért egy arany almát,

Abban égő két szeméért két égő gyertyát,

Hajnal-visító torkáért, arany trombitát,
 Benne lévő költségéért hat font rizskását,
 A zúzáért, a májáért hat fejkáposztát.
 «Számptalan sok kívánsága szép Ilonának,
 Akasztófa helye tehát bíró fiának!»
 ,Akasztófa olyan legyen, mint kinyílt rózsza,
 Két karom két szép karfája, akasztófája.'

BORISKA.

«Boriska, Boriska szép lányodért jöttünk,
 Görökök kezébe szép lányodat add ki!»
 ,Állj fel lyányom, állj fel, állj fel a kőpadra,
 Nézz ki az ablakon, mit látsz-e alatta.'
 «Három üveghintót, kilenc arany zászlót,
 Hát nem volt-e kendnek egy darab kenyere,
 Egy darab kenyere, egy pohárnyi bora,
 Hogy ne adjon engem törökök kezébe.»

Kimegyen a kertbe, leborúl a gyepre,
 Zokogva kiáltja: «Virágim, virágim,
 Többül hervadjatok, földig száradjatok,
 Hadd lássa meg minden, hogy engem gyászoltok!»
 Bemenyen a házba, leborul az ágyba,
 Zokogva kiáltja: «Gunyáim, gunyáim,
 Szegről lehulljatok, földön rothadjatok,
 Hadd lássa mostohám, hogy engem gyászoltok».

A RAB.

«Né hol kerekedik egy fekete felleg,
 Né hol száll, né hol száll egy fekete holló!
 Szállj le holló, szállj le, se nem igen messze,
 Se nem igen közel — kétszáz mértföldnyire,
 Izenjek apámnak és édes anyámnak,
 Jegybeli mátkámnak.

Repülj udvarára, szállj le ablakára,
 Ha kérdi, hogy' vagyok, monddjad, hogy rab vagyok
 Király udvarában térdig vasban vagyok.
 Megunta két lábam már a követ nyomni,
 Megunta két kezem már a láncot huzni,
 Megunta két fülem tenger mormogását,
 Vad galamb bugását.

Megitatták velem a keserű pohárt,
 Elém terítettek fekete gyász ruhát ;
 Adta volna Isten, ne láttalak volna,
 Híredet porodat ne hallottam volna?
 Istenem, istenem, de megvertél engem,
 Szerencsétlen társsal, holtigvaló gyásszal
 Holtig való gyásszal!

Kit mindig szerettem, jaj be távol estem,
 Kit mindig gyűlöltem, annak rabja lettem.
 Szabad a madárnak ágról ágra szállni,
 Csak nekem nem szabad violámhoz járni,
 Violámhoz járni.»

BÁNDI URFI.

Hallottátok hírét
 Híres Barassónak?
 Abban csináltattak
 Étető tömlöcöt ;
 S abban fogva vagyon
 Mezőbándi urfi.

Mezőbándi urfi
 Egyszer ezt felelé :
 «Hogyha volna nekem
 Egy íródiákom
 S egy bízott emberem :
 Íródiákkal
 Levelet iratnék
 S bízott emberentől
 Levelem küldeném».

Hát azonban dobban
 Az ő édes anyja :
 «Anyám, anyám, anyám!
 Lelkem édes anyám!
 Milyen álmot láték
 Az éjjel álmomban :
 Két sing veres zsinór
 Az én nyakam körül ;
 S két fekete holló
 Az én fejem felett?!»
 ,Üsse guta, fiam,
 Azt a te álmodat :
 Két sing veres sinor —
 A te piros véred ;
 S két fekete holló —
 A te két hengéred.*
 «Anyám, anyám, anyám!
 Mikor engem szültél,
 Szültél volna követ ;

* Hóhérod.

S mikor feresztettél
 Gyenge meleg vízbe,
 Feresztettél volna
 Forró-buzgó vízbe ;
 S mikor takargattál
 Gyenge gyolcs ruhába,
 Takargattál volna
 Forró paraszába!» . . .

SIROKI ERDŐBEN.

Siroki erdőben
 Nyílik a gyöngyvirág,
 Gyere ki, galambom,
 Itt vagyon a világ.

Ki is mentem hozzád,
 Vissza is eljöttem,
 Tudom, hogy meglestek,
 Szóba hoztak engem.

Azt mondják, hogy rossz vagy,
 Soh' se kerülsz elő ;
 Minap is tilosban
 Kapott a kerülő.

Vert meg volna isten,
 Mikor neked hittem,
 Téged áldott volna
 Vert volna meg engem.

Meg is vert engemet
 A világ csufjára,
 Rá se merek nézni
 Az édes anyámra.

Istenem, istenem!
 Ugyan mi lelt engem?
 Három rőf pántlika
 Körül nem ér engem. —

Megszenvedtem érted,
 Nem gondoltam volna,

A fő szolgabíró
 Hajam levágatta.
 Levágták a hajam,
 Még sem vagyok szajha —
 Nagyon szerettelek,
 Az isten is tudja!

TAMÁS RÓZSI.

«Tamás Rózsi mit gondoltál,
 Mikor agyagér' indultál?»
 «Én egyebet nem gondoltam,
 Szerencsétlen uton jártam.
 Letörött a föld fölöttem,
 Elnyelt engem, elnyelt engem.
 Jó Tamásné, édes anyám,
 Édes jó nevelő dajkám,
 Felneveltél örömdre,
 De nem értél semmit véle.»

«Tamás Imre nyisd kapudat,
 Halva hozzák a hugodat,
 Vidd is ki az asztalodat,
 Csinálj nyujtóztató padot.»

«Édes lyányom szólj csak egyet!»
 «Édes anyám nem szólhatok.»
 «Édes hugom szólj csak egyet!»
 «Édes bátyám nem szólhatok.»
 «Három szilvafa közt vagyok,
 Három papnak könyörgése,
 Sem hoz többé az életre.»

Jókus Mihály földje végén
 Buzog a vér, a föld színén.
 Ha kérdik, hogy miféle vér,
 Mondjátok, hogy ártatlan vér.

OH ÉN ÉDES KOMÁM URAM...

Oh én édes komám uram!
 Nem látta kend az én uram!
 Tegnap elment a vásárra,
 Nem jött haza vacsorára.
 Ej már nem tudhatom,
 El sem gondolhatom :
 Hová ment el, hová lett el,
 Talán csak a föld nyelte el.

Oh én édes komám asszony,
 Én kendnek csak azt mondhatom :
 Tegnap jókor regvel
 Házam előtt ment el.
 De igen sirt, és zokogott,
 Még jó regvelt sem mondhatott.

Oh én édes komám uram,
 Merre ment hát az én uram?
 Addig járok, kelek,
 Mig reá nem lelek,
 Megölelem, megcsókolom
 Soha többé meg nem bánom.

Oh én édes komám asszony,
 Én kendnek csak azt mondhatom :
 Tegnap virradtára,
 Egy cserfa ágára
 Felakasztá sugár nyakát,
 Ugy végezte házasságát.

Oh átkozott csunya mérgem!
 Hogy pokolba vivé férjem.
 Oh én nagy szemtelen,
 Helyemet sem lelem,
 Adjatok hát egy zsineget,
 Én is utána elmegyek.

Kend márrosszul gondolkodik,
 Hogy zsinegért sohajtozik,
 De mivel kend azt fogadta,
 Hogy életét megjobbitja :
 Én már most kimondom,
 Többé nem titkolom,
 Ó van pipacsárdában
 Ott iszik, táncol bujában.

A KÁLLAI UTCA . . .

A kállai utca ki van festve,
 Teli van legénnyel minden este,
 Sétálnak kevélyen, mint a páva,
 Csak úgy mosolyognak a leányra.

Hej! megmondtam, rózsám, ne nézz rájok ;
 Csalfa legény, csalfán szól a szájak,
 Nem fogadtad ; megfogott a töre,
 Nem megyünk már rózsám, esketőre.

Fel-felülök szürke paripámra,
 Bevágatok Kálló városába ;
 Betekintek rózsám kapujára,
 S hull a könnyem a nyeregkápára.

Nincsen nekem sehol maradásom ;
 Érted hull a könnyem, szép galambom.
 Ha szeretsz, jőjj a Tisza vizére,
 Ketten szálljunk le a fenekére.

BODROGI FERENCNÉ.

Síratozza magát a szegény rab asszon :
 «Ma két esztendeje, tejes harmad napja,
 Hogy estem rabságba, szörnyü nagy fogságra ;
 Hol húsomat értem, húsomat megöttem,
 Hol ezt nem tehettem, kégyók, békák öttek ;
 Hol vérömöt értem, vérömöt megittam,
 Karomból lábamból véröm sokszor szíttam.

Aki neköm adná kinyerének héját,
 Biz ez is meglátná mennyeknek országát ;
 Aki neköm adná poharának vizét,
 Az is megkóstoná a mennyország ízét.»

Az ajtón hagassa asszonság farajja :
 Asszonyom, asszonyom, nagy tisztos asszonyom!
 Valamit mondanék, ha meg nem csapatna
 Síratozza magát a szegény rab asszon :
 «Ma két esztendeje, tejes harmad napja,
 Hogy estem rabságba, szörnyü nagy fogságra ;
 Hol húsomat értem, húsomat mégöttem

Hol ezt nem tehettem, kégyók, békák öttek ;
 Hol vérömöt értem, vérömöt megittam,
 Karomból lábamból véröm sokszor szíttam.
 Aki neköm adná kinyerének héját,
 Biz az is meglátná mennyeknek országát ;
 Aki neköm adná poharának vizét,
 Az is megkóstoná a mennyország ízét.» —

«Mintsem neki adnám kinyeremnek héját,
 Inkább oda vetném küsebb komondornak,
 Mintsem oda adnám poharamnak vizét,
 Inkább megitatnám palotám fődivel
 Fogjátok, vigyétök a fővövő hejre.» —

Várj kicsit, várj kicsit te nagyságos asszon,
Mett a halottnak is hármát harangoznak
Hát árva fejemnek egyet sem konditnak?
Ki léánya vótál te nagyságos asszon?» —

«Én vótam még eddig Bodrogi Ferencé!» —

«Bizony ha te vótál Bodrogi Ferencé,
Bizony én is vótam Bodrogi Ferencné,
Bodrogi Ferencné a te édös anyád!» —
«Jer bé mostan, mondom, jer bé édös anyám,
Téjbe mégfüröszelek, vajjal megkenetlek!»

Ne förössz ingömöt, ne keness ingömöt,
Mett eleget kentél sötét tömlöcömbe,
Istenöm, leányom! neköd fizessön meg.

A GULYÁS SZERETŐJE.

Megégett a szegedi nagy csorény,
Beleégett barna gulyás legény, —
Beleégett három pár ruhája, —
Számadónak kivarrott subája.

Számadónak nincsen senmi kára,
Másikat vesz szegedi vásárba',
De a szegény barna gulyás legény
Hej! maga is beleégett szegény.

Barna kis lyány kerüli a cserényt,
Keresi a barna gulyás legényt :
Barna kis lyány, hiába keresed ;
Beleégett, ki téged szeretett.

«Mutassátok, mutassátok sírját,
Hadd öntözöm könyeimmal hantját,
Hadd teremjen rózsát, ne töviset,
Mert ő engem igazán szeretett!»

JÓ ESTÉT ÉDESEM.

«Jó estét, édesem, micsa' búd érkezett,
 Talán a vacsorád nem igen jól esett?
 Hoztam egy kulacs bort, igyál egy keveset.»
 «Idd meg a borodat, idd meg azt te magad,
 Hogy ha nem sajnáltad szép leányságomat.
 Hej pártám, hej pártám, drága szűz koronám,
 Hej pártám, hej pártám, drága gyöngyös pártám!»
 «Ne sajnáld pártádat, mert mást kötök neked.»
 «Éjjel nappal kössed már leány nem leszek.»
 «Szerettelek rózsám, amíg megcsaltalak,
 De már a jó Isten viselje gondodat.»
 «Verjen meg az isten annyiszor egy héten,
 Ahány csillag vagyon este a kék égen».

VIRÁGOS KERTBEN.

Ahon egy virágos kertbe
 Zöld pázsint van leheverve.
 Egy kisasszony ott nyugoszik,
 Koszorúval körülködik.

Egy urfi arra sétála,
 Álmélkodik csudájába,
 Kérdi tőle: Szelidecske!
 Leány vagy-e, vagy menyecske?

Én sem leány, sem menyecske.
 Sem pediglen Szelidecske,
 Hát a kertbe virág vagyok,
 Alig nyilom, már hervadok.

Ha te virág vagy a kertbe,
 Én meg leszek harmat benne,
 Este a virágra szállok,
 Reggelig rajta maradok!

SZEGÉNY ILUS.

Sir a szegény Ilus, túske ment lábába,
 Nem mehet vigadni vig lányok sorába.
 Maradt volna otthon, most nem keseregne,
 Barna kenyeréhez könyet nem keverne,
 Felesége lenne jó dolgu legénynek,
 Szűz pártája helyett főkött tennének.
 De most az is búsul, ő is sir hiába :
 Vendég katonának minek jár nyomába.
 Minek örült korán tarka keszkenőnek,
 Hitegető szónak, cifra esküvésnek!
 Verje meg az isten mind a két világon,
 Miatta fonnyad el szép fiatalságom!

A TISZTTARTÓ LEÁNYA.

Kéri pusztán, az endrődi határban,
 Leveledzik a nagy hársfa javában.
 Hej! endrődi határ öreg hársfája,
 Busulni jár a kis bojtár alája.

Éjfélután három óra az idő,
 Furulyaszó hallik onnan messziről,
 Száll a nóta, berepül egy ablakon :
 Ne alugyék, ébredjen fel kisasszony!

Kinyilik a tisztartóház ablaka,
 Selyemhaju kisasszony néz ki rajta,
 Én istenem, azt gondolja magába,
 Mért vagyok én a tisztartó leánya!

TÖRÖK ZSUZSI.

Török Zsuzsi magyar pruszlit varratott,
Az aljára pellempátyót rakatott ;
Rakass, Zsuzsi, téged illet, nem engem,
Téged szeret a sok legény, nem engem.

Madarasi nagy uj utcán mi történt :
Gazdag doktort sok kincsiért megölték, —
Gazdag doktort viszik a temetőbe,
Török Zsuzsit a szegedi tömlőbe.

Török Zsuzsi azt izeni anyjának :
Kettős párnát küldjön feje aljának ;
Édes anyja azt izeni lányának :
Sűrű könnyét tegye feje aljának.

AZ ISPÁNNÉ LEÁNYA.

Szépen legel az ispánné gulyája,
A kisasszony maga sétál utána ;
Már messziről kiáltja a gulyásnak :
«Jancsi szivem, terítsd le a subádat!»

«Lányom, lányom, lányomnak sem mondalak,
Ha én téged a gulyásnak odadlak!»
— Nem bánom én, édes anyám, tagadj meg!
Az én szivem a gulyásért hasad meg!»

Még a buza ki sem hányta a fejét,
Már a madár mind kiverte a szemét.
«Én istenem, én istenem, istenem!
Látod anyám, mire vitt a szerelem!»

A VÉN EMBER.

Elment, elment a vén ember
A faluba házasodni.
Megkérte a fiának,
Haza vitte az öreg magának.

Elment, elment a menyecske
A szomszédba beszélgetni.
Utána ment a vén ember
Bunkós bottal jól megveregetni.

«Nem azért vettelek én el —
A szomszédba beszélgetni,
Hanem azért vettelek el :
Boglyas hajam fésülgetni,
Ráncos nyakam ölelgetni,

Elment, elment a vén ember
A Marosra vizet inni.
«Áradj Tisza, áradj Duna!
Hogy dögöljön bele a vén kutya!»

«Jaj istenem, de megjártam,
Az uramat borotváltam ;
A nyakának szalajtottam,
Mert magam is úgy akartam.»

«Veres hagyma, veres hagyma,
Keserídd meg a szememet,
Sűrű könnyem hadd hullassam,
Az uramat hadd sirassam!»

A TESTVÉREK.

Viszik már nénémet a király fiához,
Engemet is visznek egy rongyos kanászhoz,
Egy rongyos kanászhoz.

Viszik már nénémet az arany hintóba,
Engemet is visznek a kocsi derékba,
A kocsi derékba.

Ültetik nénémet kerek asztal mellé,
Engem is ültetnek disznó vályu mellé,
Disznó vályu mellé.

Köszöntik nénémre a cifra poharat,
Én rám is köszöntik moslékos fazekat,
Moslékos fazekat.

Fektetik nénémet a toronyos ágyba,
Engem is fektetnek a kuckó szájába,
A kuckó szájába.

Költik már nénémet szép muzsika szóval,
Engem is költenek egy nagy bunkós bottal,
Egy nagy bunkós bottal!

BALOGH ANNUS.

Balogh András fehér háza,
Vándorolni jár a lánya!
Vándorolni jár a lánya,
Hej! a Vas János tanyájára!

A Vas János megy a rétre,
Kasza, villa a kezébe,
Kasza, villa a kezébe,
Hej, Balogh Annus az ölébe!

Balogh Annus gyolcs pöndöle
 Ki van a rétre terítve,
 Piros pántlika van benne,
 Hej, a Vas János vette bele!

Balogh Annus bő szoknyája
 Fölakadt a csipkefára,
 Nem a csipkefa fogta meg :
 Hej! a Vas János markolta meg!

Balogh Annus nem eladó,
 Nem a szűzek közé való ;
 Fejét vette a szűzeknek,
 Hej, mint a kasza a füveknek!

A KISASSZONY.

A kisasszony tehenet fej,
 Kötőjibe csöppent a tej.
 Kicsike még, hadd nőjjön még,
 Hatvanhárom esztendő még.

Üti, veri a tehenet,
 Minek rúgta fel a tejet.
 Kicsike még, hadd nőjjön még,
 Hatvanhárom esztendő még.

Kenyeret is úgy tud sütni,
 Kétszer, háromszor fűt néki.
 Kicsike még, hadd nőjjön még,
 Hatvanhárom esztendő még.

A háza is olyan tiszta,
 Kétszer söpri egy hónapba.
 Kicsike még, hadd nőjjön még,
 Hatvanhárom esztendő még.

Ezernyolcszáz hatvankettő —
 Foga sincsen, csak vagy kettő.
 Kicsike még, hadd nőjjön még,
 Hatvanhárom esztendő is még!

MONDJ URADNAK ENGEM.

Hej, páva, hej páva, császárné pávája!
 Szegény legény voltam, gazdag leányt vettem,
 S a gazdag leánynak kedvit nem lelhettem,
 A vásárba mentem, piros csizmát vettem,
 Avval haza mentem, az asztalra tettem.
 — Kincsem, feleségem, mondj uradnak engem!
 — Én bizony sohasem, teljes életembe!
 Mert apám házánál nagyobb urak jártak,
 Őket sem uraltam, téged sem urallak.

Hej páva, hej páva! császárné pávája!
 Szegény legény voltam, gazdag leányt vettem,
 S a gazdag leánynak kedvit nem lelhettem.
 A vásárba mentem, rojtos ruhát vettem,
 Avval haza mentem, az asztalra tettem.
 — Kincsem, feleségem, mondj uradnak engem!
 — Én bizony sohasem, teljes életembe!
 Mert apám házánál nagyobb urak jártak,
 Őket sem uraltam, téged sem urallak!

Hej páva, hej páva! császárné pávája!
 Szegény legény voltam, gazdag leányt vettem,
 S a gazdag leánynak kedvit nem lelhettem.
 Az erdőre mentem, somfabotot szeltem,
 Avval haza mentem, a pad alá tettem.
 — Kincsem, feleségem, mondj uradnak engem!
 — Én bizony sohasem, teljes életembe!
 Botom elé kapám, hátára vagdalám.
 — Uram vagy, uram vagy, halálig, uracskám!

NE MENJ EL!

«Vagy ülj ide mellém,
Vagy menj el előlem,
Karcsu derekadat
Ne ringasd előttem.
Vagy meghalok érted,
Vagy elmegyek tőled,
Vagy piros véremmel
Megfestem a földet.»

«Ne menj el, ne menj el,
Ne hagyj itt engemet,
Ne vidd el magaddal
Minden jó kedvemet.
Ne menj el, ne menj el,
Ne hagyj engem árván,
Szerelmetes szived
Ne legyen kőbálvány.
Ne menj el, ne menj el,
Mert megöl a hideg ;
Csináltatok neked
Búból köpenyeget :
Fekete bársonyba
Be is beszegetem,
Sok sohajtásommal
Meg is béleltetem ;
Hosszu utjaiddal
Megzsinóroztatom,
Sűrű könnyeimmel
Meg is gomboztatom! . . .»

VÁLÁS.

Elmégy úgy-e? «El bizony én!»
 Itt hagysz úgy-e? «Itt bizony én!»
 Elmentedet nem kívánom,
 Visszajöttöd holtig várom.

De te elmégy, engem itt hagysz,
 Szivemre nagy bánatot hagysz;
 Ha elmégy, csendesen járjál,
 Csendes folyóvizet igyál.

Akkor jussak én eszedbe,
 Mikor kenyér a kezédbe,
 Akkor se jussak egyébről
 Csak az igaz szeretetről!

FALU VÉGÉN . . .

Falu végén
 Van egy kis házikó,
 Abba nézék
 S rengő bölcsőt láték.
 Egy kis leány
 Rengetgeti vala
 S a szájával
 Fujdogálja vala :
 «Alugyál el
 Istennek báránya,
 Szeretetből
 Jöttél a világra!»

A LEGSZEBB VIRÁG.

Egy buzamezőben háromféle virág.

Szóval felfelelé a szép buzavirág :

„Szébb vagyok, jobb vagyok annyiból náladnál, —

Engemet leszednek s a templomba visznek ;

Nekem mind azt mondják : ez a Krisztus teste !

Szóval felfelelé a szép szőlővirág :

„Szébb vagyok, jobb vagyok annyiból náladnál, —

Engemet leszednek s a templomba visznek,

A templomba visznek s a pohárba töltnek ;

Nekem mind azt mondják : ez a Krisztus vére !

Szóval felfelelé a szép szegfűvirág :

„Szébb vagyok, jobb vagyok annyiból náladnál, —

Szüzek, szép leányok engemet leszednek,

Bokrétába kötnek, a templomba visznek ;

S a szeretőjeknek süvegébe tesznek ! . . . »

BÚS GERLICE.

Búsan búgó bús gerlice

Kedves társát elvesztette.

Elrepüle zöld erdőbe,

De nem szálla a zöld ágra,

Hanem szálla asszú ágra,

Asszú ágat kopogtatja,

Kedves társát siratgatja :

«Társam, társam, édes társam!

Sohasem lesz olyan társam,

Mint te voltál édes társam ! . . . »

Búsan búgó bús gerlice

Elrepüle messze földre,

Messze földre, zöld buzába,

De nem szálla zöld buzába,

Hanem szálla konkoly ágra ;

Konkoly ágát kopogtatja,
 S kedves társát siratgatja :
 «Társam, társam, édes társam!
 Sohasem lesz olyan társam,
 Mint te voltál, édes társam! . . .»

Búsan bűgő bús gerlice
 Elrepüle messze földre,
 Messze földre, folyóvízre,
 De nem iszik tiszta vizet,
 Ha iszik is, felzavarja,
 S kedves társát siratgatja :
 «Társam, társam, édes társam!
 Sohasem lesz olyan társam,
 Mint te voltál, édes társam! . . .»

ÉRZÉKENY BÚCSÚ.

Kövecsös víz mellett palántált viloja
 Nem szereti helyét, ki akar ajszani ;
 Ki kell onnan vönni, el kell palántálni,
 Talán megfogani az én szöröncsémre.

Nekem örömömre, másnak bosszujára.
 Fölütték a zászlót kapum félfájára,
 Megütték a dobót szivem fájdalmára.
 Nekem örömömre, másnak bosszujára.

— Engedd meg édösöm, hogy üljek öledbe,
 Két kicsi kezemet tegyem kebeledbe!
 — Nem bánom, édösöm, ülj a göröbenbe,
 Két kicsi kezedet tedd az égő tűzbe.

— Adj egy csókot, szivem, uti költségömre,
 Mikor visszajövök, százat adok érte!
 — Adjon apád urad, osztán anyád asszon,
 Én bizon nem adok ezön a tavaszon.

— De mégis mikor lesz visszafordulásod?

Mikor végezöd el hosszú utazásod?

— Mikor a vad ludak görögül beszélnek,
Azt te tudod, rózsám, hogy sohasem lesz meg.

— Mikor leszen rózsám visszafordulásod?

Mikor végezed el hosszú utazásod?

— Mikor egy szem buzán száz kalongya leszen,
Azt te tudod rózsám, hogy sohasem leszen.

— Mikor leszen, szívem, visszafordulásod?

Mikor végezed el hosszú utazásod?

— Mikor egy szem szőlőn száz vödör bor leszen,
Azt te tudod, rózsám, hogy sohasem leszen!

GYERE HAZA, ÉDES ANYÁM . . .

«Gyere haza, édes anyám,

Nagyon beteg édes apám!»

— Mindjárt, mindjárt, édes lányom,

Csak egy táncot járok,

Egy pohár bort felhörpentelek

S egy szép legényt várok.

«Gyere haza, édes anyám,

Haldoklik már édes apám!»

— Mindjárt, mindjárt, édes lányom,

Csak egy táncot járok,

Egy pohár bort felhörpentelek,

Lesz majd más apátok.

«Gyere haza, édes anyám,

Meghalt szegény édes apám!»

— Mindjárt, mindjárt, édes lányom,

Csak egy táncot járok,

Egy pohár bort felhörpentelek,

Van már más apátok.

«Gyere haza, édes anyám,
 Temetik már édes apám!»
 — Mindjárt, mindjárt, édes lányom,
 Csak egy táncot járok,
 Egy pohár bort felhörpentek,
 Itt az uj apátok!

A MOLNÁR INASA.

Este guzsalyasba',
 Reggel a malomba'
 Játshadozni kezdtem
 Molnár inásával.
 Bárcsak hajnal lenne,
 Meg se is virradna
 S a mi szerelmünknek
 Vége ne szakadna
 Molnár inásával.

Széles e világon
 Mennyi malom vagyon, —
 Ha külső kereke
 Sárígy arany volna,
 A belső kereke
 Fehér ezüst lenne,
 Béla-gyöngyöt járna,
 Apró pénzt hullatna :
 Még se cserélném el
 Molnár inásával.

A tenger mélysége
 Kalamáris volna,
 Tengereknek habja
 Ha mind tenta volna,
 Földön mennyi fűszál —
 Ha mind penna volna,
 Égen mennyi csillag

Íródeák volna :
 Nem tudná leírni
 A mi szerelmünket
 Molnár inasával.

A HALOTT VŐLEGÉNY.

(Töredék.)

„Szépen süt a holdvilág,
 Minden lélek alszik már,
 Nem félsz, édes rózsám?
 „Miért félnék, édes rózsám’
 Velem van az igaz isten,
 Velem vagy te, édes rózsám.”
 „Szépen süt a holdvilág,
 Minden lélek alszik már,
 Nem félsz, édes rózsám?’
 „Miért félnék, édes rózsám,
 Velem van a fiuisten,
 Velem vagy te, édes rózsám.”
 „Szépen süt a holdvilág,
 Minden lélek alszik már,
 Nem félsz, édes rózsám?’
 „Miért félnék, édes rózsám,
 Velem a szent lélek isten,
 Velem vagy te, édes rózsám.”

NEHÉZ SOR.

Szivárvány havassán
 Felnőtt rozmarin szál,
 Nem szereti helyét,
 El akar bujdosni.

Ki kell onnan venni,
 Új földbe kell tenni,
 Rózsám ablak' alá
 Kéne palántálni.

Vásárhelyi torony
 Körül van kerítve,
 Három szál rozmarin
 Van belé ültetve.

Öntözzétek lányok
 Hogy ne hervadjon el,
 Szeretőtök szíve
 Hogy ne hasadjon el.

Megéltünk volna mi
 Még a kősziklán is,
 Elfeküdtünk volna
 Ketten egy párnán is.

Szerethettél volna,
 Ha szép nem voltam is,
 Mert én szerettelek,
 Ha szegény voltál is.

Könnyebb a kősziklát
 Lágyszappá tenni,
 Mint két egyes szívnek
 Egymástól elválni.

Mikor két egyes szív
 Egymástól megválk,
 Még az édes méz is
 Keserűvé válik.

A RAB.

«Szállj le holló, szállj le,
 Szállj alább egy ágra!
 Hadd írjak levelet
 Mind a két szárnyadra
 Hadd írjak levelet
 Apámnak s anyámnak,
 Jegybeli mátkámnak.
 Ha kérdik, hol vagyok
 Mondd meg, hogy rab vagyok,
 Kolozsvár piacán
 Talpig vasban vagyok.
 Az én derekalyam
 A tömlőc feneke.
 Az én égő gyertyám
 Kigyók s békák szeme.
 Vagyon egy asztalkám
 Gyásszal van befestve,
 Azon egy pohár bor
 Bánattal van tele,
 Akárkié legyen
 Az a tele pohár,
 Csak az enyém legyen
 A megváltó halál.»

KENDI MOLNÁR LÁNYA.

A kis-kendi faluvégen malom van,
 A malomban víg muzsika, zene van :
 Kendi molnár Julis lánya
 A menyasszonytáncot járja.
 Táncoltatják kendi molnár lányát :
 Juliskát.

A kis-kendi faluvégen malom van,
 Az udvaron kiterítve halott van.
 A koporsó fedelére
 Ráborul a falu népe.
 Úgy siratják kendi molnár lányát :
 Juliskát.

FALU VÉGÉN.

Túr a disznó a mocsárba,
 Csak a füle látszik,
 Falu végén juhászlegény
 Sipkájával játszik.

Odamegy a kis leányka,
 Kurta a szoknyája,
 Ráveti a kék szemeit
 A juhászbojtárra.

Túr a disznó a mocsárba,
 Csak a füle látszik.
 Falu végén juhászlegény
 A kis lánnyal játszik.

A FONÓBAN.

A leányok egymás közt
 Beszélnek, hogy sok a szösz.
 „Haj anyám! . . . a fonás ; . . .
 Bajos a várakozás.“ —
 „Szoknyát veszek szülöttem!
 Csak ne sírjál előttem.“
 „Haj anyám, jó anyám :
 Nem az az én nyavalyám!“

„Legényt hívok szülöttem!
Csak ne sírjál előttem.”
„Haj anyám, jó anyám :
Találgatod nyavalyám!”
„Férjhez adlak szülöttem!
Csak ne sírjál előttem.”
„Haj anyám, jó anyám :
Kitaláltad nyavalyám!!”

SZEGÉNY LEGÉNY, SZEGÉNY LEÁNY.

Szegény legény, ne menj
A sáros verőmbe,
Haj, májtég belé esöl
A veszedelőmbe!

— Ne félj, leány, ne félj.
Nem esöm verőmbe,
Haj inkább esöm veled
Örök szerelőmbe.

Tudd meg, legény, tudd meg,
Szegény leány vagyok,
Haj, még jó gunyám sincsen,
Télbe majd megfagyok.

— Ne félj, leány, ne félj,
Hogy olyan szegény vagy,
Haj, meleg a szerelmöd,
Majd fölolvad a fagy.

Tudd meg legény, tudd meg,
A szerelöm elmul,
Haj, aztán minden kincsünk
A sáros porba hull.

— Ne félj, leány, ne félj,
Hogy elmul szerelmünk,
Haj, mint örökségünket
Fölváltsák gyermekünk!

KÁNTOR TERI.

Három bokor saláta,
Kántor Teri kapálta,
Egyél dzsidás belőle,
Isten ugyse! megveszekedel tőle.

Kántor Teri azt hiszi,
A kapitány elveszi ;
Ne félj Tercsa előre
Isten úgyse! semmi sem lesz belőle.

Elment már a regiment,
A házasság füstbe ment,
Kántor Teri itt maradt —
Isten ugyse! — két szék közt a pad alatt.

BEKŐ AMBRUS.

«Édes anyám be sokat kért a jóra,
Hogy ne menjek este későn sehova,
Nem hallgattam édes anyám szavára,
Bejutottam kecskeméti fogházba.

Jaj istenem, jaj be nagyot vétettem,
 Egy leányért Bakos urat megöltem ;
 Cserkó Julis ne sirass már engemet,
 Húsz esztendő majd megaláz tégedet.»

Kecskeméten a nagy utca de porzik,
 Szegény Bekő Ambrust azon kísérik,
 Bekő Ambrus gondolkozik magában,
 Már Nagy-Köröst itt kell hagyni hijában.

Bakos urat viszik a temetőbe,
 Bekő Ambrust kísérik a tömlöcbe,
 Kilenc fontos vasat tettek lábára,
 Húsz esztendőt írtak fel a számára.

Kecskeméti városháza kőből van,
 Bekő Ambrus a lakaton belől van,
 Megzördíti a jobb lábon a vasat,
 Cserkó Julis gyöngé szíve meghasad.

Kecskeméti városháza de sárga,
 Abba van a Bekő Ambrus bezárva,
 Cserkó Julis írt neki egy levelet :
 «Kedves rózsám, ne felejts el engemet!»

Cserkó Julist három hadnagy kíséri,
 Édes anyja szomorúan azt nézi.
 «Ne nézd, anyám, az én bús életemet,
 Mind tetőled tanultam én ezeket.»

A POZSONYI KISASSZONY.

A kisasszony Pozsonyban,
Krinolinban,
A kisasszony Pozsonyban,
Krinolinban,
A kisasszony Pozsonyban,
Selymet lopott a boltban,
Recefice krinolinban.

A kisasszonyt megcsipték,
Krinolinban,
A kisasszonyt megcsipték,
Krinolinban,
A kisasszonyt megcsipték,
Selymet tőle elvették,
Recefice krinolinban.

«Ne bántson engem az úr,
Krinolinban,
Ne bántson engem az úr,
Krinolinban,
Ne bántson engem az úr,
Mert az apám földes úr,
Recefice krinolinban!»

«Ha az apád földes úr,
Krinolinban,
Ha az apád földes úr,
Krinolinban,
Ha az apád földes úr,
Selymet lopni ne tanulj.
Recefice krinolinban!»

SZÉP MENYECSKE.

«Heje, huja, szép menyecske,
Üljön ide az ölembe,
Tudja isten hol az ura.»
«Szántani menj az ugarra.»

«Szalmaözveggy maga most hát,
Hadd csókolom az ajakát,
Öleljen meg, eszemadta,
Nem lesz azért semmi baja.»

«Hogy a fergeteg hordja el,
Szegény özveggyel mit mivel ;
Mit mondana szegény uram,
Ha most látna valahonnan?»

KATONADOLOG.

Katonának vagyok én beírva,
Jár a rózsám én utánam sírva, —
A ki adta! kényes kapitánya,
Ne kacsingasson az én rózsámra!

Kapitány úr, igen szépen kérem,
Hallgassa meg az én nagy kérésem,
Hagyjon békét az én galambomnak,
Nem nevelték a kapitány urnak.

Hogy ha nem hagy békét a rózsámnak :
Majd felcsapok bujdosó betyárnak ;
Van még rétség elég a Sárretben,
Van még erdő Bihar vármegyében.

A TÜCSÖK MEG A LÉGY LAKODALMA.

Megunta már a tücsök :
Egyedül cirpelni —
Ölelgette a legyet,
El akarta venni.

— Elvennélek te kis légy,
Ha kicsi nem volnál,
— Hozzád mennék te tücsök,
Ha görbe nem volnál.

Megvolt a nagy egyesség,
Lagzit csaptak rája,
Olyan cécót, híre ment
Hetedhét országba.

Szecskó, darázs, szitakötő,
Száz barázdabillegető,
Bőregér s több nemes céhek,
Bölcs násznagyok és vőfélyek,
Tenger cincér, apró béka,
Voltak ott nagy parádéba,
Nyoszolyólány : rengő, ringó.
Karikázó száz pillangó,
Fürge násznép, ifjak, vének
Megjelentek mint vendégek.

Farkas volt a mészáros,
Három ökröt vágott,
Azontúl meg malacot
Tizet is lerántott.

Kutya is a küszöbön
 Borsot akart törni,
 Macska is a konyhában
 Szakács akart lenni.

Oda ugrott a hörcsög,
 Násznagy akart lenni,
 Mellé ugrott az egér,
 Társa akart lenni.

Gólya volt a pirimás,
 Szunyog a szekundás,
 Büdös bogár a bögös,
 Zöld béka a flótás.

Dudázott a denevér,
 Farkas fujta farkát,
 Előugrott a majom,
 Roptatta a pujkát.

Dühbe jött a cinege,
 Megfogta a sörkét,
 Cibálta az üsztökét,
 Pofozta szegénykét.

A dongó a darázzsal
 Földön verekedtek,
 Soh' se láttam fulánkot
 Még olyan mergesnek.

Oda ugrott a varju,
 Biró akart lenni,
 Ugy megvágta egy vén tyuk,
 Föl se tudott kelni.

FÉRJ ÉS FELESÉG

Amely leány sokat szeret,
Jámbor asszony soh' sem lehet ;
Mihelyt kontyát félre csapja,
Az urát mindennek mondja.

Nevezi az urát lónak,
Hol deresnek, hol fakónak,
Magát pedig mondja jónak,
Nem embere a jó szónak.

Mindig szalad az ablakra,
Mint a csikó az abrakra.
Ha az ura kérdi mit néz,
Már arra a felelet kész :

«Ugyan férjem, mit kérdezed?
Egy jó barátom érkezett.
Éredj hamar a konyhára,
Gondod legyen vacsorára.»

— Ha eztán is így fogsz tenni,
Hát szépen el fogunk válni.
Tudom, asszony, megsiratod,
De késő lesz a bánatod!

Látod, asszony, hogy nyergelek,
Mégsem hiszed, hogy elmegyek,
Lovam lába indulóra,
Magam szája bucsúzóra.

«Jaj istenem, mit csináljak,
Olyan vén embernek adtok!
Annyit adok a szavára,
Mint a szomszéd kakasára.

Ha mégegyszer lány lehetnék,
 Majd megnézném, kihez mennék!
 Megválogatnám a legényt,
 Mint a piacon az edényt!»

GOMBOSNÉ.

Nincsen nálunk olyan asszony,
 Mint Gombosné, mint Gombosné
 Komámasszony.

Kisüti a túrós lepényt,
 Hívja oda, csalja oda
 A sok legényt.

„Ha a lepényt megettétek :
 Sári, Kati, Mária lányom
 Elvegyétek!”

«Nem kell nekem a kend lánya,
 Alul fodros, fölül rongyos
 A szoknyája!»

«Nekem sem kell a kend lánya,
 Bécsi ronggyal pirosított
 Az orcája.

Azt sem isten adta rája,
 Maga keze, kutya körme
 Kente rája!»

A KVÁRTÉLYOS KATONA.

„Jó estét asszonyom,
Főztél-e vacsorát?”
«Vacsorát nem főztem
Nem vártam katonát.
Te szolgáló, jó leányzó,
Fűtsd be azt a szobát,
Kettő konyha körül legyen,
Egy pincébe borért menjen,
Minden elég legyen!

Isten hozott hozzám,
Szép magyar gavallér!
Illik oldaladra
Patrontás pantallér.
Lesz jó széna a lovadnak,
Jó kovártély lesz magadnak —
Köszönd asszonyodnak.»

„Kérem asszonyomat,
Hadd üljek ölébe,
Hadd tegyem kezemet
Kincses kebelébe ;
Kicsi nem árt, nem is tesz kárt,
Le sem töri gyöngé ágát,
Aranyos bimbóját.”

«Félek katonától,
Hamis portékától,
Mert ki tudja venni
Titkát mátkájától.
Egy éjtszaka mulatozik,
Ölelkezik, csókolózik, —
Odább masirozik.»

„Ne hidd el, asszonyom,
Nem olyan vagyok én,

Virágos kis kertben
 Palánta vagyok én
 Kicsi nem árt, nem is tesz kárt,
 Le sem töri gyöngye ágát,
 Aranyos bimbóját!

SÁRI MÁRI.

Sári Mária beteges,
 Nem eheti a levest;
 Vizet inna, vize nincs,
 Kútra küldne, senki sincs.

Van neki egy vén anyja,
 Azt küldte el a kútra,
 Mig a kútra oda járt,
 Barna legény vele hál.

„De jó anyám nekem kend,
 De jó vizet hozott kend,
 Másszor is elmenjen kend,
 Tovább oda járjon kend.”

«Hát ez a bot kié itt,
 Vajon ki hagyta ezt itt?
 „Hát . . . egy vándorló legény,
 Szállást kért volna szegény.”

«Hát az ágyad mi lelte,
 Hogy úgy le van heverve?»
 „Cica fogott egeret,
 Játszott vele eleget.”

«Hát a hasad mi lelte?
 Hogy úgy fel van puffedve?»
 Erre a lány nem szólott,
 Csak az ablakba borult.

JÁNOS.

Sírva sétál a kapuban János,
 Kérdi tőle a gazdasszony :
 „Mi most a baj János?”
 „Ha az asszony megengedné,
 Hogy a kapun belül mennék.»
 „Lehet, szívem, János!”

Sírva sétál kapun belől János,
 Kérdi tőle a gazdasszony :
 „Mi még a baj János?”
 „Ha az asszony megengedné,
 Hogy a ház elébe mennék.»
 „Lehet, szívem, János!”

Sírva sétál a ház előtt János,
 Kérdi tőle a gazdasszony :
 „Mi még a baj János?”
 „Ha az asszony megengedné,
 Hogy a pitarba bemennék.»
 „Lehet, szívem, János!”

Sírva sétál a pitarban János,
 Kérdi tőle a gazdasszony :
 „Mi még a baj János?”
 „Ha az asszony megengedné,
 Hogy a házba bemehetnék.»
 „Lehet, szívem, János!”

Sírva sétál benn a házban János,
 Kérdi tőle a gazdasszony :
 „Mi még a baj János?”
 „Ha az asszony megengedné,
 Hogy az ágyra felfekhetném.»
 „Lehet, szívem, János!”

Sírva fekszik fel az ágyra János,
 Kérdi tőle a gazdasszony :
 „Mi még a baj János?”
 «Ha az asszony megengedné,
 Hogy magamhoz ölelhetném.»
 „Lehet, szívem, János!, — —
 Mindjárt nem sirt János.

MAGAS A PARTJA . . .

„Magas a partja, friss a víz benne,
 Itasd meg, rózsám, lovamat benne!”
 «Jaj nem itatom én,
 Mert kicsiny vagyok én,
 Félek én tőle.

A te lovadnak hegyes patkója,
 Ha közel mennék hozzá, megrugna ;
 Jaj nyomorék lennék,
 Férjhez nem mehetnék,
 Meghalnék búmba’!»

„Ne félj, galambom, lovam nem hamis,
 Szelid vagyok én, szelid lovam is.
 Nem rug, nem haragszik,
 Ha friss vizet iszik, —
 Megnyal tégedet.»

«No hát galambom, majd megitatom,
 S ha engem megrug, lelked okolom ;
 Majd jól megitatom,
 Jó fűre is hajtom
 Kedves angyalom!»

CSILLAG RAGYOG . . .

Csillag ragyog, csillag ragyog,
 Babám ablakába'.
 Most ment itt el barna legény
 Sarkantyus csizmába'.

Utána megy egy kis lány
 Piros papucsába'.
 «Gyere vissza édes szívem,
 Feküdj az ágyamra!»

Ez a kis lány kárton ágyát
 Magasra vetette,
 Barna legény a kalapját
 Rajta felejtette.

«Hozd ki, rózsám, kis kalapom,
 Hadd tegyem fejembe,
 Hogy ne süssön, hogy ne süssön
 A nap a szemembe.

Hajadba' van egy pántlika,
 Kösd a kalapomra,
 Ha elvisznek katonának,
 Rád emlékszem róla.

A KIS LÁNY.

Amoda mén egy kis lány,
 Korsót visz a karján,
 Utána a kapitány
 Daruszőrű paripán.

Állj, meg, állj meg te kis lány!
 Adjál egy kis vizet,
 Pengő forintot adok,
 Még meg is öllelek.'

«Nem kell nekem a forintja,
Nem vagyok én dáma,
Én vagyok az édes anyám
Legkedvesebb lánya.»

TARJÁN VÉGEN . . .

Tarján végen van egy kis fehér ház,
Abban van egy felvetett fehér ágý,
Rajta fekszik egy barna menyecske,
Előtte van a ringó bölcsőcske.

A lábával csak úgy ringatgatja,
Szép szavával csak ezt dalolgatja :
«Csicsiss, lelkem, eszem a szép szádat,
Verje meg a jó isten apádat!

Úgyan, rózsám, tekints az egekre,
Ha nem pedig erre a kisedre! . . .»
„Tekintettem, mikor megcsaltalak,
De már mostan istenre hagytalak.“

KECZE SÁRI.

«Szomorú levelet kaptam az este,
De még szomorubbát szombaton este.
Az van írva levelembe :
Nem ülsz, Sári, az ölembe
Több este!»

Égető Mihály gatyája, haja ha!
Megakadt a kapufába, haja ha!
Nem a kapufa fogta meg,
Kecze Sári markolta meg,
Haja ha!

«Ereszd el, Sári, a gatyám, angyalom,
 Ne szomorítsd édes anyám', angyalom!»
 «Nem ereszttem el a gatyád',
 Szomorítom apád', anyád',
 Angyalom! . . .

Ritka rózsza, kinek nincsen levele,
 Ritka legény, kinek nincs szeretője,
 Ritka legény, ki azt tegye,
 Akit szeret, hogy elvegye,
 Igaz a'!»

MEGÖLTEK EGY LEGÉNYT.

Megöltek egy legényt
 Hatvan forintjáért,
 Bevetették a Tiszába
 Piros pej lováért.

Tisza be nem vette,
 Partjára vetette,
 Arra ment egy hajóslegény, —
 Hajójába tette.

Oda megy az anyja,
 Költi, de nem hallja:
 Kelj föl, kelj föl, édes fiam,
 Borulj a nyakamba!

— Nem kelhetek én föl
 Mert meg vagyok halva,
 Szép fekete kondor hajam
 Vállamra van hajtva.

Oda megy az apja,
Költi, de nem hallja :
Kelj föl, kelj föl, édes fiam,
Borulj a nyakamba!

— Nem kelhetek én föl,
Mert meg vagyok halva,
Rézsarkantyus sárga csizmám
Lábamra van fagyva!

Oda megy galambja,
Költi, azt meghallja :
Kelj föl, kelj föl, édes rózsám,
Borulj a nyakamba!

— Fölkelek én rózsám,
Nem vagyok meg halva,
A szerelem, hű szerelem
Szívemet elfogta.

AZ ELADÓ LEÁNY.

Adj el anyám, adj el, mert itt hagylak.
— Ne hagyj, édes lányom, szoknyát vészek.
Ej, nem kell nékem, mert van nékem.

Adj el anyám, adj el, mert itt hagylak.
— Ne hagyj, édes lányom, kötőt vészek.
Ej, nem kell nékem, mert van nékem!

Adj el anyám, adj el, mert itt hagylak.
— Ne hagyj, édes lányom, legényt vészek.
Ej, a kell nékem, mert nincs nékem!

KARASZ JUCI.

Ez az utca petrezselyem,
Karasz Juci talpig selyem ;
Lehet annak, van is annak,
Czeplédi vette azt annak.

Karasz Juci fehér lába
Kivirít a léniára,*
Czeplédi Jóska meglátja :
Harmadnapos hideg rázza,

Karasz Juci gyenge karja,
Bő ujjú vizitli rajta,
Meg is lehet aztat nézni,
Czeplédi vette azt néki.

Karasz Juci hires k . . .
Nem talál a gyalog-útra ;
Piros alma hull az útra,
Ugy talál a gyalog-útra.

Éjfél után egy az óra,
Karasz Juci most mén haza
Még a kutyák sem ugatják :
A vén banyák mégis tudják.

Ez az utca hosszabb volna
A közepén egy bolt volna,
Karasz Juci oda menne,
Talpig selyem ruhát venne.

«Csak gyászt adjon, görög uram,
Ugy sem lesz már hites uram,
Mert ha hites uram lenne :
Piros selyem szoknyát venne.»

* Lénia = mellék-út, ellentétben az országuttal.

FÁBIÁN PISTA.

Engem hívnak Fábián Pistának,
 Ki is állok huszonnégy zsandárnak,
 Jó a zsandár, de nem félek tőle,
 Majd kimegyek, megszámolok véle.

Fekete föld termi a jó buzát,
 Sűrű erdő neveli a betyárt,
 Szép csárdásné, viselje kend gondját,
 Majd megkapja kend még a jutalmát.

Szeged felől fujdogál a szellő,
 Jön a zsandár mint szél minden felől,
 De én szegény csak magam egyedül
 Sürgök forgok a fegyverem körül.

Isten hozzád Szalonta városa!
 Már én többé nem leszek lakosa,
 Teremhet már zöld füvet lapossa,
 Kis pej lovam többé nem tapossa.

A CSIKÓS.

„Hej lóra, csikós, lóra!
 Be van a ló hajtva,
 Biró udvarában,
 Ihajla!
 Szól a csöngő rajta,
 Igaz a.”

«Hej hadd szólják, hadd szólják,
 Zsebembe' a tallér;
 Én voltam tabánban,
 Ihajla!
 A hires gavallér,
 Igaz a».

,Hej ismerem a csöngőt,
 Volt is a kezembe',
 A túri vásárba',
 Ihajla!
 Fizettem meg érte,
 Igaz a.'

«Hej elmehetsz már dáma,
 Nem járok utánad,
 Járjon biz a kutya,
 Ihajla!
 Ki a falut futja,
 Igaz a.»

,Hej, ime én azt mondám,
 Járjanak utánam.'
 «Járjon biz a kutya,
 Ihajla!
 Ki a falut futja,
 Igaz a.»

NAGY PÁL JANCSI.

Nagy Pál Jancsi s kis Dudrai
 Elindultak juhok lopni,
 Agyonverték a kis bojtárt,
 Elhajtották fele nyáját.

«Az Alföldi hegyes, völgyes,
 Engem a vármegye keres,
 Ha keres is, meg nem talál
 Engem az Alföldi pusztán!»

Csengelényi puszta szélen,
 A nagy Szirtus szőlő végen
 Utánok jött Pest vármegye :
 ,Kié, földi, ez a birge?'

«Mihaszna mondom, hogy kié,
A szegedi szenátoré.»
Mihelyt ezt a szót kimondta :
Lábára bilincset csuktak.
«Két kezemet hátra fogta,
Piros orcám felpofozta . . .»

«Kérem szépen az urakat,
Engedjék el a bajomat.
Hadd iratok egy levelet :
Rózsám szabadíts engemet!»

Szeged város szép helyen van.
A fogház a közepén van,
Alatta terem a csipke,
Rászállott egy bús gerlice.
Ne búsulj te bús gerlice!
Lesz még párod az erdőbe.

„Nem kell nekem senki párja,
Ha az enyém el van zárva.
Be van zárva a fogházba,
A szegedi rongyos várba.
Ablakodnak vas rostélya,
Nyujtsd ki, babám, karod rajta!
Hadd fogjam meg utoljára,
Bú eltemet nem sokára.”

«Soha ezt nem hittem volna :
Gyenge testem tömlőc rontsa,
Göndör hajam lerohassza,
Piros orcám elhervassza!»

SOBRI.

Hej, haj! kis menyecske!
Kivel háltál a múlt este?
— Hej, haj! Nyirfaival,
Az én kedves galambommal.

Hej, haj! Sobri pajtás!
Hogyan tetszik a mulatás?
— Hej, haj! nem jól tetszik,
Mert Nyirfai halva fekszik.

Hej, haj! Sobri pajtás!
Micsoda az a sárga ház?
— Hej, haj! Sümeg város,
Ott lakik a komiszáros.

Hej, haj! Sobri pajtás!
Elvitték a pej paripát.
— Hej, haj! csak hadd vigyék,
Van még a ménesen elég.

Hej, haj! Sobri pajtás!
Elvitték az irhás subát.
— Hej, haj, csak hadd vigyék,
Van még a szücsöknél elég.

Hej, haj! Sobri pajtás!
Elvitték a selyemruhát.
— Hej, haj! csak hadd vigyék,
Van még a boltokban elég.

Hej, haj! Sobri pajtás!
Elvitték a nyalka csizmát.
— Hej, haj! csak hadd vigyék,
Van még a vargáknál elég.

Hej, haj! Sobri pajtás!
 Elvitték az inget, gatyát.
 — Hej, haj! csak hadd vigyék,
 Van még a tótoknál elég.

Hej, haj! Sobri pajtás!
 Hozzák már az akasztófát!
 — Hej, haj! csak hadd hozzák,
 Sobrit arra nem akasztják!

A BETYÁR.

„Esik eső az árpa-tallóra,
 Gyere babám, ültess fel a lóra,
 Gyenge vagyok, nem tudok felülni,
 Kis pej lovam nem akar megállni.

Irhás subám szegre van akasztva,
 Ugyan babám, akaszd a nyakamba,
 Ugy is tudod, ott annak a helye,
 Még az éjjel betakarlak vele.

Kocsmárosné! jár-e erre zsandár,
 Ki engemet a pusztában hajkász?
 Ha jár erre, adjon hirt előre,
 Majd kimegyek s megszámolok véle.»

Azt a legényt két zsandár kíséri,
 A babája az ablakon nézi.
 „Le nézd rózsám, gyászos életemet,
 Mind térted szenvedem ezeket!»

„Ugyan, rózsám, ne veresd magadat,
 Valld ki minden titkos dolgaidat!“
 „Ugyan, rózsám, sajnálsz-e engemet?
 Mind térted szenvedem ezeket!»

„Kocsmárosné, ád-e bort hitelbe?
Itt hagyom a csurakomat érte,
Ha ki nem váltom a jövő hétre:
Adja annak, ki többet ád érte.“

BARNA JÓSKA.

A szegedi nagy stokházba
Barna Jóska be van zárva,
Ott fekszik az ajtajába',
Világos kék nyoszolyába'.

«Viszik a lovam Gyulára,
Magamat vasban utána.
Ne vigyenek olyan nagyon,
Ugy se' soká leszek vason.

Megizentem a birónak :
Ne örüljön rabságomnak ;
Mert ha rabságomnak örül :
Nem sokára mellém kerül!»

SEBŐK JANI.

Gyászba borúlt a budai nagy utca,
Sebők Janit most kísérik ki rajta.
Keze, lába össze vagyon vasalva,
Édes anyja keservesen siratja.

A budai köz végén egy bitófa,
Sebők Jani arra vagyon akasztva,
Fujja a szél lion ingét, gatyáját,
Jaj istenem kire hagyta babáját!

HALASI.

Mi esett, mi történt Gintli pusztájában?
 A Gintlit meglőtték maga kastélyában.
 Halasi, Halasi kár volt eztet tenni,
 Gintlit kirabolni, pénzét el nem venni.
 Kár a sárga csikót nyereg alá venni,
 Kár a vén embernek csikó-lóra ülni
 Kár a gyöngé csikót a rúd mellé fogni,
 Kár a szegény legényt katonának fogni.
 Katonává lettem, de nem kevélységből,
 Szolgáltam a császárt, de kénytelenségből.
 Összezsúditették a sok látványságot,
 Hogy ezek ölték meg a nagy uraságot.
 Paks város mezeje egészen fekete,
 De szép egy pár testvért akasztottak benne.
 Az egyik azt mondja: önkéntes katona,
 A másik azt mondja: Noszlopi honvédja.
 Kedves jó barátim, rólam tanuljatok,
 Hogy urakat ölni el ne induljatok.
 Mert ha elindultok, majd tik is így jártok,
 Még csak harangot se kondítanak rátok.

VÁRADI NÓTÁJA.

Jaj be szennyes maga inge gatyája! . . .
 Bészennyesült a szentgyörgyi stokházba.
 Mossa ingem, édes anyám, fehérre,
 Holnap visznek a törvényszék elébe,
 Ha bémények a törvényszék házába :
 Leborulok a törvény asztalára.
 Ha kijövök a törvényszék házából,
 Elbúcsuzom a kerek nagy világtól.
 Vasas lábam keservesen pengetem,
 Oh istenem, most végzik a törvényem . . .
 Édes anyám! pénz vagyon a zsebembe —
 Markoljon ki kejed nekem belőle.

Csinátasson diófából koporsót.
 Sárga szeggel veresse rá a jaj-szót,
 Trombitások három troppot fújjanak;
 Me't istenem! — hónap felakasztnak.

RÓZSA SÁNDOR.

Szegény Rózsa Sándor
 Fölült a lovára,
 Aranyszélű gatyaszára
 — Sej, haj! —
 Ugy lebeg utána.

Csillagok, csillagok
 Szépen ragyogjatok!
 Hires magyar betyároknak
 — Sej, haj! —
 Utat mutassatok!

Mennek a pusztába
 Szegednek környékén,
 Utánuk mén a vármegye
 — Sej, haj! —
 Rádainak élén.

El is fogták őket,
 Viszik a tömlöcbe,
 Ott van köztük Rózsa Sándor
 — Sej, haj! —
 Talpig vasba verve.

Odamén az anyja,
 Hogy őtet sirassa.
 «Ne sirasson édes anyám,
 — Sej, haj! —
 Nem vagyok meghalva!

«Hogyne siratnálak,
Mikor vasban látlak!
Holnapután nyolc órakor
— Sej, haj! —
Fölakasztva látlak!»

KONKOLY JÁNOS.

Esik eső, szép csöndesen csepereg,
Konkoly János bitófánál kesereg.
Keserghet már a szegény bújába,
Mer' közeleg utolsó végórája.

Uj-Szögedön most faragják azt a fát,
Kire szegény Konkoly Jánost akasztják,
Esztenedeje, mikor a fát kivágták,
A Jancsinak a számára möghagyták.

Fujja a szél pamuk ingit, gatyáját,
Most gyalulják a koporsó deszkáját.
— Ezt a csúfos halálomat nem bánom,
Feleségöm, két gyereköm sajnálom!

CSŐKE MÁRI.

Csőke Boris fehér háza,
Cégére sincs, mégis csárda,
Arany ablak, réz karika:
«Mári lányom, nézz ki rajta.

Ugyan Mári, nézz ki rajta,
Ki sétál az udvarodba?»
«Nagymihály Ferdi, angyalom. —
Gyűjjön hát be, megcsókolom!»

Nagymihály Ferdi lajbija
 Ezüst gombra van kivarrva,
 Harminchárom rózsra rajta,
 Csőke Mária neve rajta.

Nagymihály Ferdi mén a rétre
 Kasza, vella a kezébe,
 Kasza, vella a kezébe,
 Csőke Mária az ölébe.

«Ugyan Mária, mér' vagy kényes,
 Talán hogy a cipőd fényes?
 A' se a te pénzed ára
 Nagymihály Ferdi fáradsága!»

Csőke Mária mén a kutra,
 Betekint a sarok-boltba,
 Azt kérdezi a boltostul ;
 Van-e neki baba-dunna?

Azt feleli rá a boltos :
 «Minek neked baba-dunna?»
 «Mit kérdezi azt én tőlem :
 Minek neked baba-dunna?»

Minek neki baba-dunna?
 Nincs ő neki kis porontya?
 Kell ő neki baba-dunna,
 Van ő neki kis porontya!

RAB-NÓTA.

Mikor visznek Szeged felé,
 Nyilnak az egek két felé,
 Hullnak a fényes csillagok,
 Mert látják, büntelen vagyok,
 Mert látják, büntelen vagyok.

Hej Rádai! majd megbánod,
 Hogy a rabot lecsigázod ;
 Hátabból vágok bőr dudát,
 Azon fúvom a rab nótát,
 Azon fúvom a rab nótát.

Nem loptam én életembe,
 Csak hat tinót Debrecenbe,
 Azt sem akartam ellopni,
 De nem tudtam vásárolni,
 De nem tudtam vásárolni.

Kettőt adtam a birónak,
 Kettőt a szabaditónak,
 Mégis rám verték a vasat,
 Szegedi vár gangja alatt,
 Szegedi vár gangja alatt.

Ugyan, hogy irjak, babámnak,
 Az én kedves galambomnak?
 Ugyan hogy adjam tudtára,
 Hogy itt vagyok nagy rabságban,
 Hogy itt vagyok nagy fogságba?

Kezem reszket, nem írhatok,
 Szemem könnyitől nem látok,
 Nem ér semmit, ha írok is,
 Ha azt lepecsételem is,
 Ha azt lepecsételem is!

Szállj fel, kis fekete fecském,
 Vedd szárnyadra levelecském!
 Vidd el nekem váró módra,
 Tedd le babám asztalára,
 Tedd le babám asztalára!

Ha valami választ adna,
 Repülj vissza rostélyomra,
 Vigasztald meg bús szívemet,
 És nyomorult életemet, —
 Vigasztald meg bús szívemet!

ANGYAL BANDI.

Lám megmondtam, Angyal Bandi ne menj az
 Alföldre,
 Csikósoknak, gulyásoknak közibe,
 Közibe.

Mert megtanulsz lovat lopni izibe,
 Izibe,
 Majd úgy kerülsz a vármegye kezibe,
 Kezibe.

Mikor kezdi Angyal Bandi a lovát
 Nyergelni,
 Cifra csikos kantárjával fékelni,
 Fékelni.

Kurta süveg a fejében módosan,
 Módosan,
 Fejér fátyol a nyakában, bokrosan,
 Bokrosan.

Cifra bunda válla hegyit nyomitja,
 Nyomitja.
 A sallangja lába fejét borítja,
 Borítja.

Rajta van az aranyrojtú gatyája,
 Gatyája,
 Slézsziából van a matériája,
 Riája.

Alabástrom a homloka, nem márvány,
 Nem márvány,
 Fekete két szemöldöke szivárvány.
 Szivárvány.

Mikor mene Angyal Bandi tanyára,
 Tanyára,
 Ama gyöngé borjúhús vacsorára,
 Csorára.

Rajta üte Gönc városa megfogni,
 Megfogni.
 A két kezét kötéllel is megkötni,
 Megkötni.

Akkor kezde Angyal Bandi bámulni,
 Bámulni,
 A színében egészen megváltozni,
 Változni.

Megkötözik Angyal Bandit kötéllel,
 Kötéllel,
 Ugy kísérik fel Kassára, fegyverrel,
 Fegyverrel.

Egy itce víz, egy font kenyér a Bandi
 Számára,
 Harminchárom fontos vasat kezére,
 Lábára!

BIMBÓ JÓSKA.

Bimbó Jóskát megfogták
 A babódi nagy utcán.
 Kísérik a kis utcán,
 A számtartó udvarán.

A számtartó főhadnagy,
 Az számol a rabokrul.
 Egyet rá vág a hajdu.
 Bimbó Jóska eljajdul.

— Kéröm a hadnagy urat,
Mér' vág olyan nagyokat?
— Azért vágok nagyokat,
Hogy vödd észre magadat!

KIS SÁNDOR.

Volt egy úrnak hat szép fekete lova,
Volt is annak egy szép barna kocsisa,
Még vasárnap jó bort ivott kedvire.
Hétfőn reggel szépen ki volt terítve.

Jaj de véres a Kis Sándor ruhája,
Elvérezte a csorvási csárdába',
«Mosd ki, rózsám, ingem, gatyám fehérre,
Majd elmegyek a nagy törvény elébe. — —

Biró uram, adjon isten jó napot!»
„Isten hozott, édes fiam, mi bajod?“
«Biró uram nagyon súlyos a bajom, —
Legkedvesebb pajtásom szúrtam agyon!»

„Ülj le, fiam, nálunk itt a lócára
Elvégezzük a bajod nyolc órára,
Elvégezzük a bajod nyolc órára,
Ülj le, fiam, nálunk itt a lócára.“

Jaj de álnok a szegedi főbiró,
Maga hallgatja a rabot nem hajdu,
Ráncra szedi szemöldökét s úgy nézi,
Hogy a törvény Kis Sándort hogy' itéli.

Három kis lány felöltözött fehérbe,
Fehér selyem kendőt vett a kezébe,
Szépen kérik a vármegye hajduját:
Ne akasztassa fel azt az egy betyárt!

Kis Sándornak az udvarán van egy fa,
Tetejében csüng három szál pántlika,
A rózsája keservesen siratja :
Mert Kis Sándort katonának viszik ma!

AZ ÁRVA LEÁNY.

Ihon nevedek.
Egy arany almafa,
Körül folyta tövét
Gyenge gyopár virág ;
Alatta üldögél
Szegény árva leány.
Köti koszoruját,
Siratozza magát :
— «Sem apám, sem anyám,
Sem gondom viselő».

Az ajtón hallgatja
Egy kevély katona :
«Ne sirj, ne keseregj,
Szegény árva leány,
Leszek apád s anyád
Mint gondod viselő».

«Nekem bizony ne légy,
Te kevély katona,
Mert nekem is vagyon
Jegyösöm, gyűrösöm,
Kéért én elvártam
Hét szép esztendeig,
Hét szép esztendeig
Teljes harmadnapig.

De én még elvárom
Hét szép esztendeig,
Hét szép esztendeig,

Teljes harmadnapig ;
 De ha akkor se jó,
 Én aztán elmegyek
 Az apácák közé,
 Az apáca földre,
 Ott én amig élek
 Istent is szolgállok,
 Ha pedig meghalok :
 Isten előtt állok.

HÁROM TOLVAJ LEGÉNY.

Mind menyen, mind menyen
 Három tolvaj legén,
 Mind menyen, mind menyen
 Rengeteg erdőkön.
 Rengeteg erdőkön
 Görögöt érének,
 Görögöt megölék,
 Szekerét fölverék.

Mind menyen, mind menyen
 Három tolvaj legén,
 Korcsomát érének,
 Oda bémenének.
 Egyből azt kérdezik :
 «Hej korcsomárosné!
 Vagyon-e jó borod?»
 ,Borom is jó vagyon,
 Lányom is szép vagyon,
 Magam is vig vagyok.'
 Mind eszik, mind iszik
 Három tolvaj legén,
 De a legifjabbik
 Nem eszik, nem iszik,
 Nem eszik, nem iszik,
 Egyre szomorodik :

«Adta volna Isten,
 Hogy a rengő bőcsőm
 Lett volna koporsóm,
 Az én póla ruhám
 Bizony szemfödelem,
 Az én póla-kötőm
 Eresztő kötelem!»

JÁNOS URFI.

János urfi gondolkozik,
 Házasodni szándékozik,
 Nyergeli is paripáját,
 Hogy meglássa a mátkáját.

Nyereg alatt paripája,
 Könnyen felül a hátára,
 Maga ifju, hosszú lába,
 Nem magas a paripája.

János urfi, János urfi,
 Magát nem kergeti senki,
 Kár úgy sietve vágtatni,
 Kiért siet, megkaphatni.

János urfi hamarjába',
 A mátkája udvarába',
 Ül a mátka az ablakba,
 János urfit rég nem várja.

Szól a mátka az ablakba',
 Vigyék lovát a pajtába,
 A cselédek ezt megteszik,
 Lovát szalmával étetik.

János urfi palotába',
 Borult mátka a nyakába,

Sir, de miért, maga tudja,
Hogy miért sir, az ő bűja.

János urfi, jobb lett volna,
Otthon maradni pucokba',
A mátkája azért búsul,
Mért nincs maga tőle távol.

Akit igazán szeretnek,
Annak palacsintát sütnék,
Nem marad el a borhozás,
Székelyeknél ez a szokás.

János urfi haza jöve,
A trektából részt nem vöve,
Panaszolja az anyjának,
Édes anyja szól fiának :

Fiam Jankó, ott nem kellesz,
Keress magadnak mást, jobb lesz :
Ha nem keressz, te bánod meg,
Tudom, sógorod elég lesz.

A tanácsot nem fogadá,
Feleségit haza hozá,
Annyi is már a sógora,
Szerit számát ő sem tudja.

KAPITÁNYNÉ LESZEK.

«Megyek anyám, megyek,
Kapitányné leszek.»
Ne menj lányom, ne menj,
Eladlak én téged.
«Kihez anyám, kihez?»
Egy kovács legényhez.
«Nem kell anyám, nem kell,
Az a kovács legény :

Fuvónymogatni,
 Patkószeget verni . . .
 Rip, rip, rip! rop, rop, rop!
 Kapitányné lesznek!»

«Megyek anyám, megyek,
 Kapitányné lesznek.»
 Ne menj lányom, ne menj,
 Eladlak én téged.
 «Kihez anyám, kihez?»
 Egy diák legényhez.
 «Nem kell anyám, nem kell,
 Az a diáklegény :
 Könyvet olvasgatni,
 Falut tanítani . . .
 Rip, rip, rip! stb. . . .»

«Megyek anyám, megyek,
 Kapitányné lesznek.»
 Ne menj lányom, ne menj,
 Eladlak én téged.
 «Kihez anyám, kihez?»
 Egy molnár legényhez.
 «Nem kell anyám, nem kell,
 Az a molnár legény :
 Malomkövet vágni,
 Lisztet meregetni . . .
 Rip, rip, rip! stb. . . .»

«Megyek anyám, megyek,
 Kapitányné lesznek.»
 Ne menj lányom, ne menj,
 Eladlak én téged.
 «Kihez anyám, kihez?»
 Egy harangozóhoz,
 «Nem kell anyám, nem kell,
 Harangozó legény :
 Egyet-kettőt kongat,
 Mindég csak pufolgat . . .
 Rip, rip, rip! rop, rop, rop!
 Kapitányné lesznek! . . .»

TELEKI ÉVI.

Telekiné Évi lánya,
 Mind a legényeket várja.
 Hej, de mind hiába várja,
 Csak nem akad neki párja.
 Várja, ha jó piros hajnal . . .
 — S megérkeznek alkonyattal.
 Zsebkendejök messze kéklik,
 Úgy mennek az utcán végig.
 «Édes kedves szülő anyám,
 Szemet vetett egy fiú rám.
 Haja szőke, kék a szeme,
 Palkó Pista igaz neve.»
 ,Édes lányom, jól ismerem,
 Sokat ette a kenyerem.'
 «Édes anyám fáj a lelkem,
 Palkó Pistát megszerettem.
 Eressz ki a kapu elé,
 Mindjárt jönnek erre felé.»
 ,Nem eresztlek, kedves lányom,
 Mit is látnál a hitványon?
 Apja jobbágy, nem különb ő,
 Hitvány paraszt mindakettő.'
 Telekiné lánya, Évi,
 Anyját de hijába kéri.
 Fájdalmába', keservibe',
 Kimegyen a ház elibe.
 Ház elibe, kerek dombra, . . .
 Ott zuhog az Olt folyója.

*

«Édes anyám, jaj énnekem!
 Pistát el nem felejthetem.
 S mintsább haragodat lássam,
 Legyen az Olt hitestársam!»

VÁRADI JÓZSEF.

Tüzet fújt a pej paripa,
 Úgy vágat egy tiszt úr rajta.
 «Hová megyen hadnagy uram?»
 ,Lovagolok, édes fiam!'
 «Ez sem igaz, hadnagy uram.
 Aki megyen lovagolni,
 Egy-két legényt viszen az csak.
 Itt pedig van tizenkettő,
 Ki kijedet kíséreti.»
 Egy pajtásom bujdokol itt,
 Azt indultam megkeresni.
 Nagyot vétett urak ellen,
 De én hozom a kegyelmet.
 Nem tudod-e, merre leve?
 Váradi az igaz neve.»
 ,Hogy ne tudnám, hogy ne tudnám!
 Ott a falu felső végén
 Lakik az ő violája,
 Leghamarább ott találja.'
 Pásztor-legény uton marad,
 Hadnagy uram tovább halad.
 A kicsi ház ott fejrlik,
 Abba lakik Rofajiné,
 A Váradi szeretője,
 Most is ott vagyon mellette.
 ,Szép jó estét, Rofajiné!'
 «Adjon Isten, vitéz uram!»
 ,Udvarodon van-e vállu?
 Ihatnék a kis pej lovam.'
 «Ha ihatnék, megítatom,
 Ha ehetnék, abrakolom.»
 Megy a hadnagy a szobába,
 Váradit ott megtalálja.
 ,Add meg magad, te gazember!'
 A katonák megrohanják,
 Kezét lábát megvasazzák.

Hát ez a fa miféle fa?
 Hogy egy betű sincsen rajta.
 Ez a fa biz' afféle fa:
 Váradit akasszák rajta.

*

Ifjak, lányok, ügyeljeteK,
 A németnek ne higyetek!
 Mer' a német csuffá teszen,
 Akasztófa alá viszen.

SZŐKE MIHÁLY.

Szabó Juli, Szőke Mihály,
 Úgy szeretik egymást,
 Amikor csak találkoznak,
 Majd megeszik egymást.

«Hová mégy most gyöngé rózsám?»
 — Kérdi Mihály tőle,
 'Édes kincsem, Szőke Mihály,
 Megyek az erdőre.'

Elment Julis az erdőre,
 De nincs gondja fára,
 Három zsandár a ciher közt
 Várákózik rája.

Egyik teszi, másik veszi . . .
 Jaj, nem veszík észre!
 Szőke Sándor megérkezett
 Puskával kezébe.

«Hitvány személy! életemet
 Megkeserítetted!
 Puska-golyó igazságot
 Tegyen most feletted! . . .»

SELYÖM SÁRI.

Selyöm Sári azt álmodta :
 Hogy a kedvese megcsalta.
 Selyöm Sári jól álmodta,
 Mert őt biz a rég megcsalta.

Visszamondja erdő, berek,
 Selyöm Sári ugy kesereg.
 Amikor csak eszibe jut,
 Könyeitől ázik az ut.

Kimegyen a zöld erdőbe,
 Zöld erdőből buzaföldre,
 El akarja felejtteni,
 Búbánatát elrejtteni.

Búza földön kútat ére,
 Betekint a fenekére.
 Fenekibe magát látja,
 Hajh, de nem ismer magára.

Fejér Imre, értted leszen,
 Én halálom, kora veszttem!
 «Én Istenem verd meg érte,
 Aki eggyel be nem érte.»

NÓTA DAKÓ SÁNDORRÓL.

«Megyek apám, megyek,
 Bé Madéfalvára,
 Fényes uraságok
 Nagy gyűlést hirdettek —
 Madéfalvi rétre,
 Sok vitéz legények
 Gyülekeznek oda,

Én is elmegyek hát.»
 «Édes jámbor fiam,
 Ne menj el te oda!
 Német uraságok
 Hirdették a gyűlést,
 Jaj leszen ott nekünk.
 Német uraságok
 Mindég rosszak voltak,
 Szegény székely népre
 Mindég terüt hoztak.
 Sok anyának szivét,
 Bánatba keríték,
 Kinnal nevelt fiát
 Katonának vitték,
 Ne menj fiam oda!»
 «Édes lelkem apám,
 El kell nekem mennem,
 Nem szabad én nekem
 Hamar megijednem.
 Fényes német tisztek
 Ha eljesztenének,
 Szép szőke leányok
 Reám se néznének,
 El kell nekem mennem!

*

Elment Dakó Sándor,
 El Madéfalvára.
 Fényes német tisztek
 Nagy gyűlést hirdettek,
 Madéfalvi réten
 Összegyülekeztek.
 Akkor méne oda
 Dali Dakó Sándor
 Szürke paripával,
 Piros tarsolyával.
 Dali szép legények
 Kiállottak sorba,

Egytől-egyig mindeniknek
 Vére hullott porba.
 Dali Dakó Sándor,
 Mért is jövé! ide!?
 Anyád fájdalmára,
 Magadnak vesztire!
 Jobb lett volna neked
 Apádra hallgatni,
 Otthon megmaradni ;
 Most a sasok jőnek
 Rajtad mullatozni,
 Husodból lakozni!

ÁRVA GILICÉRŐL.

Oh! mint búsul kis gilice,
 Aki társát elvesztette ;
 Társát egy vad elkergette,
 Talán eddig meg is ölte.
 Én elmegyek arra helyre,
 Hol kiomlott piros vére,
 Hol szaggatták szálkás húsát,
 Ott rakatok egy kápolnát ;
 A csontjából kirakatom,
 A vérivel föliratom :
 Hogy vagyon az árva dolga,
 Ki hazáját rég elhagyta!
 Én egy igaz árva voltam,
 Ki hazámat rég elhagytam,
 Viz mentére elindultam
 Ha megtalálnám a társam.
 A királyné ablakában
 Egy kis arany galickában
 Megtaláltam ; de rabságban,
 Így énekel bánatában :
 «Hej gilice, kis gilice,
 Mért jöttél te ilyen messze!

Menj vissza te arra helyre,
 Honnét jöttél ilyen messze!»
 S visszafordult arra helyre,
 Honnét jött ilyen messzire,
 Fejét földre csüggesztette,
 Szárnyát széjjel terjesztette,
 Magát holttá eresztette :
 Hogy a társát elvesztette.

DANCSUJ DÁVID.

Bodok felett vagyon egy kis sűrű berek,
 Szegény Dancsuj Dávid a között kesereg,
 Nem jó Dávid, nem jó, sirni, keseregni,
 Ha meglát valaki, hova tudsz ellenni?...
 Az a fekete föld ketté hasadhatna,
 Szegény Dancsuj Dávid belé ború'hatna.
 De a fekete föld ketté nem hasadhat,
 Szegény Dancsuj Dávid belé sem ború'hat.
 «Adjon Isten annak ezernyi ezer jót,
 Ki az én bölcsőmet megrendítette vót.
 Köszönöm apámnak s az édes anyámnak,
 Mert jó fiat nevelt bolygó katonának,
 Az ország rabjának.
 Mennyi égen csillag, író deák vóna,
 Mennyi réten fűszál, mind pennaszár vóna.
 Menyi erdő-lapi, mind papiros vóna,
 Veres tenger hobja mind tentalé vóna :
 Az én sok bánatim még se' férne réa,
 Még se' férne réa».

GYÖRBIRÓ ÁRON.

Jaj de szépen harangoznak
 Az úzoni torony alatt!
 Szegény Györbiró Áronnak,
 Szegény Györbiró Áronnak.
 Áron, Áron, mit gondolál,
 Mikor a vizre indulál?
 Én egyebet nem gondoltam :
 Négy kerekemet megmostam.
 Jó barátim! kik valátok,
 Kik a viz szélén állátok,
 Kezem nyujtám, nem szánátok,
 Életem végét várátok.
 A gát alól kifogának,
 Lepedőbe takarának,
 A nagy úton felvivének,
 Györbiróni bétevének.
 Édes anyám! nyisd kapudot,
 Halva hozzák szép fiadot.
 Készítsd fel a nyujtó padot,
 Öltöztess fel szép fiadot.
 Engem anyám ne sirasson,
 Értem könnyet ne hullasson!
 Sirasson meg az én mátkám,
 Az én Pümkösti Márikám!

A RAB LEGÉNY.

Véremmel irattam
 E kis cédulácskám,
 De nincs oly követem,
 Kitől elküldhessem.
 Méhemtől küldeném,
 Félek, mezőre száll,
 Kedve szerint való

Virágjára talál.
Szarkától küldeném,
De igen cserregő,
Titkos bánatimat
Félek, kicserregi.
Készülj édes fecském!
Vidd el levelecském :
Se nem olyan közel,
Se nem olyan messze
Csak túl a tengeren
Harminc mérföldnyire,
Ahol nevededik
Egy kerek dombocska.
Egy kerek dombocska,
Egy kicsi falucska,
Tudom megismered
Az én rózsám házáat.
Ónos az ablaka,
Üveg az ajtaja,
Az ablak alatt van
Egy édes almafa.
Édes az almája,
Hamis a gazdája,
Adta vóna Isten,
Ne ismertem volna.
Fekete két szemem
Ki nem sirtam volna,
Gesztenyeszín hajam
Meg nem őszült volna.
Ha kérdi : hogy vagyok?
Mondd meg : hogy rab vagyok
Magam egészségben,
Szivem gyötrelemben!

BAGI ANDRÁS.

Fölszállott a páva vármegye házára,
 Szegény Bagi András most esett rabságba :
 Se nem a gulyáér', se nem az ökörér',
 Hanem Sinka Pista fejbe csapásáér'.
 Már Bagi Andrásnak minek a bokréta?
 Mikor már ő is csak egy szál levendula,
 Egy szál levendula, két szál tubarózsa,
 Mert Sinka Pistának ő volt a gyilkosa.
 Egyszer ütött oda : véres lett fokosa,
 Másszor ütött oda : elálott a szava.
 Pátfalvi temető balra van bevetve,
 Szegény Sinka Pista oda van temetve.
 Már Sinka Pistának huzzák a harangot,
 De Bagi Andrásnak csörgetik a láncot.

VASÁRNAS DÉLUTÁN.

Még vasárnap délután,
 Még vasárnap délután —
 Alá sétált az utcán,
 Alá sétált az utcán.

Mondta neki az anyja,
 Mondta neki az anyja :
 «Pista fiam, gyűj haza,
 Pista fiam, gyűj haza!»

«Édes anyám, nem mögyök,
 Édes anyám, nem mögyök,
 Délután megfürödök,
 Délután megfürödök.

Nem a Tisza szélibe,
 Nem a Duna szélibe :
 A csárda közepibe,
 A csárda közepibe.

De nem vizbe, ha' vérbe,
 De nem vizbe, ha' vérbe —
 A csárda közepébe,
 A csárda közepébe . . .

Édes anyám, édesem
 Édes anyám, édesem,
 Van-e ruhám szennyesen?
 Van-e ruhám szennyesen?

Ha nincs ruhám szennyesen,
 Ha nincs ruhám szennyesen :
 Hoztam egy párt véresen,
 Hoztam egy párt véresen!»

SÁROSDI ILUS.

Sárosdi Ilusnak fekete a szeme,
 Jaj de szépen illik rá a szemöldöke!
 Szőke legény, hogyha aztat megláthatja,
 Jaj de szerelmesen mosolyog rá szája!

A földvári tömlőc a Dunaparton van,
 Siák Jancsi régen már abban fogva van,
 A Siák Jancsinak gyors inge, gatyája
 Gyöngén lobog, ha áll a tömlőcajtóba.

A Siák Jancsinak helyes a csizmája,
 Ráverték a vasat picinyke lábára.
 A tömlőc oldala vetett nyoszolyája,
 A tömlőc teteje takaró párnája.

Kedden nyolc órakor feláll az ur széke,
 A Siák Jancsinak jelen kell lennie ;
 Sárosdi Ilusnak szive majd meghasad,
 Ha a Jancsi lábán meglátja a vasat.

A Sárosdi Ilus piros cipellője
 Nem sétál már többé a tömlőc elébe ;
 Mert a Siák Jancsit ítelték fogságra,
 Csütörtökön viszik négy lovon Szegszárdra.

SZEGÉNY BIRÓ JANCSI.

Szegény Biró Jancsi
 Beh sokat szenvedett,
 Hej, mikor a ladikból
 A Dunába esett!

Eleget kajdászott,
 De senki nem hallá,
 Haj, csak egy molnár legény
 Malomból siratá.

Engem, szőke habok,
 Csöndesen vigyetek,
 S hej, osztán, oda alá,
 Oda kitegyetek! . . .

BODÓ MARIS.

Bodó Maris patyolatja,
 Hábor Miska lobogtatja,
 De mind addig lobogtatja,
 A farsangon haza kapja,
 A farsangon haza kapja.

Harangoznak, harangoznak,
 De nem délre harangoznak,
 Szőke piros leányt hoznak,
 Az elébe harangoznak,
 Az elébe harangoznak.

AZ ELKÉSETT ESKÜVŐ.

Felment a pap pördikálni,
Szegény legényt kihirdetni.
Sötét az éjtszaka,
Babám kísérj el haza.

Szegény legényt kihirdetni,
Barna kis lányt esküdtetni.
Sötét az — sat.

Alig várták a bemenést,
A templombul a kigyüvést.
Sötét az — sat.

Alig értek három házot,
A menyasszony megbabázott.
Sötét az — sat.

KOZMA PISTA.

Jaj de rideg az egri vár szobája!
Kozma Pista vagyon abba bezárva ;
Kilenc golyó járta átal a testét :
Szánja-bánja elkövetett esöttét.

Szomorufüz hajlik az ablaktyára :
Talán az is Kozma Pistát sajnálja ;
Kis madár is azt csevögi az ágon :
Pista, én is szabadulásod várom.

— Ne várd, ne várd az én szabadulásom,
Inkább várjad az én gyászos halálom ;
Nincsen pardon az én bűnös fejemnek,
Jó éjtszakát mondok én az életnek!

A MEGVERT KOMA.

Ha bemegyek, ha bemegyek a csárdába borinnya,
 Én utánam, én utánam ne járjon senki sirnya!
 Ha betörik az én árva fejemet,
 Ne mosogasd az én véres kendőmet.

Hiába is mosogatnád az én véres kendőmet,
 Hiába is kötögetnéd szegény árva fejemet;
 Meglátszik a botja helye az én köröszt komámnak
 Hej de csufja lettem én a világnak!

A MEGCSALT LEÁNY.

Egy asszonynak vagyon három lánya :
 Kettőnek van kivarrott szoknyája,
 Harmadiknak szép ringó bölcseje,
 Abba' fekszik szép fattyú-gyermeke.

A lábával el is ringatgatja,
 A szájával el is csicsigatja :
 «Hejli, hujli, csicsijja babája,
 Szerелеmből jöttél a világra...

«Lányok, lányok, rólam tanuljatok :
 A legénynek csókot ne adjatok ;
 Mer' az a csók nem esik hiába —
 Könnyed csordul a bölcső gombjára.»

KATÓ.

«Sok jó estét, Kató fiam!»
 «Adjon isten, szivem uram!»

«Magas az ágy, Kató fiam.»
 «Fölvettem, szivem uram.»

«Mozog az ágy, Kató fiam.»
 «Egér van benn, szívem uram.»

Elvágta a Kató nyakát,
 Árván hagyta Jancsi fiát.

A BETYÁR SZERETŐJE.

Ennek a kis lánynak nincs babája,
 Pandur-káplár jár az udvarára.
 «Pandur-káplár jöjjön be,
 Magam vagyok idebe
 A szobába.»

Kimegy a kis kertbe rózsát szedni,
 Utánna a pandúr megkötözni.
 «Eressze el a karom,
 Ezt a betyárt akarom
 Megölelni.»

SOBRI JÓZSI.

Sobri Józsi a pincében,
 Kalamáris a kezében,
 Csak azt írja levelében :
 Porkolábné az ölében.

Porkolábné aranybárány,
 Aranybetű van a vállán ;
 Aki aztat elolvassa,
 Sobri Józsi neven rajta.

Porkolábné fejketeje,
 Aranycipke az eleje ;
 Az sem az ő pénze ára :
 Sobri Józsi vette rája.

Sobri Józsi kaszát lopott,
 Abból sarkantyút vágatott ;
 — Udvaromban meg ne pendítsd,
 Bús szívemet ne szomorítsd!

MIT SIRSZ...

«Mit sirsz, mit keseregsz, édes feleségem?
 Van nékem jószágom, sok szép gazdaságom,
 Sok szép gazdaságom, szép szántóföldeim,
 Szép szántóföldeim, jó termő szőleim,
 Jó termő szőleim, három gulya marhám,
 Három gulya marhám, négy szép hintós lovam,
 Négy szép hintós lovam, kőből rakott váram,
 Kőből rakott váram, szép eladó lányom!»

«Verje meg az Isten sok szép gazdaságod,
 Hordja el az árvíz szép szántóföldeid,
 Jégeső verje el jó termő szőleid ;
 A menykő csapja meg négy szép hintós lovad,
 A dög eméssze meg három gulya marhád,
 Szakadjon hegyibéd kőből rakott várad,
 Magam se érjem meg a holnapi napot :
 Hogyha nincsen néked ifjú legénységed!»

A THURYNÉ LÁNYA.

Eresz alatt csicsereg a fecske,
 Párját híjja minden áldott este,
 Párja elszállt messzi, messzi tájra,
 Levelet vitt Talián országba.

Éjfél után hármát ver az óra,
 — Szép virágszál, gyűj ki csak egy szóra!
 Vendéged gyűtt messzi, messzi tájról,
 Barna legény Talián országból.

— Barna legény, jaj be későn gyüttél,
Jaj de nagyon hamar árva löttél!
A menyasszony vár má' réges-régen,
Fehér ágyon kiterítve szépen.

Megkondult a halotti gyászének,
Összeomlott a kis fecskefészek ;
Omlik-bomlik a Thurné háza,
Rég elhervadt szép eladó lánya!

AZ ÚR JÉZUS-KRISZTUSRÓL.

(Krisztus-monda.)

Mikor az Úr Jézus ezen a földön járt,
Elment Jeruzsálembe s ott szállást nem talált.
Bement egy házba, vendégfogadóba :

«Adj Isten jó estét, neked édes Uram!
Adhatnál-e szállást a Jézus-Krisztusnak,
Az ő érdeméért, kinszenvedéséért?»

«Nem adhatok, szegény, mert sok vendégem ~~lesz~~,
Majd azok belőled majd csúfot úznének
A Jézus-Krisztusnak az ő érdeméért,
Kinszenvedéséért.»

«Menj el Péter, menj el a város végére,
Ott lakik egy szegény özvegyasszony.»

«Adj' Isten jó estét, Veronika asszony!
Adhatnál-e szállást a Jézus Krisztusnak,
Az ő érdeméért, kinszenvedéséért?»

«Van énnekem házam, három vetett ágyam.
A legszebbikébe lefektetem Jézust.»

Fejénél fölkelte ragyogó napvilág,
Lábánál fölkelte tündöklő holdvilág . . .

HÁROM ÁRVA.

Temetőnek bánatfája,
Az alatt sir három árva.

«Kelj föl, kelj föl, édes anyám,
Lerongyollott az én ruhám!»

— Nem kelhetek, édes lányom,
Szanaszét van minden csontom.

«Kelj föl, kelj föl, édes anyám,
Szennyes az én ingem, gatyám.»

— Édes fiam, nem kelhetek,
Megszíttá föld a testemet.

«Kelj föl, kelj föl, édes anyám,
Ugy vágyom a csókod után!»

— Nem kelhetek, lelkem ága,
Koporsóba vagyok zárva.

«Ki visel majd gondot mi ránk?
Kelj föl, kelj föl, édes anyánk!»

— Vagyon nektek mostohátok,
Aki gondot visel rátok.

«Mikor fésüli a fejünk :
Sarkunkon foly piros vérünk.»

«Mikor fehért ad hátunkra :
Vérrel virágzik az alja.»

«Mikor kenyért ad a kézbe :
Hét ördög ül a szemébe.»

A KIRÁLYFI.

Egyszer egy királyfi
 Mit gondolt magában,
 Egy bohó királyfi
 Mit gondolt magában?

Lehányta magáról
 Királyi ruháját,
 Egy bohó királyfi
 Királyi ruháját.

Rávette helyette
 A kocsis gunyáját,
 A bohó királyfi
 A kocsis gunyáját.

Elindult megkérni
 Szegény ember lányát —
 Szegény kocsis legény
 Szegény ember lányát.

Adj isten jó napot,
 Szegény ember lánya!
 Be szabad-e gyünnöm.
 Szegény ember lánya?

Fogadj isten kendnek,
 Szegény kocsis legény,
 Hozta isten, hozta,
 Szegény kocsis legény!

Üljön le minálunk,
 Nálunk kanapéra,
 Szegény kocsis legény
 Nálunk kanapéra.

Nem azért jöttem én,
 Hogy én itt leüljek,
 Nem érek én arra,
 Hogy én itt leüljek.

Hanem azért jöttem :
 Jösz-e hozzám, vagy sem?
 Szegény ember lánya,
 Jösz-e hozzám, vagy sem?

Elmegyek én kendhez,
 Szegény kocsis legény.
 Illik kend én hozzám,
 Szegény kocsis legény!

Akkor a királyfi
 Mit gondolt magában,
 Trallala, trallala,
 Mit gondolt magában?

Elindult megkérni
 Gazdag bíró lányát,
 Trallala, trallala,
 Gazdag bíró lányát.

Adj isten jó napot
 Gazdag bíró lánya,
 Trallala, trallala,
 Gazdag bíró lánya!

Fogadj isten kendnek,
 Szegény kocsis legény,
 Trallala, trallala,
 Szegény kocsis legény!

Üljön le minálunk,
 Nálunk a — lócára,
 Trallala, trallala,
 Nálunk a — lócára!

De nem azért jöttem,
 Hogy én itt leüljek,
 Trallala, trallala,
 Hogy én itt leüljek.

Hanem azért jöttem,
 Jöss-e hozzám, vagy sem?
 Trallala, trallala,
 Jöss-e hozzám, vagy sem?

Gazdag leány vagyok,
 Gazdag legényt várok,
 Trallala, trallala,
 Gazdag legényt várok!

Akkor a királyfi
 Mit gondolt magában,

A bohó királyfi
 Mit gondolt magában?
 Lehányta magáról
 A kocsisí gunyát,
 Rávette helyette
 A királyi pompát.
 Elindult megkérni
 Gazdag bíró lányát;
 Be szabad-e gyünnöm,
 Gazdag bíró lánya?
 Hozta isten, hozta,
 Fényes királyurfi,
 Trallala, trallala,
 Fényes királyurfi!
 Üljön le hát nálunk
 Selyem kanapéra,
 Trallala, trallala,
 Selyem kanapéra.
 De nem azért jöttem,
 Hogy én itt leüljek,
 Trallala, trallala,
 Hogy én itt leüljek;
 Hanem azért jöttem:
 Jösz-e hozzám, vagy sem?
 Gazdag bíró lánya,
 Jösz-e hozzám, vagy sem?
 Elmegyek én kendhez
 Fényes királyurfi,
 Illik kend én hozzám,
 Fényes királyurfi!
 Nem kellesz énnékem.
 Gazdag bíró lánya . . .
 Kell nékem, kell nékem
 Szegény ember lánya!

GYÖNGYVÁRI KATICA.

, Istenem, istenem!
 Ugyan mi lelt engem?
 Három rőf pántlika
 Körül nem ér engem;
 Eddig egyet vettem,
 Bokorra kötöttem,
 De már hármat vettem:
 Bokrot nem köthettem.»

,Lányom, édes lányom,
 Gyöngyvári Katicám!
 Hogy' van a te ruhád?!
 Elől rövidedik,
 Hátul hosszabbodik.'

„Anyám, édes anyám,
 Kedves édes anyám!
 Szabó nem jól szabta,
 Varró nem jól varrta.“

,Lányom, édes lányom,
 Gyöngyvári Katicám!
 Szabó is jól szabta,
 Varró is jól varrta...
 Verje meg az isten
 A re roszvoltodat!'

„Anyám, édes anyám,
 Kedves édes anyám!
 Aki a nagy hétben
 Hétszer megkéretett:
 Attól van énnekem
 Hét hónapos terhem!“

,Lányom, édes lányom
 De nagy szajha lettél,

Engem a házamba'
 Megszégyenítettél . . .
 Vigyétek, vigyétek,
 Katonák, vigyétek!
 Mélységes tömlőcöm
 Mélyére tegyétek!' . . .

„Lányom, édes lányom
 Gyöngyvári Katicám,
 Ugyan mit álmodtál
 E hosszú éjtszakán?“

„Az én sárga keztyűm
 Az én kezemen volt,
 Az én piros cipőm
 Az én lábamon volt.,,

„Lányom, édes lányom,
 Gyöngyvári Katicám!
 A te sárga keztyűd :
 Lesz a kimulásod,
 A te piros cipőd
 Lesz a vérontásod!“

„Engedjetelek egyet :
 Hadd irok levelet
 Az én galambomnak,
 Árhádi Jánosnak.
 Az én hüvelyk újjam
 Az én író pennám,
 Az én könnyhullásom
 Az én író tentám. —
 Hollóm, édes hollóm
 Vidd el leveletem,
 Az én galambomnak,
 Árhádi Jánosnak!»

A hollótúl ne küld,
 Mert a holló olyan :

Ahol dögöt talál,
Ott mindenütt leszáll.

«Szarkám, édes szarkám,
Vidd el levelemet
Az én galambomnak,
Árhádi Jánosnak!»

A szarkától se küld,
Mert a szarka csacska,
Titkos verseidet
Nem igen tagadja.

«Fecském, édes fecském,
Vidd el levelemet
Az én galambomnak,
Árhádi Jánosnak.
Ha útban találod :
Tedd a jobb vállára,
Ha otthon találod :
Tedd a tányérjára!» . . .

„„Kocsisom, kocsisom,
Kedves fullajtárom!
Fogd be a lovakat
A fekete gyászba,
Most viszik galambom
A halál-órára! . . .
Testem a testeddel
Egy sirban nyugodjon!
Vérem a véreddel,
Egy patakot folyjon!
Lelkem a lelkeddel,
Egy istent imádjon! . . .““

SZŐCS MARCSA.

Este van, este van, hatot üt az óra,
 Minden asszony, leány, készül a fonóba ;
 Szegény Szőcs Marcsa is elindul magába'
 Először megütik, leesett a hidra,
 Másodszor megütik, elállott a szava,
 Harmadszor megütik, véres volt a foka,
 A kis balta foka.

«Kérlek rózsám, kérlek, kérlek az egekre,
 Egy-két szavaimat vedd be a füledbe :
 Szerelmes szívemnek gyémántos Marisa,
 Mért levél, mért levél másnak hites társa,
 Szívemnek gyilkosa?»

Zilahi Pistának nem kell a bokréta,
 Szegény Szőcs Marcsának ő volt a gyilkosa.
 «Vérem a vérével egy patakot mosson,
 Testem a testével egy sirban nyugodjon,
 Egy sirban nyugodjon!»

A torjai rétet körülfogta a köd,
 Pistára, Marcsára most huzzák a földöt,
 Főtül való fája ki vagyon rovázva,
 Fekete pántlika van reá csukrozva.
 Szépen rá csukrozva.

A torjai templom körül van árkolva,
 Két szál szép rozmarin van belé plántálva,
 Öntözzétek lyányok, hogy el ne hervadjon,
 Szeretőtök szive meg ne háborodjon,
 Meg ne háborodjon.

SZŐCS MÁRI.

(Változat.)

O de hideg, nedves idő!
 Hó esik-e, vagy eső?
 Hó sem esik, eső sem hull,
 Az én kedvem csak elborul.
 «Elmenek én, édes anyám,
 Elteszi-e a vacsorám?»
 — El is teszem a vacsorád.
 Éjféljáig várok is rád.

Este, este hét az óra,
 Szőcs Mária megy a fonóba,
 Azért megyen a fonóba,
 Hogy fonjon szemborítóra.

«Máris, Máris, te vagy-e az?
 Olyan könnyen hova ballagsz?
 Elbucsuztál az anyádtól,
 Szülő, növelő dajkádtól?»
 «Elbúcsuztam, kérve jöttem,
 Szivességét megköszöntem;
 El is teszi a vacsorám,
 Várni is fog éjfélre rám.»

«Reád ugyan hiába vár,
 Enyimnek kell lenned immár;
 Ne siess úgy a fonóba,
 Állj meg, állj meg csak egy szóra!
 «Egy szóra sem állhatok meg,
 Mert a tied nem lehetek.
 Egy szó annyi legyen, mint száz
 Énutánam hiába vársz.»

Este, este, tíz az óra,
 Piros vér hull a friss hóra.
 Odavan a Szőcsné lánya,
 Jaj de hideg a párnája.

«Lányom, lányom, édes lányom!
Elhervasztott virágszálom,
Te elmentél a fonóba,
Hogy fonjál szemborítóra.»

«Csillag voltam, lefutottam,
Rózsa voltam, elhullottam.
Az én éltem kimulása
Egész falu busulása.
A leányok hófehérbe,
A legények feketébe.
Ugy visznek a menyegzőre,
A nagy-kendi temetőbe;
Ott van az én ágyam vetve,
Ott leszek én eltemetve.»

VILÁGSZÉP ERZSIKE.

Kiment a kisasszony arany székre ülni,
Aranszékre ülni, arany inget varrni.
Feltette a lábát egy kis arany székre,
S egy pár arany gyűrű csördült az ölébe.

Anyám, anyám, anyám, mi annak a jele,
Egy pár arany gyűrű csördült az ölembe?
«Lányom, édes lányom, az annak a jele,
Örökös urfinak adtalak kezébe.»

Anyám, anyám, anyám, minek adott annak,
Inkább adott volna egy pujkapásztornak! . . .
Inasom, inasom, kezem táplálója,
Eredj föl a hegyre, ama nagy toronyba!

Nézz széjjel, nézz széjjel a bécsi pusztába,
Nem látsz-e valakit, nem látsz-e valakit!?
«Kisasszony, kisasszony, nem látok én senkit,
Nem látok én senkit, nem látok én semmit.»

Pujkáim, pujkáim, kezem nevelési,
Földre boruljatok, engem sirassatok,
Ruháim, ruháim, testem táplálói,
Szegről lehulljatok, engem sirassatok!

Inasom, inasom, kezem táplálója,
Eredj fel a hegyre, ama nagy toronyba ;
Nézz széjjel, nézz széjjel a bécsi pusztába',
Nem látsz-e valakit, nem látsz-e valakit?

«Kisasszony, kisasszony, látok már valakit,
Tizenkét kocsival, negyven szolgálival.»
Bárcsak Isten adná, míg ide jönnének,
Míg ide jönnének, ki is teritnének!

— Jó napot, jó napot, ismeretlen anyám!
Hol vagyon, hol vagyon Erzsébet szép mátkám?
«Elment ő a kertbe virágot szaggatni,
Bokrétát kötözni, urfiaknak adni.»

— Nincsen ott sehol se, ismeretlen anyám,
Hol van hát, hol van hát Erzsébet szép mátkám?
«Mit tűröm, tagadom, már ki kell vallanom.
A nagy ebédlőben ki is van terítve . . .»

Csináltatsz-e nekem valami koporsót?
— Csináltatok, rózsám, márványkő koporsót,
Behuzatod-e majd valami vászonnal?
— Behuzatom, rózsám, fekete fátyollal!

Kivereted-e hát valami szögekkel?
— Kiveretem, rózsám, arannyal, ezüsttel!
Kivitetesz-e vajjon valami cigánnyal?
— Kivitetlek, rózsám, királyurfiakkal!

Meghuzatod-e majd a hármass harangot?
— Meghuzatom, rózsám, mind a tizenhatot!
Kikisérsz-e rózsám, hacsak a kapuig?
— Kikisérek, rózsám, a nyugodalomig!

AZ ÁSPIS KIGYÓ.

Lehajtám fejemet
Csipkebokor alá,
S kebelembe bújék
Egy nagy áspis kigyó.
Szivem szorongatja,
Piros vérem szíjja,
Gyenge derekamat
Majd átalszakítja.

«Vedd ki, apám, vedd ki,
Kebelembe bújót,
Kebelembe bújót,
A nagy áspis kigyót!
Sziveim szorongatja,
Piros vérem szíjja,
Gyenge derekamat
Majd átalszakítja.»

«Inkább elleszek én
Az egy fiam nélkül,
Mint hogy már ellennék
Az egy kezem nélkül
Eridj az anyádhoz,
Majd talán kiveszi.»

«Vedd ki, anyám, vedd ki,
Kebelembe bújót,
Kebelembe bújót,
A nagy áspis kigyót!
Szivem szorongatja,
Piros vérem szíjja,
Gyenge derekamat
Majd átalszakítja.»

«Inkább ellennék én
Az egy fiam nélkül,

Mint hogy már ellennék
 Az egy kezem nélkül.
 Eridj a bátyádhoz,
 Majd talán kiveszi.»

«Vedd ki, bátyám, vedd ki,
 Kebelembe bújót,
 Kebelembe bújót,
 A nagy áspis kigyót,
 Szivem szorongatja stb.»

«Inkább elleszek én
 Az egy öcsém nélkül,
 Mint hogy már ellennék
 Az egy kezem nélkül.
 Eridj az ágyodhoz,
 Majd talán kiveszi.»

«Vedd ki, ángyom, vedd ki,
 Kebelembe bújót stb.
 «Inkább elleszek én
 Kisebb uram nélkül,
 Mint hogy már ellennék
 Az egy kezem nélkül.
 Eridj az öcsédhez,
 Majd talán kiveszi.»

«Vedd ki, öcsém, vedd ki,
 Kebelembe bújót stb. stb.»
 «Inkább elleszek én
 Az egy bátyám nélkül,
 Mint hogy már ellennék
 Az egy kezem nélkül.
 Eridj a rózsádhoz,
 Majd talán kiveszi.»

«Vedd ki, rózsám, vedd ki
 Kebelembe bújót,

Kebelembe bújót,
A nagy áspis kigyót!
Szivem szorongatja,
Piros vérem szíjja,
Gyenge derekamat
Majd átalszakítja».

«Inkább elleszek én
Az egy kezem nélkül,
Mintsem én ellennék
A galambom nélkül.»

SZÉP ÖRZSÉBET.

«Lányom, édes lányom,
Szép Örsébet lányom,
Talán nem is tudod,
Hogy férjhez adtalak?»

«Anyám, édes anyám,
Kedves szülő dajkám,
Milyen az, milyen az,
Kinek oda-adtál?»

«Lányom, édes lányom,
Szép Örsébet lányom,
Olyan az, olyan az,
Mint a fehér galamb!

Olyan az, olyan az,
Mint a fehér hattyu,
Annál is fehérebb,
Mint az bárány gyapju!»

«Hol vagyon, hol vagyon,
Én jegybeli mátkám?»
— Ékes kamarában
Csinosítja magát!

«Anyám, édes anyám,
Kedves szülő dajkám,
Nem olyan, nem olyan,
Amilyennek mondtad!»

«Jó napot, jó napot,
Én jegybeli mátkám!»
— Hozta isten, hozta
Kedves vőlegényem!

Azonnal felkapja
Kengyelbe szorítja,
Tüskékről tüskékre,
Bokrokról bokrokra.

«Ne vigy már oly nagyon
Kedves vőlegényem!
Szép fehér harisnyám
Térdig vérben úszik.»

Annál jobban hajtja,
Kengyelbe szorítja,
Tüskékről tüskékre,
Bokrokról bokrokra.

«Ne vigy már oly nagyon,
Kedves vőlegényem,
Az én finom ruhám
Derékig vérben már.»

Annál jobban hajtja,
Kengyelbe szorítja,
Tüskékről tüskékre,
Bokrokról bokrokra.

«Ne vigy már oly nagyon
Kedves vőlegényem,
Szép piros pántlikám
Nyakig vérben van már.»

Annál jobban hajtja,
Kengyelbe szorítja,
Tüskékről tüskékre,
Bokrokról bokrokra.

«Ne vigy már oly nagyon
Én jegybeli mátkám,
Megjegyed a vérem
Mindjárt szörnyet halok!»

Annál jobban hajtja,
Kengyelbe szorítja,
Tüskékről tüskékre,
Bokrokról bokrokra.

«Fiam, édes fiam,
Kedves, édes fiam,
Mi' menyasszonyt hoztál
Hogy nem szól én hozzám?
Se kezit nem nyujtja,
Se szavát nem adja.»

«Anyám, édes anyám,
Kedves édes anyám,
Nem menyasszonyt hoztam,
De halottat hoztam!»

«Menyem, édes menyem,
Szép Örsébet menyem,
Nem is ismertelek,
Mégis szerettelek.

Sok szép vendégeim
Gyászba öltöztetted,
Fiamat, magamat
Megkeserítetted!»

HALÁLTÁNC.

Táncolnak, táncolnak
 A sári legények
 A sári ivóba.
 Köztük van, köztük van
 Darvas Kis Kelemen.
 Nem eszik, nem iszik,
 Sem a táncba nem áll.

Elmentek, elmentek
 A sári legények
 Sári birónéhez,
 Sallai Katához.
 — Jó napot, jó napot,
 Jó sári biróné,
 Eljöttünk, eljöttünk
 Sári birónéhez,
 Sallai Katához.
 — Anyám, édes anyám,
 Gazdag édes anyám,
 Hozza be hát nekem
 Azt a báli ruhám!
 Aranyfejű pártám,
 Kis kamuka szoknyám,
 Keskeny talpu csizmám!

Elmentek, elmentek
 A sári legények
 A sári ivóba.
 — Gyere hát táncolni
 Sári bíró lánya
 Sallai szép Kata!
 — Nem menek, nem menek
 Darvas Kis Kelemen,
 Piszkos a te ruhád,
 Szennyos leszek tőle.

— Másodszor is mondom,
 Gyere hát táncolni
 Sári bíró lánya
 Sallai szép Kata!
 — Nem menek, nem menek,
 Darvas Kis Kelemen,
 Piszkos a te ruhád,
 Szennyos leszek tőle.

— Anyám, édes anyám,
 Hozza be hát nekem
 Azt a báli ruhám!
 A selyem kalapom,
 A bársony kabátom ;
 A zsebit rakja meg
 Arannyal, ezüsttel.
 Most harmadszor mondom,
 Gyere hát táncolni
 Sári bíró lánya,
 Sallai szép Kata!
 Csufot tettél rajtam,
 Csufot teszek rajtad!
 Muzsikás, muzsikás,
 Tizenkét muzsikás,
 Ha este meghuzod,
 Reggel legyen vége,
 Ha reggel meghuzod,
 Este legyen vége!
 — Eressz el, eressz el,
 Darvas Kis Kelemen!
 Aranyfejű pártám
 A fejembe dagadt.
 — Dehogy eresztelek!
 Hétszer kérettelek,
 Ha nekem nem adtak,
 Másnak se adjanak!
 Muzsikás, muzsikás,
 Tizenkét muzsikás,

Ha reggel meghuzod,
 Este legyen vége,
 Ha este meghuzod
 Reggel legyen vége!
 — Eressz el, eressz el,
 Darvas Kis Kelemen!
 Kis kamuka szoknyám
 Derekamra dagadt.
 — Dehogy eresztelek!
 Hétszer kérettelek,
 Ha nekem nem adtak
 Másnak se adjanak.
 Muzsikás, muzsikás,
 Tizenkét muzsikás,
 Ha reggel meghuzod
 Este legyen vége,
 Ha este meghuzod
 Reggel legyen vége!
 — Eressz el, eressz el,
 Darvas Kis Kelemen,
 Vékony talpu csizmám
 Teli aludt vérrel!
 — Dehogy eresztelek!
 Hétszer kérettelek,
 Ha nekem nem adtak
 Másnak se adjanak.
 Muzsikás, muzsikás,
 Tizenkét muzsikás,
 Ha reggel meghuzod
 Este legyen vége,
 Ha este meghuzod
 Reggel legyen vége!
 — Eressz el, eressz el,
 Darvas Kis Kelemen!
 Jaj, már oda vagyok,
 Mindjárt szörnyet halok.
 Fogjatok meg engem
 Jó lány pajtásnéim!
 Vigyetek el engem

Sári birónéhoz,
 Az édes anyámhoz.
 Nyisd ki anyám, nyisd ki
 Leveles kapudat,
 Vesd meg nekem, vesd meg
 A fekvő ágyamat,
 Keresd is ki nekem
 A haló ruhámat!

— Anyám, édes anyám,
 Kinek harangoznak?
 — Fiam, édes fiam,
 Isten szegényének.
 — Anyám, édes anyám
 Ugyan kinek huzzák
 A hármass harangot?
 — Fiam, édes fiam,
 Darvas Kis Kelemen,
 Sári bíró lánynak,
 Sallai Katának!

FEHÉR ANNA.

Fehér László lovat lopott,
 A fekete halom alatt
 Nagyot pattant az ostora,
 A vármegye meghallotta.

A vármegye meghallotta,
 Fehér Lászlót megfogatta.
 Fehér Lászlót hogy megfogták,
 Szögedébe be is csukták,
 Szögedéből a tömlőcbe,
 A legnagyobb sötétségbe.

Meghallotta Fehér Anna,
 Fehér Anna szép viola,

Mindjárt mondja a kocsisnak :
 «Fogd be, kocsis a lovamat,
 Tegyél mellém tál aranyat,
 Tál aranyat, tál ezüstöt,
 Hadd váltsam ki a bátyámat.
 Vigy el engem Szögedébe,
 Szögedéből a tömlöcbe ;
 A legnagyobb sötétségbe!»
 Mindjárt megyen az ajtóra,
 Tömlöc ajtó rostélyára :
 «Bátyám, bátyám, Fehér László,
 Aluszol-e, vagy meghaltál?»
 «Hugom, hugom, Fehér Anna,
 Fehér Anna, szép viola,
 Nem aluszom, nem nyugoszem,
 Csak te rólad gondolkodom.»

«Bátyám, bátyám, Fehér László,
 Kicsoda most itt a bíró?»
 «Hugom, hugom, Fehér Anna,
 Fehér Anna szép viola,
 Horvát Miklós itt a bíró.»

Mindjárt megyen Fehér Anna,
 Fehér Anna, szép viola,
 Mindjárt megyen az ajtóra
 Horvát Miklós ajtójára.
 «Miklós, Miklós, Horvát Miklós,
 Eresztesd ki a bátyámat.
 Adok néked tál aranyat,
 Tál aranyat, tál ezüstöt
 Eresztesd ki a bátyámat!»
 «Anna, Anna, Fehér Anna,
 Fehér Anna, szép viola,
 Nem kell nekem tál aranyod,
 Tál aranyod, tál ezüstöd ;
 Hálj énvelem az éjszaka,
 Kieresztem a bátyádat!»

Mindjárt megyen az ajtóra,
 Tömlőcajtó rostélyára :
 «Bátyám, bátyám, Fehér László,
 Aszondotta itt a bíró :
 Háljak vele az éjszaka,
 Kieresztet, kedves bátyám!»

«Hugom, hugom, Fehér Anna,
 Fehér Anna, szép viola,
 Ne hálj véle, a huncfuttal,
 Az akasztani-valóval!
 Szüzességedet elveszi,
 Nekem pedig fejem veszi.»

Erre nem szól Fehér Anna,
 Csak elmegy a folyosóra,
 Folyosóról palotába,
 Lefekszik a nyoszolyába.
 Hát egyszer, úgy éjféltájba,
 Csörgést hall az udvarába.
 «Miklós, Miklós, Horvát Miklós.
 Mi csörög az udvarodba?»
 «Alugy, alugy, Fehér Anna,
 Fehér Anna, szép viola,
 Lovam viszik az ivóra,
 Zablya csörög a szájába.»

«Miklós, Miklós, Horvát Miklós,
 Nem birok én itt aludni
 A nagy puska-csattogástól,
 A nagy ágyu-csattogástól.»
 «Alugy, alugy, Fehér Anna,
 Lovat lopnak az halomnál.»

Alig várja Fehér Anna,
 Fehér Anna, szép viola,
 Alig várja, hogy virradjon,
 Hogy a hajnal meghasadjon.

Mindjárt megyen az ajtóra,
 Tömlöc ajtó rostélyára :
 «Fehér László, édes bátyám,
 Megvagy-e még, vagy meghaltál?»
 Meglátta őt egy katona :
 «Anna, Anna, Fehér Anna,
 Fehér Anna, szép viola,
 Ne itt keresd a bátyádat :
 Zöld erdőbe, zöld mezőbe,
 Akasztófa tetejébe.»

Mindjárt megyen Fehér Anna,
 Fehér Anna, szép viola,
 Mindjárt megyen az ajtóra,
 Horvát Miklós ajtójára.
 «Miklós, Miklós, Horvát Miklós,
 Átkozott légy, Horvát Miklós!
 Gyöngykoszorúm letöretted,
 Szüzességem elvesztetted.
 A kenyered kővé váljon,
 Mosdó vized vérré váljon,
 Törülköződ lángot hányjon,
 Páros késed néked álljon!»

«Anna Anna, Fehér Anna,
 Fehér Anna, szép viola,
 Ne évelődj olyan nagyon,
 Ne átkozódj olyan nagyon!
 Szedek neked zöld istenfát,
 Kötök neked szüz koszorút!»
 «Szedhetsz is mán, köthetsz is mán,
 Éjjel-nappal kötheted mán —
 Nem leszek én többet leány!»

BOGÁR IMRE.

Zavaros a Tisza,
Nem akar higgadni —
Az a híres Bogár Imre
Által akar menni.

Által akar menni,
Lovat akar lopni,
Kecskeméti zöld vásáron
Pénzt akar csinálni.

Pénzt akar csinálni,
Bölcsőt akar venni,
Azt a híres Duli Marcsát
El akarja venni.

«Korcsmárosné, hallja,
Van-e vacsorája?»
«Van vacsorám, paprikás hus
Vendégek számára!»

«Korcsmárosné, hallja,
Van-e barna lánya?»
«Barna lányom, vetett ágyom
Vendégek számára.»

«Korcsmárosné, hallja,
Száz itce bort adna,
Megkinálom a vármegyét,
Hogy ne lennék rabja.»

Huncut a vármegye
Nem iszik belőle,
Mert a szegény Bogár Imre
Most van a kezébe.

«Láncot a zshiványnak
Kezére, lábára!»
Duli Marcsa a babáját
Már hiába várja.

«Nézz ki, rózsám, nézz ki
Ablakod firhangján,
Most viszik a Bogár Imrét
Sárga paripáján.

Ezüst a kantárja,
Arany a zablája,
Az a híres Bogár Imre
Annak a gazdája!»

Harangoznak délre,
Pont tizenkettőre,
Hóhér mondja már Bogárnak :
Lépjék fel a székre!

Fellépett a székre
Felnézett az égre :
«Jaj istenem, sok rablásim
Most jutnak eszembe!»

«Csináltatsz-e, rózsám,
Valamely koporsót?»
— Csináltatok kedves rózsám
Diófa koporsót.

«Kivereted-e majd
Valamely szegekkel?
— Kiveretem, kedves rózsám,
Arannyal, ezüsttel.

«Kikisérsz-e rózsám,
A falu végéig?»
— Kikisérek, kedves rózsám,
A sirod széléig.

«Eltemetsz-e aztán
Valamely hegyekre?»
— Eltemetlek, kedves rózsám,
Virágos kertembe.

Kiapadt a Tisza
Csak a sara maradt,
Meggalt szegény Bogár Imre,
Csak a hire maradt.

A FŐCINKOS.

Amott kerekedik
Egy fekete felhő,
Abba tollázkodik
Egy fekete holló.

Szállj le, holló, szállj le
Tömlöc ablakára,
Tömlöc ablakáról
Tömlöc ajtajára.

Hadd izenek tőled
Apámnak, anyámnak,
Apámnak, anyámnak,
Jegybeli mátkámnak.

Ha kérdik : hogy vagyok
Mondjad, hogy rab vagyok,
Szegedi fogházba
Térdig vasban vagyok.

Térdig vasban vagyok,
Könyékig bilincsbe,
Kiapadt a szemem
A nagy sötétségbe.

Az én fejem alja
 Egy téгла-kövecske,
 Takaródzó dunnám
 Az tömlöc teteje.

Az én derékaljam
 Az tömlöc feneke,
 Az én égő gyertyám
 Kigyók, békák szeme.

A szegedi fogház
 Kőből van kirakva,
 Az én édes anyám
 Sirva jár alatta.

Ne sirj, édes anyám,
 Így kell ennek lenni,
 A sok gonoszságért
 Így kell megszenvedni!

Édes apám, anyám
 Sokat kért a jóra,
 De én nem hajlottam
 A szülei szóra.

Ráhajlanék, de már
 Késő hull a könnyem,
 Tizenkét rablónak
 Főcinkossa lettem.

Tizenkét rablónak
 Főcinkossa lettem,
 Szegedi fogházba
 Ezt köll megszenvednem.

Szegedi törvénybe
 Huszonnégyen vannak.
 Mind a huszonnégyen
 Rólam tanácskoznak.

A huszonötödik
 Levelemet írja —
 Az a híres dáma
 A nevem diktálja.

No, te híres dáma,
 Ne diktáld a nevem,
 Az istenre kérlek,
 Hadd meg az életem!

Adta volna isten :
 Ne láttalak volna,
 Híredet, nevedet
 Ne hallottam volna!

Híredet, nevedet
 Ne hallottam volna,
 Talán egypár évvel
 Tovább éltem volna!

Leterítik nekem
 A fekete könyvet,
 Abból olvassák ki
 Az én sentenciám.

Egyik azt kiáltja :
 «Föl kell akasztani!»
 Másik azt kiáltja :
 «Fejét el kell venni!»

Uraim, uraim,
 Felséges uraim,
 Segítsetek rajtam,
 Ha istent ismertek!

Uraim, uraim,
 Felséges uraim!
 Kár volna még nekem
 Akasztófán csüggni!

A göndör hajamat
 Varjuknak kivájni,
 Fekete szememet
 Hollóknak kiszedni.

Szép piros orcámat
 Napnak hervasztani,
 Szép pamuk gatyámat
 Szélnek lobogtatni!

Szép szattyán csizmámat
 Szélnek összeverni,
 Sárga sarkantyúmat
 Szélnek megpengetni!

PÉNTEKI ÁLOM.

Pénteken jó reggel
 Olyan álmot láttam :
 Vasárnap jó reggel
 Fejemen történék.
 Felmenék kertembe,
 Lenézék kertemből.
 Szebbik rózsafának
 Lehajlik az ága ;
 Napkelettől fogva
 Napnyugatig hajlott.
 Akkor az én szívem
 Gyászba felöltözött.
 Odagyő édesem.
 Azt kérdi éntőlem :
 «Miért sírsz én édesem?»
 «Nem sírok édesem.
 Csak fáj az én szívem,
 Azt sem tudom kiért,
 Azt sem tudom miért.»
 «Talán énérettem?»

«Találod édesem!»
 «Mikor lesétálok,
 A szerelem utcán,
 Ajtód előtt lássam
 Gyászos koporsódat.
 Abba benne lássam
 Szép fehér testedet.
 Az papot s a mestert
 Az fejednél lássam ;
 Sok szép atyádfiát
 Körülötted lássam.
 Mi nem azért kértem
 Szivem haláloadat,
 Hogy meguntam vóna
 Veled lakásomat.
 Ha velem nem tőtted
 Semmi jó kedvedet,
 Mással se tőthessed.
 Semmi örömedet.»

A MEGCSALT FÉRJ.

A minap, hogy haza mentem, ott vala látom,
 Egy néhány ló megnyergelve, egy, kettő, három.
 Kérdém : édes feleségem! — Mi baj, angyalom? —
 Mit keresnek itt e lovak? meg nem foghatom.
 — No, lássa az ember az oktondit! ki lát itt lovakat?
 Fejős tehenek azok, anyám küldte azokat. —
 — Fejős tehenek! felkantározva!
 Oh ég, oh ég, oh én szegény,
 Megcsalatott férj vagyok én,
 Mint más sokak is még!

Amint a tornácba lépek, kiterítve látom,
 Egy néhány fehér köpenyeg, egy, kettő, három.
 — Kedves feleségem! mondék. — Mi baj angyalom? —
 Mit keres e sok köpönyeg, meg nem foghatom

— No lássa az ember az oktondit! hol itt a köpönyeg?
Ágyterítők, szárítani raktam ki azokat!

— Ágyterítők! Veres gallérral!

Oh ég, oh ég, oh én szegény,
Megcsalatott férj vagyok én,
Mint más sokak is még!

Amint a házba betekinték, ott vala látom
Egy nehéz sarkantyús csizma, egy, kettő, három.
Kérdém: édes feleségem! — Mi baj angyalom? —
Mit keresnek itt e csizmák? meg nem foghatom.

— No lássa az ember az oktondit! ki lát itt csizmákat?
Tejes fazekak azok, az anyám küldte azokat!

— Tejes fazekak! felsarkantyúzva!
Oh ég, oh ég, oh én szegény,
Megcsalatott férj vagyok én,
Mint más sokak is még!

Amint a fogasra tekinték, ott vala látom
Egynehány kard felakasztva, egy, kettő, három.
— Kedves feleségem! mondék. — Mi baj angyalom?—
Mit keresnek itt e kardok? meg nem foghatom.
— No lássa az ember az oktondit! ki lát itt kardokat?
Pecsenyesütők azok, az anyám küldte azokat.

— Pecsenyesütők! Portupével!
Oh ég, oh ég, oh én szegény,
Megcsalatott férj vagyok én,
Mint más sokak is még!

Amint az ágyba tekinték, ott vala látom
Egy néhány huszár katona, egy, kettő, három.
Kérdém: édes feleségem? — Mi baj angyalom? —
Mit keresnek-e katonák, meg nem foghatom.
— No lássa az ember az oktondit! ki lát itt katonát?
Szolgáló lányok azok, az anyám küldte azokat.
— Szolgáló lányok! pödrött bajusszal!
Oh ég, oh ég, oh én szegény,
Megcsalatott férj vagyok én,
Mint más sokak is még!

Mindezeket látva, elékapám baltám,
 Fejem felett megforgatva, egy, kettő, három.
 Kérdé az én feleségem : Mi baj angyalom?
 Mit tesznek e forgatások, meg nem foghatom?
 — No lássa az ember az oktondit! ki lát itt forgatást?
 Cirogatások ezek, a szerelem szüli ezeket.
 — Cirogatások! Balta-éllel?
 Oh ég, oh ég, oh én szegény,
 Rászedett asszony vagyok én,
 Mint más sokak is még.

GYÖNGE SÁNDOR NÓTÁJA.

Stiriában, Ajk faluban mi történt!
 Pálfi Istvánt multságban meglőtték.
 Karabélyból ment a golyó szívébe,
 Arcra borult a szoba közepébe.

Pálfi Istvánt viszik az ispotályba,
 Gyöngé Sándort pediglen a storkházba ;
 Vasat vernek a kezére, lábára,
 Magyar bakát a silbakolására.

Pálfi Istvánt viszik a temetőbe,
 Gyöngé Sándort az agyitor elébe.
 «Vasas lábam szomorúan pengetem,
 Jó barátom, jaj de bús az életem!»

Gyöngé Sándor, annak hívják engemet,
 Úgy is írják magyarul a nevemet.
 Pálfi István szeretőmet szerette,
 Karabélyom őtet ezért megölte.

Ne sírjon hát édes kedves jó anyám,
 Szép időmnek az utolja eljött mán,
 Mert nem tudom azt sem, hogy mely órában
 Akasztnak fel ez idegen országban.

Így van, kinek méreg van a szívében,
 Így fizetnek a katona-életben,
 Sírhattok ti bús anya és testvérek,
 Azt kívánom : legyen isten veletek! »

Klagenfurtban árkolnak egy temetőt
 Pálfi Istvánt viszik bele legelőbb,
 Az van írva az ő kereszt fájára :
 «Itt nyugszik egy meglőtt frajter sirjába!»

Esik eső szép csendesesen lefele,
 Gyöngye Sándort most kísérik kifele,
 A sapkáját levágta a szemére,
 Sok szép leány sírva mén el előtte . . .

BARNA PÉTER.

Jó ló volt a fakó,
 Jó ló is ellette,
 Áldja meg az isten
 Aki fölnevelte!

Fujd el szellő, fujd el,
 Hosszú utunk porát,
 Ne lelje vármegye
 Fakó lovam nyomát.

Nem fujta el szellő
 Hosszú utunk nyomát,
 Meglelte vármegye
 Fakó lovam nyomát.

Szegény Barna Péter
 De sok lovat lopott,
 Románné két lánya
 Abból ruházkodott.

Veszett volna retek
Fekete földjében,
Románné két lánya
Az anyja méhében!

A pusztai csárda
Nem borulna gyászba
Szegény Barna Péter
Nem esne rabságba.

De vármegye háza
Nem nyílik hiába,
Szegény Barna Pétert
Viszik udvarába.

A tarcsai pusztán
Van egy kétágu fa,
Az lesz Barna Péter
Nyugodalmas háza.

Nyíljatok meg egek,
Rejtsetek el engem,
Mert a fekete föld
Nem veszen be engem!

Kár volna még nekem
A fán megszáradni,
Lobogós gyors gatyám
Szélnek bocsájtani.

Szép sarkantyús csizmám
Szélnek összeverni,
Fekete két szemem
Hollónak kivájni!

Nálunk a halottnak
Hármat harangoznak,
De Barna Péternek
Egyet sem kondítanak.

Szegény Barna Péter, —
 Szent János napjára
 Kisérik halálra
 Tarcsai határba.

Nem jó föld ez, pajtás,
 Nem jó itten lakni,
 Mert a szegény legényt
 Meg szokták itt fogni.

Szegény Barna Péter
 Gyolcs inge, gatyája,
 Vérrel virágozik
 A testi ruhája!

LANDORVÁRI DORKA.

„Leányom, leányom,
 Édes szép leányom!
 Mi dolog lehet az,
 Hogy a selyem ruhád
 Elöl kurtábbodik,
 Hátnál hosszabbodik,
 Szép karcsú derekad
 Igen vastagodik?!
 «Anyám, anyám,
 Édes asszony anyám!
 Mit tűröm, tagadom,
 Ha ki kell vallanom:
 Szabó nem jól szabta.
 Varró nem jól varrta.»
 «Nem kérdeztem én azt,
 Ki szabta, ki varrta;
 Csak aztat kérdezem:
 Mi dolog lehet a'?!»
 „Anyám, édes anyám,
 Édes asszonyanyám!
 Dunavizet ittam,

Attól jól meghíztam.'
 «Nem kérdezem én azt,
 Mit ettél, mit ittál!
 Csak aztat kérdezem :
 Mi dolog lehet a'?!»
 ,Mit tűröm, tagadom,
 Ha ki kell vallanom ;
 Király Kis Miklósnak
 Ágyára feküdtem —
 Szerelembe estem!
 «No ringyó, no szajha,
 Mindjárt elvitetlek
 Nyaka-vágó hídra,
 Nyaka-vágó hídra,
 Rózsás kis pallagra!»
 ,Anyám, édes anyám,
 Édes asszonyanyám!
 Várjál hát egy órát,
 Hadd irjak levelet
 Király Kis Miklósnak,
 Hadd küldjem el eztet! . . .
 Madárcám, madárcám
 Csacsogó madárcám!
 Vidd el e levelet
 Király Kis Miklósnak ;
 Ha ebéden éred :
 Tedd az asztalára ;
 Ha vacsorán éred :
 Tedd az ablakába!
 Ebéden találta,
 Asztalára tette ;
 Király Kis Miklóska
 Mingyárt elolvasta.
 Mondja kocsisának,
 Legjobb fullajtárnak :
 „„Kocsisom, kocsisom,
 Legjobb fullajtórom!
 Fogd be nyolc lovamat,
 Hozzuk el Dorkámat!„„

„„Jó nap, isten jó nap,
 Landorvárainé!
 Hol van az én Dorkám,
 Szivem és violám?!„„
 «Elment a szomszédba
 Leánypajtásihoz,
 Búcsúzni, búcsúzni,
 Leánypajtásitól» . . .
 „„Jó nap, isten jó nap,
 Landorvárainé!
 Nincs ott az én Dorkám,
 Szivem és violám!““
 «Kiment a kis kertbe
 Rózsákat tördelget,
 Rózsákat tördelget
 Selyem kezkenőbe.»
 „„Jó nap, isten jó nap,
 Landorvárainé!
 Nincs ott az én Dorkám,
 Szivem és violám ;““
 «Mit tűröm tagadom,
 Ha ki kell vallanom ;
 Nyaka-vágó hídon,
 Rózsás kis pallagon!»
 „„Jó nap, isten jó nap,
 Édes kedves Dorkám!
 Édes kedves Dorkám,
 Szivem és violám!
 Vérem a véreddel
 Egy patakban folyjon ;
 Lelkem a lelkeddel
 Egy istent imádjon ;
 Testem a testeddel
 Egy sirban nyugodjon!
 A mi kisdedünk is
 Oltár tetejében!““ . . .
 Három szál rozsmaring
 Nyílt ki a fejében.
 Oda ment az anyja,
 Hogy majd leszakajtja :

„Menj innen, menj innen
Te átkozott anya!
Nem egyet ölettél:
Hármat veszejtettél!“ . . .

KIS JULIA.

„Hallod-e te király-urfi!
Jere este guzsalyasba.“
„Nem mehetek te király-lány.
Hogy' juthatnék túl a Dunán,
Este későn sötét leszen,
S a Dunába belé esem.“

«Vagyon nekem szövétnekem,
Tornácomba kitétetem,
S meg is gyujtom, mihelyt lehet,
Világánál átal jöhetsz.»

Megindula király-urfi
Este későn guzsalyasba ;
S belé esék a Dunába,
A Dunának közepibe.
Ugy sír, úgy sír király-leány,
Király-leány kis Julia.
Szóval kérdi asszony-anyja :
„Mér' sírsz, fiam, kis Júlia?“
„Hogy ne sírnék asszony-anyám,
Elvesztettem gyöngyös pártám,
Belé esett a Dunába,
A Dunának közepibe.“

„Vagyon nekem gyöngyös pártám,
Azt én mindjárt neked adom.“
„Nem kell nekem senki másé,
Csak kell nekem a magamé.
Hallod-e te asszony-anyám!
Hivassuk fel Bíró Jankót,
Bíró Jankót, vízi bűvárt,
Hogy fogja ki gyöngyös pártám.

Hallod-e te Bíró Jankó,
 Vedd ki az én gyöngyös pártám!“
 „Nem kapok én gyöngyös pártát,
 Csak kapok én király fiát.“
 „A' kell, a' kell Bíró Jankó,
 Bíró Jankó vízi bűvár.
 Hozd fel ide palotámba,
 Tedd fel ide én ágyamba.“
 Ugy sír, ugy sír király-leány,
 Király-leány kis Júlia :
 Neki szíve meghasada,
 Mindjárt szörnyű halált hala.
 Az egyiknek csináltattak
 Fejér márvány kőkoporsót,
 A másiknak csináltattak
 Vörös márvány kőkoporsót.
 Virágos kertbe temették,
 Egymás mellé elültették,
 Az egyikre palántáltak
 Fejér csíkos tulipántot,
 A másakra palántáltak
 Tiszta vörös tulipántot.
 A szerelmeseknek lelke
 Élő tulipánttá leve,
 S addig s addig nevelkedtek,
 Amíg összeölelkeztek.

CSEHÓ PISTA.

Amoda van egy nagy deszka-kerítés,
 Csehó Pista lova abban nyerítez ;
 Csehó Pista befordul a csárdába,
 Várja ottan szeretője, babája.
 „Korcsmárosné, eb az urát, hallja kend,
 Halat nekem, citromosat főzzön kend,
 A mellé egy jó itce bort hozzon kend,
 Juci lányát strázsára állítsa kend.“

Csehó Pista mulat széles kedvibe',
 Egy rossz személy dalolgat az ölibe',
 Csárdás leány dalolgat az ölibe',
 Hej, az adta a pandurok kezibe,
 Beszalad a Juci leány ijedve,
 «Amoda jön három pandúr fegyverbe'.»
 Csehó Pista Bársony lovát nyergeli,
 Három pandúr, persekútor kergeti.

Csehó Pista Bársony lovát nyergeli,
 Három pandúr persekútor kergeti,
 Lova lába megbötölt egy gödörbe',
 Lehanyatlott, a jobb kezét kitörte.

«Szépen kérem persekútor uramat,
 Ne kösse meg ezt a jobbik karomat.»
 De a pandúr nem hallgat a szavára,
 Láncot veret két kezére, lábára.

Hétfőn este az ég alja piroslik,
 Csehó Pistát vesztőhelyre most viszik,
 A fél falu sírva megyen nyomába,
 De nem megyen, nem siratja babája.

«Kedves babám, jutok-e még eszedbe?
 Jaj be sokszor mulatoztam öledbe.»
 «Rongyos betyár soh'se jutsz az eszembe,
 Nem is ültél sohasem az ölembe.»

„Úgy áldjon meg a teremtmő tégedet,
 Mert te vittél minden bajba engemet,
 Gyenge vállad, piros orcád, kék szemed —
 Te okoztad akasztófán vesztemet.“

GESZTI JÓSKA.

Geszti Jóska a csárdába bort iszik,
 Kis pej lova csárda előtt szénázik.
 «Egyél, igyál, kis pej lovam, jól lakjál,
 Még az éjjel Kis-Bácskába szaladjál!»

Geszti Jóska, hogy kiment az utcára,
Három zsandár belelőtt a vállába.
Geszti Jóska ott lerogyott a sárba,
Sarogján vitték ütet az állásra.

Odament az édes anyja hozzája :
— Szóljál, Geszti, még egyet, utoljára!
«Eredj, anyám, te vagy oka sorsomnak,
Én meghalok, te boldogulj magadnak!»

Szomorú fűzfának lehajlott ága,
Jaj, de véres Geszti Jóska gatyája.
— Mosd ki, babám, ingem, gatyám fehérre,
Holnap visznek az agyitor elébe!

Jaj istenem, jaj de nagyot vétettem,
Oláh asszonyt hat malacért megöltem.
Oláh asszonyt viszik a temetőbe,
Engem pedig a szegedi tömlöcbe.

Leborulok agyitor asztalára,
Hull a könnyem gyenge piros orcámra,
Az agyitor csak azt rójja felőlem,
Hogy a hóhér vegye el az életem.»

Geszti Jóska zsiros inge, gatyája,
Abba megyen el az akasztófára.
Árva fűzfa, földre hajlik az ága,
Árván maradt Geszti Jóska babája.

Kovács Tera egy kis kertet kerített,
Négy sarkába bazsarózsát ültetett,
Négy sarkába bazsarózsa nyildogál,
Közepibe Kovács Tera sirdogál.

A RAB.

„Majd hajnal is lesz már,
 Majd is megvirrad már,
 Fordúlj felém, kedves rózsám,
 S ej haj, majd magad maradsz már.”

«Bárcsak piros hajnal
 Soha ne hasadna,
 Ami édes szerelmünknek
 S ej haj, vége ne szakadna!»

„Látod, rózsám, látod
 Azt a száraz nyárfát,
 Majd ha az kizöldül, akkor
 S ej haj, akkor jövök hozzád.”

«Hiszem a teremtőm,
 Kizöldül az én fám,
 A te csalfa szived vissza —
 S ej haj, visszafordul hozzám.» . . .

Kaszaperi pusztán
 Jön két zsandár nyilván,
 Csörög a lova zablája,
 S ej haj, célba a puskája.

Vásárhelyi pusztán
 Jön két lovas zsandár . . .
 „A sámsomi kis csárdában
 S ej haj, ott fogtak meg minket!”

Vásárhelyi pusztán
 Voltam csikós bojtár,
 Számadómtól, betyároktól
 S ej haj, tanultam a lopást. —

Repülj madár, repülj
 Szentesen keresztül,
 Szólj be az én galambomhoz,
 S ej haj, maga van egyedül.

Ha kérdi : hogy' vagyok,
 Mondd meg, hogy rab vagyok,
 Orosházi cselédházban
 S ej haj, térdig vasba' vagyok.

Meghalok, meghalok,
 Még beteg se vagyok,
 Orosházi kis nyomáson
 S ej haj, nyugodni akarok! . . .

Édes anyám volt kend,
 Mért nem tanított kend,
 Gyenge fának ága voltam,
 S ej haj, mindenre hajlottam!'

SZABÓ VILMA.

Arra alá dörög az ég alja —
 Szabó Vilma paradicsonyalma ;
 Nem jó ize vagyon az almának,
 Kit a Vilma választott magának.

Szabó Vilma kiment az erdőbe,
 Lefeküdt a hársfa levelére.
 Ötöt-hatot kiáltottam néki :
 Kelj föl Vilma, mer' meglát valaki!

Szabó Vilma nem vette tréfára,
 Kapta magát, bémönt a csárdába.
 Alighogy az ajtaját bezárta,
 Kilenc zsandár bészörget hozzája :

— Szabó Vilma, nyisd ki az ajtódat!
 Hová tötted három magzatodat?
 «Kettőt tettem Tisza fenekére,
 Harmadikat cédrusfa tövébe.»

— Vilma, Vilma, fáj-e még a szived,
 Hogy megölted három gyermekedet?
 «Hogyne fájna, talán meg is hasad!
 Halálomig zörgetem a vasat.»

HUNYADI GULYÁS UTOLSÓ NÓTÁJA.

Az isten áldja mög a kis kutyám lábát!
 Sokszor mögterelte Hunyady gulájját.

Gyűnnek a csöndérők, úgy hallottam : értem ;
 Kevés bajjaimér' nagy rabságra visznek.

Elkésérnek engöm az urak elejbe,
 Régi cimboráim ott vallnak szömömbe.

Lekésérnek akkor a sötét börtönbe —
 Istenöm! nem tudom, mi történik velem.

Anyám, édös anyám, mondja az uraknak :
 Mondják mög az urak, velem mit akarnak.

— Fijam, édös fijam, az urak az' végzik :
 Huszonnégy órára fejedet elvészik.

Anyám, édös anyám, kár volna az' tönni :
 Hóhér keze által fejemet elvönni!

Sárga réz sarkantyóm szélnek rezzögetni,
 Robogós gatyámat szélnek robogtatni.

Szép kondor hajamat szélnek kondorgatni,
Szép piros orcámat napnak pirogatni.

Gyönyörű barmaim, tizönhármon vagytok,
Mind a tizönhármon szép fehérrek vagytok.

Tizönharmadikat a nagy sas elvitte,
Szép piros vérével földet beföstötte.

Az itató helem vérben bugyboríku,lt,
Az ötető helem fenékből fölfordult :

Ez lössz osztán neköm az utolsó órá'm.
Kedves é'dös anyám, mas' már isten hozzá'd!

TEMPLOMKERÜLŐ.

A karádi biróné
Küldte lányát misére ;
De a lány nem ment el,
Beugrott a kis kertbe.
Ottan virágot szedett,
Abból virágot kötött.
Mikor első't kötötte,
Pap a misét elkezdte.
Másodikat kötötte,
Pap az urat fölvette,
Harmadikat kötötte,
Pap a misét végezte.
Negyediket kötötte,
Három gonosz ment érte.
Ötödiket kötötte
Három gonosz ott érte.
Fogta ördög hátára,
Vitte pokol ajtajára.
«Zuggó pajtás, eressz be!
Testet hoztam lelkestül.

Ültessétek le székre,
Itassátok meg vízzel.
Öntsetek az üvegbe,
Üvegből a pohárba.»

Mikor első megitta,
Szívét elszorította,
Harmadikat megitta
Szavát megindította.
«Izenek az apámnak,
Apámtól az anyámnak.
Hogy a fiát tanítsa,
A misére elhajtsa,
Mert ki aztat kerüli,
A poklot megérdemli.
Lám, én aztat kerültem
S a pokolba kerültem.»»

Negyediket megitta,
Szavát elállította.
Ötödiket megitta,
Lelkét kiszakította.

STÁJERI MENYECSKE.

Vágott farkú fecske —
Stájeri menyecske,
Miért jöttél, hogyan jöttél
Ez idegen földre?

«Nem jöttem én gyalog,
Kese lovam hozott,
Kese lovam négy lábáról
A patkó lehullott.

Csak egy maradt rajta,
Az is lotyog rajta,

Kovács-legény, édes rózsám,
Szorongasd meg rajta.»

«Meg is szorongatom,
Meg is kopogtatom,
Barna-piros két orcádat
Meg is csókolgatom.»»

«Sokáig szorongasd,
Sokáig kopogtasd,
Odahaza az uramat
Jól megvárakoztasd.»

Stájer menyecskének
Mi baja szegénynek?
Régen látta az urát,
Az fájhat szívének.

«Nem vagyok én beteg,
Csak a ló rázott meg,
Barna-piros kovács-legény
Szerelme ártott meg.»

BAZSÓ MÁRI.

Bazsó Mária kis fia
Mindig az apját ríja.
Ne ríj fiam, van apád,
A verebi uraság a te apád . . .

Bazsó Mária firhangja,
Leszakadt a sallangja.
Majd vesz rá az uraság,
Bazsó Mária firhangjának sallangját.

Bazsó Mária kis ágya,
Meg van vetve puhára,

Oda jár az uraság,
Öleli a Bazsó Mári derekát.

Bazsó Mári köténye,
Kurta lett a kötője.
Majd vesz rá az uraság,
Bazsó Mári kötényére pántlikát.

Bazsó Mári orcája
Elnyilott a rózsája.
Röstelli az uraság,
Pirosító keni el a bajuszát.

Bazsó Márin megesett,
Kicsi fia született.
Tiszteli az uraság :
Bazsó Mári keress neki más apát.

GYÖNE JÓZSI.

Gyöne Józsi négy szép ökrét
Béfogá ő a járomba
S a nagy utcán leindítá,
Hát Szőcs Máris a kapuba
Azt kiáltja teli szájjal :
«Józsi, Józsi, Gyöne Józsi,
Ne menj a rétre takarni ;
Ha a rétre mész takarni,
Ne menj a vizre feredni!
Kilenc rendet feltakara,
Tizedikhez hozzáfoga.
«Lovász Józsi, jó barátom,
Feredjünk meg, azt kívánom!»
— «Én nem bánom jó barátom,
Nagy kedved van reá látom.»
Leüle a víz martjára,
Lehúzá fényes csizmáját,

Abaposztó harisnyáját,
 Leveté selymes bundáját,
 Leoldá selyem ruháját
 A derekán átköte.
 A nagy vízbe beléugrik.
 Nincs a viznek rokincája,
 Nagyobb a viznek mélysége,
 Mint két karó nehézsége.
 Ott esett az ő halála.
 Aj be szépen harangoznak,
 A harangot verik félre,
 Rév-Komolló gyül seregbe.
 Osztán kifogták.
 Gyöne Józsi négy szép ökre
 Vízbe habba keveredve,
 Gyöne Józsi piros vére
 A nagy utcát megfestette.
 Nyisd ki anyám a kapudat,
 Halva hozzák szép fiadat.
 Nem zörgeti meg ajtódat,
 Nem tapodja udvarodat.
 «Engem anyám ne sirasson,
 Értem könnyet ne hullasson.
 Sirasson meg az én mátkám,
 Az én Pünkösdi Márikám.»
 Zúg az erdő, zúg a mező,
 Gyászba borult az esztendő.
 «Édes Pünkösdi Márikám,
 Víg szivedet gyászba hagyám ;
 Gyere rózsám, állj mellettem,
 Ha nem beszélhettem velem!»
 «Akkor beszélhettem veled,
 Mikor a bokrétát köttem.
 Köttem negyvennyolc bokrétát,
 Koporsódat őrizgetem,
 Könnyeimmél öntözgetem.»

SZOLGA-LEGÉNY.

«Csillagom, asszonyom
 Fizess ki engemet!»
 «Én szolgám, én szolgám,
 Ne hagyj itt engemet.
 Od'adom, od'adom
 Sok falka gulyámat!»
 «Nem kell nékem, nem kell
 A te falka gulyád
 Itt van az esztendő,
 Fizess ki engemet!»
 «Én szolgám, én szolgám,
 Ne hagyj itt engemet.
 Od'adom, od'adom
 Ládabeli kincsem.»
 «Nem kell nékem, nem kell
 Ládabeli kincsed.
 Itt van az esztendő,
 Fizess ki engemet.
 «Én szolgám, én szolgám,
 Ne hagyj itt engemet.
 Od'adom, od'adom
 Az hajadon lányom.»
 «Nem kell nékem, nem kell
 Az hajadon lányod.
 Itt van az esztendő
 Fizess ki engemet!»
 «Én szolgám, én szolgám,
 Ne hagyj itt engemet.
 Od'adom, od'adom —
 Magamat ajánlom.»
 «Csillagom, asszonyom,
 Eddig is ezt vártam!»

AZ ELADÓ LEÁNY.

Egy özvegy asszonynak egy eladó lánya,
 Férjhez akar menni, anyja nem engedi.
 A lány az anyjának szavát nem fogadja,
 Az anya a lányát szörnyen megátkozta :
 — «Vacsora ideig a hideg rázson ki,
 Menyegző idején a lelked menjen ki!»
 Először felkiált a kisebbik vőfély :
 «Édes anyám asszony, beteg a menyasszony».
 — «Ha beteg, nyugodjék, ha bágyadt, bágyadjék,
 Messzünnet utazott, a lány csak alhatnék.»
 Másodszor felkiált a középső vőfély :
 «Édes anyám asszony, beteg a menyasszony!»
 — «Ha beteg, nyugodjék, ha bágyadt, bágyadjék,
 Messzünnet utazott, a lány csak alhatnék.»
 Harmadszor felkiált a legnagyobb vőfély :
 «Édes anyám asszony, meghalt a menyasszony.
 Kocsisim, kocsisim, én gyászos kocsisim,
 Menjetek, hívjátok, az anyját hívjátok,
 De ne úgy hívjátok, mint lakodalmára,
 Átkozott lányának takarítására.»
 — «Csillagok, csillagok, szépen ragyogjatok,
 Átkozott lányomnak útát mutassatok!
 Levelek, levelek, szépen rezegjetelek,
 Átkozott lányomnak útát nevezzetek!»

BÁRÓ JENŐ.

Este későn ragyognak a csillagok,
 Báró Jenő a faluban andalog.
 «Édes anyám eressen ki hozzája,
 Fájt a szívem, majd meghasad utána.»

«Kedves lányom, ráérsz te még kimenni ;
 Ráérsz te még a báróval beszélni.»
 «Édes anyám, addig élelem világom,
 Mig a báró sötétbe jár utánam.»

... Báró Jenő azt tette fel magába',
 Dupla csövü fegyvere lesz halála.
 Megtöltötte dupla csövü pisztolyát,
 Báró Jenő úgy lőtte agyon magát.

Báró Jenőt beviszik a városba,
 Szeretője a kapuban siratja,
 Eszébe jut piros bárós cipője,
 Nem lesz többet a báró szeretője.

«Báró Jenő, hány esztendő lehettél,
 Mikor engem szeretgetni elkezdted?»
 — Tizenkilenc, meg egy fertály, meg egy fél.
 «Ilyenformán húsz esztendő lehettél!»

— Kedves rózsám, hány esztendő lehettél,
 Mikor engem szeretgetni elkezdted?
 «Tizenhárom, meg egy fertály, meg egy fél.»
 — Ilyenformán még kis leány lehettél.

Báró Jenőt viszik a temetőbe,
 Leteszik a sirnak a fenekére.
 Sírja körül rozmaringszál nyiladoz,
 Közepibe Báró Jenő hervadoz ...

FUJDOGÁL A SZELLŐ ...

«Fujdogál a szellő
 A Nájgebáj felől,
 Rossz híreket hallok
 Az én fiam felől ...»

«Ne csodálkozz anyám,
 Hogy én sárga vagyok :
 Kilenc esztendeje,
 Hogy én itt hervadok.»

«Hallottad-e hírét
Hires Nájgebájnak?
Hát a benne lévő
Sötét áristomnak?»

«Nájgebáji urak
Tizenketten vannak,
Mind a tizenketten
Rólam tanácskoznak.»

«A tizenegyedik
Nevemet olvassa,
A tizenkettedik
Rám a törvényt szabja.»

«Hallottam, hallottam,
Voltam is már benne,
Verje meg az Isten,
Aki építette.»

«Nagy a kerítése,
Magos az ablakja,
De sok édes anya
Sirdogál alatta.»

«Ne sírj, édes anyám,
Igy kell annak lenni,
Minden nemzetségben
Kell egy rossznak lenni!»

SZÁSZ FERENC.

Én Nyirba indultam,
Két kisasszonyt hordtam,
Visszafelé jövetelen
Egy zsidót megöltem.

Megöltem a zsidót
Tizenkét forintér',
Elvesztettem a lelkemet
Egy pogány zsidóér'.

— Szász Ferenc, a zsidót
Hogy merted megölni?
Jól tudod, hogy a halálér'
Halált kell szenvedni!

De akkor Szász Ferenc
Nem tudja mit tegyen,
A megölt zsidó legényér'
Katonának megyen.

Katona vagyok már,
Senkitől se félek,
Amit cselekedtem,
Mindent kibeszélek.

Akkor Szász Ferencről
Lehányták a mundért,
Kezit, lábát, nyakát
Keresztvasba tették.

Addig a birónál
Vason várakozott,
Mig az igaz törvény
Igazságot hozott.

Három szolgabíró
Úgy végezte sorát,
Hogy az akasztófán
Szél fujja ruháját.

Három eladó lány
Le akarta vágni,
Vice szolgabíró
Nem akarta hagyni.

Verje meg az isten
Vice szolgabírót,
Hogy jobban könyörött
Egy rossz pogány zsidót.

Ne sirass már engem
Többet, édes anyám,
A te sok szép átkod
Szállott már én reám.

Ne veress már engem
Többet az istennel!
Jaj, keserves annak,
Kit az isten megver!

TARTALOM.

	Lap		Lap
Szilágy és Hajmási..	3	Bujdosó szegény legény	61
Molnár Anna!.....	5	Bujdosó Rákóczi	63
Fogarás István	6	Ugron János	67
Bátori Boldizsár	7	Magyarósi Tamás ...	67
Kádár Kata (I)	9	Szép Ilona	68
Kádár Kata (II)	10	Boriska	69
Pálbeli Szép Antal ..	13	A rab (I).....	70
Barcsai	15	Bándi urfi	71
A hegyi tolvaj	16	Siroki erdőben	72
Kőműves Kelemenné	19	Tamás Rózsi.....	73
Bács Jancsi	20	Oh én édes komám	
Szép Julia	22	uram	74
A megéttett János .	23	A kálleai utca	75
Szabó Orzsika.....	25	Bodrogi Ferencné ...	76
A fogoly katona	28	A gulyás szeretője...	77
Biró Máté	31	Jó estét édesem	78
Görög Ilona	36	Virágos kertben	78
Daniel Imre	40	Szegény Ilus	79
Biró Szép Anna (I)..	41	A tisztartó leánya .	79
Biró Szép Anna (II)	43	Török Zsuzsi.....	80
Kis Gergő Istvánné .	46	Az ispánné leánya...	80
Mónusi Jánosné	47	A vén ember	81
Betlen Anna	48	A testvérek	82
Julia	49	Balogh Annus	82
Gál Ferus, Gál Gáspár	51	A kisasszony.....	83
Budai Ilona	52	Mondj uradnak engem	84
Kerekes Izsák	53	Ne menj el	85
Oláh Gerő	56	Válás!.....	86
Bezerédi nótája	58	Falu végén (I)	86
A kölesdi harcról....	60	A legszebb virág	87

	Lap		La
Bús gerlice	87	Konkoly János	121
Érzékeny búcsú	88	Csőke Mári	121
Gyere haza, édes anyám	89	Rab-nóta	122
A molnár inasa	90	Angyal Bandi	124
A halott völgyén ..	91	Bimbó Jóska	125
Nehéz sor	91	Kis Sándor	126
A rab (II)	93	Az árva leány	127
Kendi molnár lánya.	93	Három tolvaj legény!	128
Falu végén (II)	94	János urfi	129
A fonóban	94	Kapitányrészecskék ..	130
Szegény legény, sze-		Teleki Évi	132
gény leány	95	Váradi József	133
Kántor Teri	96	Szőke Mihály	135
Bekő Ambrus	96	Selyőm Sári	135
A pozsonyi kisasszony	98	Nóta Dávid Sándorról.	135
Szép menyecske	99	Árva filicéről	137
Katonadolog	99	Dancsuj László	138
A tücsök meg a légy		Győrbíró Áron	139
lakodalma	100	A rab legény	139
Férj és feleség	102	Bagi András	141
Gombosné	103	Vasárnap délután	141
A kvártélyos katona.	104	Sárosdi Ilus	142
Sári Mári	105	Szegény Bíró János ..	143
János	106	Bodó Maris	143
Magas a partja	107	Az elkésett esküvő ..	144
Csillag regyog	108	Kozma Pista	144
A kis lány	108	A megvert koma ...	145
Tarján végen	109	A megcsalt leány ...	145
Kecze Sári	109	Kató	145
Megöltek egy legényt	110	A betyár szeretője ..	146
Az eladó leány (I) ..	111	Sobri Józsi	146
Karasz Juci	112	Mit szírsz?!	147
Fábián Pista	113	A Thuryné lánya	147
A csikós	113	Az Úr Jézus Krisztus-	
Nagy Pál János	114	ról	148
Sobri	116	Három árva	149
A betyár	117	A királyfi	150
Barna Jóska	118	Györgyvári Katica ..	153
Sebők Jani!	118	Szőcs Marcsa	156
Halasi	119	Szőcs Mári	157
Váradi nótája	119	Világszép Erzsike ...	158
Rózsa Sándor	120	Az áspis kígyó	160

	Lap		Lap
Szép Örsébet	162	A rab (III)	190
Haláltánc.....	165	Szabó Vilma	191
Fehér Anna	168	Hunyadi gulyás nótája	192
Bogár Imre	172	Templomkerülő	193
A főcinkos.....	174	Stájeri menyecske ...	194
Pénteki álom	177	Bazsó Mária	195
A megcsalt férj	178	Győne Józsi	196
Gyöngé Sándor nótája	180	Szolgalegény	198
Barna Péter	181	Az eladó leány (II) .	199
Landovári Dorka ...	183	Báró Jenő	199
Kis Julia	186	Fujdogál a szellő ...	200
Csehó Pista	187	Szász Ferenc	202
Geszti Jóska	188		

PH
3132
K5

Kisfaludy-Társaság
Elő könyvek

köt.40

PLEASE DO NOT REMOVE
CARDS OR SLIPS FROM THIS POCKET

UNIVERSITY OF TORONTO LIBRARY
